

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

Zkušenosti se zavedením eura na Slovensku

Veronika Svatošová

**Diplomová práce
2010**

Podklad pro zadání diplomové práce studenta

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne

Veronika Svatošová

SOUHRN

Záměrem diplomové práce je popis a rozbor zkušeností evropských zemí se zavedením eura. Tento námět je rozpracován nejen na země eurozóny jako celek, ale také podrobnější pohled na zavedení eura na Slovensku, jako našeho nejbližšího souseda z pozice geografické, tak i sociálně ekonomické. Hlavním tématem diplomové práce není pouze analýza současného stavu, ale i zjistit vliv historických událostí na budoucnost eurozóny. Tyto skutečnosti jsou podpořeny i podrobným náhledem na měnu euro jako integrační jednotku Evropy.

Je zjevné, že společné zájmy Evropské unie pro vytvoření stabilního ekonomického celku vytvářejí mnoho aspektů a to jak pozitivních, tak i negativních.

Tato fakta jsou stvrzena i osobním dotazníkovým šetřením provedeným na Slovensku, jako nejnovějšího člena eurozóny, tak i v České republice pro vystižení aktuálních otázek této problematiky.

Cílem diplomové práce je ověřit, zda myšlenka sjednocené Evropy bude mít význam i pro další sociální a ekonomický vývoj v 21. století.

KLÍČOVÁ SLOVA

Česká republika, euro, Evropská měnová unie, Evropská unie, jednotná měna, měnová integrace, Slovensko, země eurozóny, zkušenosti se zavedením eura

SUMMARY

The main topic of thesis is description and analysis of experience European countries with institution of euro. This theme is developed not only from the site of states of euro zone but also in detail looking at institution of euro in Slovakia, such as our nearest neighbour from the position social and economic. The main aim of thesis is not only analysis contemporary situation, but also find out influence of historical events on the future euro zone. Those facts are supported with detailed points of view on euro, such as the integrative entity of Europe.

There's clear and evident fact this corporate interest of European Union to create stable economic unit has its own advantages and disadvantages such as the other branches.

Those aspects are confirmed by personal questionnaire performed in Slovakia like the newest member of euro zone and in the Czech Republic to describe actual problems.

The plan of this work is finding whether idea of integrated Europe will have its own meaning for other social and economic development in 21st century.

KEYWORDS

Czech Republic, euro, European currency union, European Union, integrated currency, Slovakia, states of euro zone, experience with institution of euro

OBSAH

ÚVOD	14
1 POPIS HISTORIE MĚNOVÉ INTEGRACE	15
1.1 Dějiny měnové spolupráce po roce 1945	15
1.2 Od evropského měnového systému k Hospodářské měnové unii.....	15
1.3 Maastrichtská smlouva jako cesta k moderní měně Evropy	17
2 DEFINOVÁNÍ EURA JAKO EVROPSKÉ MĚNY	22
2.1 Co je euro.....	22
2.2 Kde všude se platí eurem	23
2.3 Měny navázané na euro	24
2.4 Role eura v rámci světového měnového systému.....	25
2.5 Evropská centrální banka	25
2.6 Euro v číslech.....	26
3 ZKUŠENOSTI SE ZAVÁDĚNÍM EURA V ZEMÍCH EUROZONY	27
3.1 Postupy a principy při zavádění jednotné měny	27
3.1.1 Fáze přijetí eura v nových členských státech	27
3.1.2 Seznam relevantních nařízení ES a související judikatury pro zavedení eura.....	32
3.1.3 Scénáře přijetí eura	32
3.2 Zkušenosti a názory ze zemí, které již euro zavedly	34
3.2.1 Vnímání inflace a skutečnost	35
3.2.2 Mýty a předsudky při zavádění eura	38
3.2.3 Členové evropské unie mimo eurozónu	38
3.2.4 Ostatní státy Evropské unie mimo eurozónu	39
3.2.5 Euro slaví deset let	40
3.3 Náklady a přínosy členství v měnové unii.....	41
3.3.1 Výhody zavedení eura.....	42
3.3.2 Makroekonomické nevýhody zavedení eura	43
4 POSTUP A ZHODNOCENÍ ZAVEDENÍ EURA NA SLOVENSKU	45
4.1 Vývoj slovenské ekonomiky od vzniku samostatné republiky	45
4.2 Technický postup zavedení eura	47
4.3 Zavedení eura na Slovensku v datech	49
4.4 Slovensko – 1. 1. 2009 – den D (tzv. „Velký třesk“)	51
4.5 Náklady a přínosy zavedení eura na Slovensku	54
4.6 Závěr	57
4.7 Osobní dotazníkové šetření	58
4.7.1 Základní vyhodnocení dotazníku – Slovenská republika	62
4.7.2 Slovenská republika – vyhodnocení dle kategorií	63
4.7.2.1 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: muži – ženy	63

4.7.2.2 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle věku	64
4.7.2.3 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle vzdělání	65
4.7.2.4 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle profese	66
4.7.2.5 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle velikosti bydliště	67
4.7.2.6 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle příjmů	68
4.7.2.7 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: muži – ženy	69
4.7.2.8 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle věku.....	70
4.7.2.9 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle vzdělání.....	71
4.7.2.10 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle profese	72
4.7.2.11 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle velikosti bydliště	73
4.7.2.12 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle příjmů	74
4.7.3 Závěry vyplývající z vyhodnocení	75
5 KOMPARACE ZAVEDENÍ EURAV SR S PŘÍPRAVOU V ČR	76
5.1 Přehled již uskutečněných kroků.....	76
5.2 Scénář jednorázového přechodu na euro.....	78
5.3 Co čeká Českou republiku po vstupu do měnové unie	80
5.4 Plnění konvergenčních kritérií Českou republikou	81
5.5 Přínosy a náklady zavedení eura v České republice	87
5.6 Porovnání zavedení eura na Slovensku s přípravou v ČR.....	90
5.6.1. V čem se lišíme a co nás spojuje	91
5.6.1.1 Vývoj kurzů euro v České a Slovenské Republice	92
5.6.1.2 Inflace.....	95
5.6.1.3 Vývoj HDP na obyvatele.....	96
5.6.1.4 Vývoj úrokových sazeb.....	97
5.7 Osobní dotazníkové šetření	98
5.7.1 Základní vyhodnocení dotazníku – Česká republika	103
5.7.2 Česká republika – vyhodnocení dle kategorií.....	104
5.7.2.1 Jste pro zavedení euro? Kategorie: muži – ženy	104
5.7.2.2 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle věku.....	105
5.7.2.3 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle vzdělání.....	106
5.7.2.4 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle profese	107
5.7.2.5 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle velikosti bydliště.....	108
5.7.2.6 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle příjmů.....	109
5.7.2.7 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle politických názorů.....	110
5.7.2.8 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: muži – ženy	111
5.7.2.9 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle věku.....	112
5.7.2.10 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle vzdělání.....	113
5.7.2.11 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle profese	114
5.7.2.12 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle velikosti bydliště	115
5.7.2.13 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle příjmů	116

5.7.2.14 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle politických názorů	117
5.7.3 Závěry vyplývající z vyhodnocení	118
ZÁVĚR	120
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	122
SEZNAM PŘÍLOH.....	125

SEZNAM TABULEK

Tabulka č.: 1 Historie evropské měnové integrace v datech.....	19
Tabulka č.: 2 Členské státy EU a zavádění eura	21
Tabulka č.: 3 Euro v číslech.....	26
Tabulka č.: 4 Metody zavádění eura	33
Tabulka č.: 5 Přepočítávací koeficienty národních měn k euru	34
Tabulka č.: 6 Slovenské splnění maastrichtských kritérií	49
Tabulka č.: 7 Odhad nákladů na zavedení eura na Slovensku ve firmách	56
Tabulka č.: 8 Slovenská republika – dotazník - vyhodnocení.....	59
Tabulka č.: 9 Přivítal(a) jste zavedení eura na Slovensku? Kategorie: muži – ženy.....	63
Tabulka č.: 10 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle věku	64
Tabulka č.: 11 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle vzdělání	65
Tabulka č.: 12 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle profese	66
Tabulka č.: 13 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle velikosti bydliště.....	67
Tabulka č.: 14 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle příjmů	68
Tabulka č.: 15 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: muži ženy	69
Tabulka č.: 16 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle věku	70
Tabulka č.: 17 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle vzdělání	71
Tabulka č.: 18 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle profese	72
Tabulka č.: 19 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle velikosti bydliště	73
Tabulka č.: 20 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle příjmů	74
Tabulka č.: 21 Vývoj kurzů euro v České republice	92
Tabulka č.: 22 Vývoj kurzů euro v Slovenské republice	93
Tabulka č.: 23 Průměrné kurzy EUR v ČR – SR a rozdíl mezi nimi	94
Tabulka č.: 24 Inflace ČR, SR, EU a Eurozona v % 1999 - 2008.....	95
Tabulka č.: 25 Vývoj HDP na obyvatele ČR, SR a EU 1999 – 2008	96
Tabulka č.: 26 Vývoj úrokových sazeb SR, ČR a Eurozona 1999 – 2008.....	97
Tabulka č.: 27 Česká republika – dotazník - vyhodnocení	100
Tabulka č.: 29 Jste pro zavedení euro? Kategorie: muži - ženy.....	104
Tabulka č.: 30 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle věku	105
Tabulka č.: 31 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle vzdělání.	106
Tabulka č.: 32 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle profese.....	107
Tabulka č.: 33 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle velikosti bydliště	108
Tabulka č.: 34 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle příjmů	109
Tabulka č.: 35 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle politických názorů	110
Tabulka č.: 36 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: muži - ženy	111

Tabulka č.: 37 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle věku.....	112
Tabulka č.: 38 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle vzdělání.....	113
Tabulka č.: 39 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle profese.....	114
Tabulka č.: 40 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle velikosti bydliště.....	115
Tabulka č.: 41 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle příjmů.....	116
Tabulka č.: 42 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle politických názorů	117

SEZNAM GRAFŮ

Graf č.: 1 Faktická versus vnímaná inflace	36
Graf č.: 2 Přivítal(a) jste zavedení eura na Slovensku? Kategorie: muži – ženy	63
Graf č.: 3 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle věku	64
Graf č.: 4 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle vzdělání	65
Graf č.: 5 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle profese	66
Graf č.: 6 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle velikosti bydliště	67
Graf č.: 7 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle příjmů	68
Graf č.: 8 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: muži ženy	69
Graf č.: 9 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle věku	70
Graf č.: 10 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle vzdělání	71
Graf č.: 11 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle profese	72
Graf č.: 12 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle velikosti bydliště	73
Graf č.: 13 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle příjmů	74
Graf č.: 14 Scénář jednorázového přijetí eura, tzv.,,Velkého třesk“	80
Graf č.: 15 Nominální měnový kurz CZK/EUR	85
Graf č.: 16 Vývoj kurzů euro v České republice	92
Graf č.: 17 Vývoj kurzů euro v Slovenské republice	93
Graf č.: 18 Průměrné kurzy EUR v ČR – SR a rozdíl mezi nimi	94
Graf č.: 19 Inflace ČR, SR, EU a Eurozona v % 1999 – 2008	95
Graf č.: 20 Vývoj HDP na obyvatele ČR, SR a EU 1999 – 2008	96
Graf č.: 21 Vývoj úrokových sazeb SR, ČR a Eurozona 1999 – 2008	97
Graf č.: 22 Jste pro zavedení euro? Kategorie: muži – ženy	104
Graf č.: 17 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle věku	105
Graf č.: 24 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle vzdělání	106
Graf č.: 25 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle profese	107
Graf č.: 26 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle velikosti bydliště	108
Graf č.: 27 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle příjmů	109
Graf č.: 28 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle politických názorů	110
Graf č.: 29 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: muži - ženy	111
Graf č.: 30 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle věku	112
Graf č.: 31 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle vzdělání	113
Graf č.: 32 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle profese	114
Graf č.: 33 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle velikosti bydliště	115
Graf č.: 34 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle příjmů	116
Graf č.: 35 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle politických názorů	117

SEZMAM OBRÁZKŮ

Obrázek č.: 1 Znak euro.....	126
Obrázek č.: 2 Rozdělení států EU dle používání euro.....	126
Obrázek č.: 3 Slovenská republika.....	126
Obrázek č.: 4 Euro - bankovky	127
Obrázek č.: 5 Euro – mince.....	128

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR – Česká republika

ČNB – Česká národní banka

ECB – Evropská centrální banka

ECOFIN – Rada Evropské unie ve složení ministrů hospodářství a financí

ECU – Evropská měnová jednotka, tzv. košová měna (European currency unit)

EMI – Evropský měnový institut

EMS – Evropský měnový systém

ERM I – Mechanismus směnných kurzů (Exchange Rate Mechanism)

ERM II – Mechanismus směnných kurzů II (Exchange Rate Mechanism II)

ES – Evropské společenství

ESCB – Evropský systém centrálních bank

EU – Evropská unie

HISC – Harmonizované indexy spotřebitelských cen

HMU – Hospodářská měnová unie

MMF – Mezinárodní měnový fond

NBS – Národní banka Slovenska

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

SR – Slovenská republika

ÚVOD

Měnová integrace a cesta k zavedení společné měny euro je výsledkem dlouhodobého integračního procesu. Vypovídá o postupném sblížení vybraných evropských států, jehož vznik klademe do období po druhé světové válce. V historii evropské měnové integrace lze vysledovat několik základních cílů, z nichž některé mají ekonomickou, jiné politickou nebo vojenskou či bezpečnostní povahu. Každá ze zemí Evropské unie představuje jeden z možných pohledů na dílčí i celkové směřování evropské měnové integrace. Předmětem neustálé diskuze bývá míra svrchovanosti členských států, síla důrazu na rozšiřování či prohlubování integrace. Otázka dalšího vývoje, včetně otázky proč vůbec evropská měnová integrace probíhá, zůstává nadále otevřená.

Záměrem práce je seznámení s historií měnové integrace, teorií optimálních měnových oblastí a zejména pak přínosy a náklady spojenými se vstupem do měnové unie. Pozornost je také zaměřena na proces budování Hospodářské a měnové unie v evropském kontextu. Hlavní téma práce se zabývá zkušenostmi evropských zemí se zavedením eura, zejména pak na Slovensku, jako nejnovějšího člena eurozóny. Z pohledu ČR je pak nejdůležitější analýza problematiky vstupu ČR a dalších zemí EU do Hospodářské a měnové unie. Avšak stěžejní myšlenka práce studuje postup při zavádění eura na Slovensku a zároveň hodnotí jeho přínosy či náklady, jako země pro Českou republiku po sociální a ekonomické stránce nejbližší.

Výše uvedených cílů je dosaženo prostřednictvím studia dostupných písemných dokumentů v odborných publikacích a Internetu, osobním či písemným kontaktem s orgány státní i místní správy a také úřady Evropské unie v naší republice a na Slovensku. V neposlední řadě je uvedeno osobní dotazníkové šetření, které bylo provedeno na území České republiky a Slovenska. Vyhodnocení průzkumu a vlastní úvahy a rozbory všech uvedených podob se prolínají celou diplomovou prací.

Důvodem výběru tématu týkající se eura byl osobní zájem této problematiky v rovině ekonomické i politické. Diplomová práce pak specifikuje zvolený problém na Slovensko, které nově přijalo společnou měnu. Jelikož autorka práce zná sociální a kulturní prostředí na Slovensku, dovoluje si dané téma porovnat s přípravou zavedení eura v České republice a podívat se tak na danou oblast z jiného úhlu pohledu. Tím je také zároveň posuzován vliv evropského integračního procesu na ekonomiku a politiku celé moderní Evropy do budoucna.

1 POPIS HISTORIE MĚNOVÉ INTEGRACE

1.1 Dějiny měnové spolupráce po roce 1945

Úvahy a zavádění společné měny v Evropě jsou výsledkem velmi dlouhého integračního procesu. Podíváme-li se na danou problematiku velmi neformálně, je možné první kroky vysledovat již na konci druhé světové války, kdy byly v americkém městě Bretton-Woods dohodnuty principy nového světového měnového řádu, založeného na systému pevných avšak přizpůsobitelných kurzů (*fixed but adjustable*). Do tohoto kurzového uspořádání se zapojilo i šest evropských států (Belgie, Francie, Itálie, Německo, Nizozemsko, Lucembursko).

Ptáme-li se po důvodech, které tehdy vedly politiky i ekonomové k tomuto jednání, je nutno konstatovat, že jím byly především nedozírné následky II. světové války. Hledaly se mechanismy, které by mohly zabránit podobným traumatům a ekonomické nerovnováze.

Těsně po skončení války byla většina měn průmyslového světa navázána na dolar v rámci tzv. „zlatého standardu“ podle Bretton-Woodského měnového systému, což znamenalo, že měny byly napojeny na americký dolar systémem pevných kurzů, přičemž dolar sám deklaroval pevnou vazbu na zlato. To představovalo faktickou nadvládu dolaru a nucenou devaluaci řady evropských měn. Tento nerovnovážený stav bylo nutno napravit prostřednictvím větší hospodářské integrace mezi evropskými národy.

V roce 1979 byl založen Mezinárodní měnový fond (*International Monetary Fund*), jehož úkolem bylo pečovat o plynulý chod globálního monetárního řádu. Uvedeným způsobem byla ve světovém měřítku uskutečňována idea kurzové stability a měnové spolupráce, na níž se západoevropské země aktivně podílely.

Historie evropské integrace není přímočará. Prochází fázemi rozvoje a útlumu. Kolísavou aktivitu můžeme pozorovat v časovém sledu jednotlivých smluv, setkání či rozhodnutí.

1.2 Od evropského měnového systému k Hospodářské měnové unii

Další vývoj, prohlubování vzájemné spolupráce i zapojení většího počtu států si vyžadovalo průběžné úpravy ve fungování měnového systému. Měnil se zamýšlený rozsah

integrace, způsoby hlasování, podmínky členství, ale i charakter základních smluv. Měnilo se také tempo integrace i ochota dosáhnout vzájemné shody.

To vedlo v roce 1957 k zřízení EHS (Evropské hospodářské společenství), na jehož počátku podepsalo šest západoevropských států (Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko a západní Německo) Římskou smlouvu, zakládající Evropské hospodářské společenství, s účinností od roku 1958. K EHS se postupně připojovaly další státy.

„Pokud jde o ekonomický rozměr integrace, došlo ve společenství k několika událostem zásadního významu. V roce 1970 podala Wernerova skupina konečnou zprávu, ve které definovala tři fáze procesu dosažení HMU (Hospodářské měnové unie) během období deseti let. Konečným cílem měly být neodvolatelně konvertibilní měny, volný pohyb kapitálu a pevně stanovené směnné kurzy – případně jednotná měna. Wernerova strategie naneštěstí brala pevné směnné kurzy vůči dolaru za dané. V roce 1971, kdy USA fakticky uvolnily kurz dolaru, čerstvá vlna tržní nestability vytlačila vzhůru německou marku a zmařila naději na pevnější provázání měn ve Společenství.“¹

V roce 1972 byla v Basileji uzavřena dohoda na schůzce guvernérů centrálních bank, na jejímž základě byl vytvořen kurzový systém známý jako had v tunelu (*snake in the tunnel*). Jde o mnohonárodní systém měn členských států vůči sobě navzájem v intervalu +/- 2,25 % od bilaterálního kurzu a vůči americkému dolaru (*had v tunelu*). Tento systém zůstal zachován i po roce 1973, kdy byly kurzy všech členských států vůči dolaru uvolněny (*had mimo tunel*). Trval do roku 1978.

V roce 1979 byl zaveden EMS (Evropský měnový systém) spolu s Evropskou měnovou jednotkou (European Currency Unit - ECU)², což byla košová měnová jednotka zemí Evropských společenství sloužící k zúčtování mezinárodních operací při bezhotovostním styku, jako předstupeň budoucí měnové unie. V rámci EMS byl zřízen i tzv. Mechanismus směnných kurzů (Exchange Rate Mechanism – ERM I), jenž fungoval pomocí tzv. „paritní mřížky“. „Pro každou měnu EMS byl stanoven kurz ECU a tyto měny byly uvedeny do vzájemného vztahu, čímž vznikla mřížka z bilaterálních směnných kurzů.“³ To vedlo též k odstranění celních bariér mezi členskými státy a přijetí společného celního sazebníku vůči třetím zemím. Ekonomickou integraci provázal neméně intenzivní politický dialog.

---

¹ Materiály poskytnuté Eurocentrem Pardubice – Evropská komise: Jedna měna pro jednu Evropu – Cesta k Euru, Úřad pro úřední tisky, 2007, ISBN 92-79-04472-9, str. 17

² Jednotná měna ECU přestala plnit svoji funkci v květnu 1998 poté, co byly zafixovány vzájemné kurzy zúčastněných měn na euro. 1. 1. 1999 byl jako nástupce zřízen Evropský měnový systém ERM II.

³ Mandysová, I.: Evropská integrace, 2. vyd., Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007, str. 81

Jednotný evropský akt (JEA, 1986) přehodnotil obsah Římských smluv. Stanovil například prohloubení hospodářské spolupráce v oblasti výzkumu a ochrany životního prostředí, doplnil pravomoci společenství o sociální politiku a politiku soudržnosti. Evropskou radu ustanovil jako jednu z institucí společenství. JEA se stal rovněž základem pro další diskuzi o společné zahraniční politice členských států.

K dalšímu posouzení situace v oblasti měnové integrace došlo na základě Delorovy zprávy z roku 1988, na základě níž byl vytvořen plán na vytvoření Hospodářské měnové unie HMU.

Později byla vydána tzv. Bílá kniha (v roce 1992) jako přehledný soupis stávajících omezení jednotného vnitřního trhu. Byl vytvořen Evropský hospodářský prostor, který zaručoval s jistými výjimkami čtyři základní ekonomické svobody:

- volný pohyb zboží,
- volný pohyb osob,
- volný pohyb kapitálu,
- volný prostor pro poskytování služeb.

Z časového hlediska se evropské společenství již dostalo do počátku devadesátých let minulého století a přeměny společenství v unii.

1.3 Maastrichtská smlouva jako cesta k moderní měně Evropy

V prosinci 1991 na zasedání Evropské rady v Maastrichtu bylo zahájeno jednání o Evropské unii, které vyvrcholilo v únoru 1992 slavnostním podpisem smlouvy. Pro úplnost je nezbytné uvést, že ratifikace smlouvy jednotlivými členskými státy na základě referenda se neobešly bez problémů i odmítnutí některými státy. „Maastrichtská smlouva vstoupila v platnost 1. listopadu 1993 a vytvořila tak právní rámec HMU (Hospodářské a měnové unie) a jednotné měny euro.“⁴

Je ovšem nutno uvést, že praktické přípravy na Maastrichtskou smlouvu započaly již v roce 1990, byly rozloženy do tří hlavních fází a rozloženy do celých devadesátých let.

„Jako hlavní principy HMU byly Maastrichtskou smlouvou přijaty následující:

- třístupňový přechod k HMU,

---

⁴ Mandysová, I.: Evropská integrace, 2. vyd., Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007, str. 83

- založení Systému evropských centrálních bank a Evropské centrální banky.“⁵

Tři fáze vedoucí k jednotné měně – etapy HMU

„První fáze začala 1. července 1990 a obsahovala:

- zcela volný pohyb kapitálu v rámci EU (zrušení devizových kontrol),
- zvýšení částky zdrojů věnovaných na odstranění nerovnosti mezi evropskými regiony (strukturální fondy),
- hospodářská konvergence prostřednictvím postranného dohledu nad hospodářskými politikami členských států.

Druhá fáze byla zahájena 1. ledna 1994. Její součástí bylo:

- zřízení Evropského měnového institutu (EMI) ve Frankfurtu; EMI byl složen z guvernérů centrálních bank zemí Unie,
- nezávislost národních centrálních bank,
- definice pravidel pro snížení národních rozpočtových deficitů.

Třetí fáze znamenala zavedení eura.

- Jedenáct zemí EU přijalo 1. ledna 1999 euro pro bezhotovostní styk, které se tak stalo společnou měnou Belgie, Finska, Francie, Irsko, Itálie, Lucemburska, Německo, Nizozemska, Portugalska, Rakousko a Španělska (Řecko se přidalo 1. ledna 2001). Funkci EMI převzala Evropská centrální banka a začala odpovídat za měnovou politiku definovanou a uplatňovanou v eurech.
- Dne 1. ledna 2002 byly v těchto 12 zemích eurozóny uvedeny do oběhu mince a bankovky eura. O dva měsíce později byly staženy z oběhu národní měny. Po tomto datu se euro stalo jediným zákonným platidlem na veškeré hotovostní a bankovní transakce v zemích eurozóny, které představují více než dvě třetiny obyvatelstva EU.“⁶
- Na konci února končí období duální cirkulace a na území eurozóny se euro stává jediným zákonným platidlem.

⁵ Mandysová, I.: Evropská integrace, 2. vyd., Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007, str. 83

⁶ EU v kostce: Evropa ve 12 lekcích [online]. Evropská společenství, c1995-2009 [cit. 2009-09-15]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/abc/12lessons/lesson_7/index_cs.htm>.

V roce 1997 byl schválen Pakt o stabilitě a růstu. Členské státy eurozóny zavazoval k trvalé rozpočtové stabilitě a umožňoval potrestání každé země eurozóny, jejíž rozpočtový deficit by přesáhl 3%. Pakt byl však následně označen za příliš tvrdý a v roce 2005 byl přepracován.

Rokem 2002 ovšem proces integrace a zavádění společné měny nekončí. Pro naši republiku se stává důležitým datem 1. květen 2004, kdy jsme se stali členy Evropské unie. Spolu s námi přistupují další středoevropské a východoevropské státy: Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko. V roce 2007 tuto sestavu ještě doplní Bulharsko a Rumunsko, čímž celkový počet členských zemí dosahuje 27.

Původní dvanáctičlenný sbor eurozóny se postupně rozšířil o Slovinsko v roce 2007, Kypr a Maltu v roce 2008 a naposledy v roce 2009 akceptovalo přijetí euroměny Slovensko v pořadí šestnácté.

Datum přechodu na euro v České republice prozatím nebyl stanoven a vedou se o něm politické diskuze mezi bezvýhradnými stoupenci a poněkud skeptickými odpůrci, i když patrně označení „odpůrci“ nevystihuje zcela postoje této skupiny, neboť většina z nich není přímo proti zavedení eura, ale nabádá k větší rozvaze a opatrnosti a preferuje spíše pozdější datum přijetí.

Z tohoto hlediska bude pro nás bezpochyby poučná zkušenost naposledy přistupujícího státu ke společné měně, kterým se stalo právě Slovensko, s kterým jsme v době ne příliš vzdálené sdíleli společný stát.

Tabulka č.: 1 Historie evropské měnové integrace v datech

Historie evropské měnové integrace v datech		
Rok	Měsíc	Událost
1944		V americkém letovisku Bretton Woods jsou uzavřeny dohody o zřízení Mezinárodního měnového fondu a Světové banky.
1957	březen	V březnu podepsalo šest západoevropských zemí (Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko a Západní Německo) Římskou smlouvu zakládající Evropské hospodářské společenství (nabytí účinnosti od ledna 1958).
1958		Zřízen je Měnový výbor, předchůdce dnešního Hospodářského a finančního výboru (EFC).
1964		Ustaven je výbor guvernérů centrálních bank členských zemí EHS.
1968	červenec	V 1. červenci 1968 členské země EHS dosahují integračního stádia celní unie (odstranění vzájemných celních bariér a kvót, přijetí společného celního sazebníku vůči třetím zemím).
1969	prosinec	V prosinci je na zasedání Evropské rady v Haagu odsouhlasen záměr vytvořit EMU do roku 1980.
1970		Lucemburský předseda vlády a ministr financí Pierre Werner představuje vypracovanou zprávu o možnostech a způsobu vytvoření měnové unie ve třech etapách.

1972	duben	V dubnu je na schůzce guvernérů centrálních bank v Basileji zaveden kurzový systém známý jako had v tunelu.
1973		Dánsko, Irsko a Velká Británie se stávají členy Evropského hospodářského společenství.
	březen	Americký dolar - dochází k přechodu dolaru na volné plování, čímž končí éra brettonwoodského systému pevných avšak přizpůsobitelných kurzů
1978	prosinec	V prosinci na zasedání Evropské rady v Bruselu je schválena definitivní podoba EMS.
1979	březen	V březnu 1979 začíná oficiálně fungovat Evropský měnový systém , který udržuje směnné kurzy ve stanoveném flukтуаčním pásmu.
1981		Novým členem Společenství je Řecko
1986		Společenství se rozšiřuje o Portugalsko a Španělsko
	únor	V únoru je přijat Jednotný evropský akt usilující o dokončení vnitřního trhu, na kterém není obchod mezi státy omezován ani překážkami netarifního typu, tj. např. hygienické a technické normy. Zároveň je zajištěn volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu (nabytí účinnosti od července 1987).
1988	červen	V červnu na zasedání Evropské rady v Hannoveru je ustavena Delorova expertní skupina pověřená studiem plánu na etapovitě dosažení EMU.
1989		Zveřejněna je Delorova zpráva.
1990	červenec	V červenci je zahájena 1. etapa vzniku Hospodářské a měnové unie (EMU).
	prosinec	V prosinci jsou v Římě zahájeny mezivládní konference o EMU a o politické unii.
1991	prosinec	V prosinci je na zasedání Evropské rady v Maastrichtu podepsána Smlouva o Evropské unii (slavnostní podpis v únoru 1992, nabytí účinnosti od listopadu 1993).
1992	červen	V červnu je Maastrichtská smlouva těsným výsledkem zamítnuta v dánském referendu.
	srpen	V srpnu začíná docházet k pnutí v Evropském měnovém systému.
	září	V září je Maastrichtská smlouva těsnou většinou přijata ve francouzském referendu.
1993	květen	V květnu je Maastrichtská smlouva schválena v opakovaném dánském referendu.
	srpen	V srpnu 1993 je vynuceno rozšíření flukтуаčního pásma ERM z 2,25 % na ± 15 %.
1994		Ustavením Evropského měnového institutu začíná druhá etapa budování Hospodářské a měnové unie.
1995		Evropská unie rozšiřuje své řady o Finsko, Rakousko a Švédsko.
	prosinec	V prosinci na zasedání Evropské rady v Madridu je pro budoucí společnou měnu přijat název euro a zvolen je scénář přechodu na euro.
1998	květen	V květnu na zasedání Evropské rady v Bruselu jsou oznámeni zakládající členové eurozóny - Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Španělsko.
	červen	V červnu zahajuje činnost Evropská centrální banka , která nahrazuje Evropský měnový institut.
1999	leden	Od 1. ledna existuje euro v bezhotovostní podobě , čímž začíná třetí závěrečná etapa budování Hospodářské a měnové unie.
2000	září	Dánsko v zářijovém referendu odmítá euro.
2001		Řecko se stává dvanáctým členem eurozóny.
2002	leden	Od 1. ledna na území 12 států eurozóny začínají obíhat euromince a euromince .
	únor	Na konci února končí období duální cirkulace a na území eurozóny se euro stává jediným zákonným platidlem.
2004	květen	Evropská unie se rozšiřuje o středoevropské a východoevropské státy. Od 1. května se novými členy stávají Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko.
2007		Novým členem eurozóny je Slovinsko.
		Novými členy Evropské unie jsou Bulharsko a Rumunsko, čímž celkový počet členských zemí dosahuje 27.
2008		Kypr a Malta rozšiřující počet členů eurozóny na patnáct.
2009		Slovensko se připojuje k eurozóně a stává se tak šestnáctým členem eurozóny.

Zdroj: www.zavedenieura.cz

Tabulka č.: 2 Členské státy EU a zavádění eura

Č.	Člen EU	Vlajka	Rok přistoupení	Měna	Zavedení EURO od:
1	Belgie		1957 (zakládající člen)	Euro (EUR)	1998
2	Bulharsko		2007	Lev (BGN)	
3	Česká republika		2004	Česká koruna (CZK)	
4	Dánsko		1973	Dánská koruna (DKK)	
5	Estonsko		2004	Estonská koruna (EEK)	
6	Finsko		1995	Euro (EUR)	1998
7	Francie		1957 (zakládající člen)	Euro (EUR)	1998
8	Irsko		1973	Euro (EUR)	1998
9	Itálie		1957 (zakládající člen)	Euro (EUR)	1998
10	Kypr		2004	Euro (EUR)	2008
11	Litva		2004	Litas (LTL)	
12	Lotyšsko		2004	Lat (LVL)	
13	Lucembursko		1957 (zakládající člen)	Euro (EUR)	1998
14	Maďarsko		2004	Forint (HUF)	
15	Malta		2004	Euro (EUR)	2008
16	Německo		1957 (zakládající člen)	Euro (EUR)	1998
17	Nizozemsko		1957 (zakládající člen)	Euro (EUR)	1998
18	Polsko		2004	Zlotý (PLN)	
19	Portugalsko		1986	Euro (EUR)	1998
20	Rakousko		1995	Euro (EUR)	1998
21	Rumunsko		2007	Leu (RON)	
22	Řecko		1981	Euro (EUR)	2001
23	Slovensko		2004	Euro (EUR)	2009
24	Slovinsko		2004	Euro (EUR)	2007
25	Španělsko		1986	Euro (EUR)	1998
26	Švédsko		1995	Švédská koruna (SEK)	
27	Velká Británie		1973	Libra (GBP)	

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org>

2 DEFINOVÁNÍ EURA JAKO EVROPSKÉ MĚNY

2.1 Co je euro

- **Euro** je označení měny Evropské hospodářské a měnové unie, která nahradila dříve používané národní měny. Ve formě bezhotovostních peněz se využívá od roku 1999. Od 1. Ledna 2002 obíhá v členských zemích eurozóny také již v podobě bankovek a mincí.
- **Euro** jako název pro společnou měnu byl dohodnut v prosinci 1995 na zasedání Evropské rady v Madridu. Peněžní znak eura (€) vychází z řeckého písmena epsilon a symbolizuje odkaz na kolébku evropské civilizace. Dvě rovnoběžné linie ve středu znaku mají symbolizovat stabilitu eura. Euro nahrazuje dřívější ECU (Evropskou měnovou jednotku) v poměru 1 : 1.
- **„Euro** (symbol €, měnový kód ISO 4217: EUR) je měna eurozóny a po americkém dolaru (USD) druhý nejdůležitější reprezentant ve světovém měnovém systému. Měnová politika eurozóny je prováděna Evropskou centrální bankou ve Frankfurtu nad Mohanem.
- **Euro** je oficiálním platidlem v 16 z 27 států Evropské unie a tvoří tzv. eurozónu.
- Jedno euro se člení na 100 centů (eurocentů).
- **Euromince** mají nominální hodnoty 1 c, 2 c, 5 c, 10 c, 20 c, 50 c, 1 € a 2 €. Ve Finsku se jednocentové a dvoucentové mince běžně nepoužívají, razí se pouze pro sběratele.
- **Euromince** jednotlivých nominálních hodnot mají shodnou lícovou stranu, na které je zobrazena mapa Evropy, a odlišnou národní rubovou stranu pro každý členský stát eurozóny. Všechny euromince mohou být používány ve všech členských zemích eurozóny.
- **Eurobankovky** mají nominální hodnoty 5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 €, 200 € a 500 €.
- **Eurobankovky** jednotlivých nominálních hodnot mají design na lícové i rubové straně shodný pro všechny členské státy eurozóny.⁷
- Pro doplnění je třeba dodat, že euro je od samého zavedení plně **konvertibilní měnou**.

---

⁷ Evropská měna [online]. EStránky.cz, c2005-2008 [cit. 2009-09-20]. Dostupný z WWW: <http://www.evropska-mena.estranky.cz/stranka/co-je-euro_>.

2.2 Kde všude se platí eurem⁸

Euro je oficiální měnou v těchto zemích:

Belgie, Německo, Řecko, Španělsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Rakousko, Portugalsko, Finsko, Slovinsko, Malta, Kypr, Slovensko.

Kromě výše zmíněných členských států eurozóny používají euro i další země a území, aniž by byly členy eurozóny. Některé z těchto zemí mají o používání eura uzavřeny dohody s Evropskou unií, jiné zavedly euro jednostranně bez dohody s EU.

Vatikán, Monaco, Andorra a San Marino mají s EU měnové dohody o používání eura.
Černá Hora a Kosovo - euro je oficiální měnou bez měnové dohody s EU.

Dohody s EU o používání eura mají uzavřeny rovněž dvě francouzská zámořská společenství – **Mayotte a Saint-Pierre a Miquelon**. Tato francouzská území sice nejsou součástí Evropské unie, a tedy ani eurozóny, ale na základě dohod s EU používají euro jako svou měnu. Nemají však povoleno vydávat euromince se svou vlastní rubovou stranou. Bez formální dohody s EU se euro jako měna používá rovněž ve dvou neobydlených francouzských zámořských územích – v zámořském teritoriu Francouzská jižní a antarktická území a v soukromém vlastnictví Francie Clippertonův ostrov a také na britských základnách Akrotiri a Dhekelia na Kypru.

Euro platí též ve francouzských zámořských departmentech, neboli v mimoevropských územích Francie (tzv. *Départements et régions d'outre-mer*, zkratka DOM-ROM – **Francouzská Guyana, Guadeloupe, Martinique a Réunion**), ve dvou zámořských územích – **Mayotte a Sait Pierre a Miquelon** a v některých afrických zemích, které jsou sice pokládány za nečlenské země, ale jako platidlo zde byl dříve používán francouzský frank, který byl eurem nahrazen. Okolnosti bývalé Jugoslávie, a to **v Kosovu a v Černé hoře**, přešla postupem času v obchodování v německých markách - i zde se od 1. 1. 1999 platí eurem.

Mimo eurozónu zůstávají tři země EU: **Velká Británie, Dánsko a Švédsko**. Tyto země si zatím ponechávají vlastní národní měny.

---

⁸ Údaje o mimočlenských státech eurozóny převzaty z materiálů poskytnuté Eurocentrem Pardubice

2.3 Měny navázané na euro

„**Měny navázané na euro** jsou měny, které mají s eurem pevný nebo téměř pevný směnný kurz z různých – ekonomických, historických nebo jiných – důvodů.

V současnosti existuje 11 měn navázaných na euro – některé z nich mají pevný kurz k euru, jiné mají povolenou určitou odchylku od středního směnného kurzu k euru. Důvodem navázání domácí měny na euro může být například snaha některých států se slabší ekonomikou zajistit si větší hospodářskou stabilitu nebo alespoň měnovou stabilitu v případě krize jejich ekonomiky.

Další státy mají své měny navázané na euro například proto, že už před vznikem eura měly své měny navázané na nějakou jinou měnu, která byla předchůdkyní eura. Jednalo se o vazbu na francouzský frank, portugalské escudo a německou marku.“⁹

Na euro jsou v současné době navázané měny 20 nezávislých států nebo závislých území mimo Evropskou unii:

- Z 11 států EU, které nejsou členy eurozóny, jich má pět svou měnu navázanu na euro. Čtyři z nich – **Dánsko, Estonsko, Litva a Lotyšsko** – jsou členy mechanismu směnných kurzů II (ERM II). **Bulharsko** má svou měnu navázanu na euro v pevném kurzu od 1. ledna 1999.
- **Bosna a Hercegovina** má svou měnu navázanu na euro v pevném poměru od 22. června 1999.
- **Kapverdy a Komory** mají své měny pevně navázané na euro od 1. ledna 1999.
- 14 zemí střední a západní **Afriky** (**Čad, Benin, Burkina Faso, Gabon, Guinea-Bissau, Kamerun, Kongo, Mali, Niger, Pobřeží slonoviny, Rovnicková Guinea, Senegal, Středoafriická republika a Togo**) používá CFA frank, který byl dříve navázán v pevném poměru na francouzský frank. Od 1. ledna 1999 je CFA frank pevně navázán na euro.
- **Francouzská Polynésie, Nová Kaledonie a Wallis a Futuna** jsou území Francie, ale nejsou součástí Evropské unie. Používají CFP frank, který byl stejně jako CFA frank dříve v pevném kurzu navázán na francouzský frank. Od 1. ledna 1999 je CFP frank pevně navázán na euro. (*Pozn.: CFP frank a CFA frank – měny bývalých francouzských kolonií*)

---

⁹ Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. [2009] [cit. 2009-09-20]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/M%C4%9Bny_nav%C3%A1zan%C3%A9_na_euro>.

2.4 Role eura v rámci světového měnového systému

Euro je silná světová a rezervní měna. Díky zainteresovanosti zemí eurozóny, silnému a provádění měnové politiky Evropskou centrální bankou a významu eurozóny jako celku se z eura stala stabilní mezinárodní měna, jako je americký dolar nebo japonský jen.

Jako největší světová obchodní instituce je eurozóna atraktivní destinací pro země, které chtějí obchodovat rámci jednotného trhu. Firmy v eurozóně mohou fakturovat a platit v eurech, což snižuje jejich náklady a riziko a umožňuje lepší podnikatelské plánování.

„Euro je atraktivní rezervní měna pro ostatní země. Postupně se zvyšuje role eura jako rezervní měny v mezinárodním měnovém systému na úkor amerického dolaru. Zatímco v roce 1999 držely centrální banky 18 % svých devizových rezerv v eurech a 71 % v USD, do roku 2007 narostl podíl eura v devizových rezervách na 26,5 %, kdežto podíl amerického dolaru poklesl na 64 %.“¹⁰

Velikost a význam eura v mezinárodním obchodě zajišťuje eurozóně sílu v mezinárodních finančních institucích a organizacích, jako jsou např. Mezinárodní měnový fond, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a Světová

2.5 Evropská centrální banka

„Evropská centrální banka byla založena 1. června 1998. Od té doby provádí ECB jakožto hlava Eurosystemu, tedy systému centrálních bank eurozóny, měnovou politiku pro země patřící do měnové unie. Jejím prvořadým cílem je cenová stabilita ve střednědobém výhledu, protože stabilní ceny jsou základem udržitelného hospodářského růstu a prosperity v Evropě.

Dne 1. června 1998 byl rovněž založen Evropský systém centrálních bank – institucionální rámec, který se skládá z ECB a centrálních bank všech členských států EU.“¹¹

---

¹⁰ Údaje pocházejí z materiálů poskytnuté Eurocentrem Pardubice

¹¹ Evropská centrální banka: Eurosystem [online]. [2009] [cit. 2009-09-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.ecb.int/ecb/10ann/html/index.cs.html>>.

2.6 Euro v číslech

„Při přípravě na spuštění eura bylo vytištěno okolo 14 miliard eurobankovek v hodnotě 633 miliard EUR a 52 miliard euromincí – za použití 250 000 tun kovu. Ráno 1. ledna 2002, při zavedení hotovostního eura, bylo v eurozóně k dispozici okolo 7,8 miliard bankovek v hodnotě 140 miliard EUR.“¹² Evropská centrální banka má výhradní právo opravňovat k vydávání eurobankovek. Jejich výroba je rozdělena mezi národní centrální banky. Euromince jsou vydávány členskými státy eurozóny v objemech schválených Evropskou centrální bankou.

V roce 2005 bylo v oběhu téměř 10 miliard eurobankovek v hodnotě více než 500 miliard EUR a více než 63 miliard euromincí v hodnotě více než 16 miliard EUR – bankovky lze vybírat z více než 229 000 bankomatů v eurozóně.

Tabulka č.: 3 Euro v číslech

Euro v číslech				
Klíčové ukazatele	EU 27	Eurozóna	USA	Japonsko
<i>Počet obyvatel (v milionech)</i>	494	317	300	128
<i>HDP (v trilionech EUR, vypočten v paritě kupní síly)</i>	11,9	8,4	11,2	3,5
<i>Podíl na světovém HDP (% v PPP)</i>	21,0	14,6	19,7	6,3
<i>Vývoz (*) (zboží a služby jako % HDP)</i>	14,3	21,7	10,8	16,8
<i>Dovoz (*) (zboží a služby jako % HDP)</i>	15,0	20,9	16,6	15,3
<i>Podíl na světovém obchodu (v %)</i>	17,1	12,9	16,1	6,7

(*) Kromě vnitřního obchodu EU.

Zdroj: Údaje Evropské centrální banky: 2006

¹² Materiály poskytnuté Eurocentrem Pardubice – Evropská komise: Jedna měna pro jednu Evropu – Cesta k Euru, Úřad pro úřední tisky, 2007, ISBN 92-79-04472-9, str. 17

3 ZKUŠENOSTI SE ZAVÁDĚNÍM EURA V ZEMÍCH EUROZONY

3.1 Postupy a principy při zavádění jednotné měny

3.1.1 Fáze přijetí eura v nových členských státech

Proces přijetí eura je náročná procedura vyžadující několik kroků, vedoucí k jednotné měně Evropy. Než se jakákoli evropská země rozhodne přistoupit k integračnímu postupu Evropy, měla být projít těmito fázemi:

1. Vstup do Evropské unie: Přijetí smluv a právních předpisů HMU

Evropská integrace vždy představovala politický a hospodářský proces, který je otevřen všem evropským zemím, které jsou připraveny podepsat zakládající smlouvy a převzít celý soubor a práva EU. Jako reakci na žádosti bývalých komunistických zemí o přistoupení k EU Evropská rada stanovila tzv. Kodaňská kritéria, která by měly tyto země splňovat. Před přistoupením musí noví členové EU mít¹³:

- stabilní instituce zaručující demokracii, právní stát, dodržování lidských práv, úctu k menšinám a jejich ochranu,
- fungující tržní hospodářství a schopnost vyrovnat se s konkurenčním tlakem a tržními silami v EU,
- schopnost plnit závazky vyplývající z členství, včetně podpory cílů Unie. Musí mít veřejnou správu, která dokáže provádět a spravovat právní předpisy EU v praxi.

2. „Přípravná fáze“ – zapojení se do ERM II

Mechanismus směnných kurzů II (European Rate Mechanism II – ERM I) nahrazuje původní kurzové uspořádání ERM I, který byl stěžejní součástí Evropského měnového systému. Dané uspořádání bylo přijato na summitu Evropské rady v Dublinu.

ERM II vstoupil v platnost 1. ledna 1999, současně se vznikem eurozóny ve třetí přípravné fázi HMU. Načasování vstupu do tohoto systému je plně v kompetenci členského státu

---

¹³ Materiály poskytnuté Eurocentrem Pardubice – Fontaine Pascal: Evropa ve 12 lekcích, Evropská společnost, 2007, ISBN 92-79-02860-X, str. 14

Kurzové uspořádání ERM II se vyznačuje následujícími vlastnostmi¹⁴:

- a. účast v tomto režimu je dobrovolná a nárokovatelná každou zemí EU, která není členem eurozóny,
- b. mnohostranný charakter ERM založený na bázi paritní mřížky byl převeden na dvoustranný vztah mezi ECB a národní centrální bankou,
- c. v platnosti zůstala flukтуаční pásma $\pm 15\%$, přičemž individuálně mohla být vyjednána užší oscilační rozpětí,
- d. centrální parity byly stanoveny jako kurzy národních měn vůči euru,
- e. zachována byla intervenční povinnost na okrajích pásma, nicméně každá ze stran dohody byla oprávněna odmítnout účast na intervencích, pokud by se domnívala, že intervencemi by byla poškozena cenová stabilita,
- f. potvrzena minimálně dvoutletá účast v ERM II bez devalvace centrální parity jako nutný předpoklad ke vstupu do eurozóny.

3. *Splnění konvergenčních kritérií*

Každý stát, který usiluje o zavedení eura, musí splnit především soubor ekonomických ukazatelů. Podmínky pro zavedení jednotné měny euro jsou zakotveny již v samotné Maastrichtské smlouvě. **Maastrichtská kritéria** (známa také jako **konvergenční kritéria**) jsou kritéria pro členské státy Evropské unie pro vstup do Evropské hospodářské a měnové unie (EMU) a pro zavedení společné měny – eura. Čtyři hlavní kritéria jsou založena na článku 121(1) Smlouvy o založení Evropského společenství.

Členské státy EU, které chtějí zavést euro, musí splnit tato základní kritéria¹⁵:

1. **Cenová stabilita** – průměrná roční inflace nesmí překročit o více než 1,5 % průměrnou roční inflaci tří členských zemí s nejnižší inflací.
2. **Stabilita devizového kurzu a účast v ERM II** – měnový kurz musí být zafixován v rámci mezinárodních měnových kurzů alespoň 2 roky před vstupem do unie.
3. **Konvergence dlouhodobých úrokových sazeb** – dlouhodobá nominální úroková míra nesmí přesahovat o více než 2 % průměr tří zemí s nejnižší úrokovou mírou.

¹⁴ Zavedení eura v České republice [online]. Internet Project, a.s., [2009] [cit. 2009-09-26]. Dostupný z WWW:

<http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=M#Mechanismus%20měnových%20kurzů%20II>.

¹⁵ Wikipedie : otevřená encyklopedie [online]. [2009] [cit. 2009-09-20]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Maastrichtská_kritéria>.

4. Veřejné finance

- **Výše hrubého veřejného dluhu** – podíl veřejného dluhu na HDP nesmí překročit 60 %.
- **Deficit veřejného rozpočtu** – podíl deficitu státního rozpočtu na HDP musí být menší než 3 %.

Další závazné podmínky nutné pro vstup do eurozóny:

- žádná smlouva nesmí být jednostranně vypovězena nebo změněna z důvodu zavedení eura (princip tzv. **právní kontinuity**),
- země bude stahovat národní měnu (koruny) postupně a po určité období - maximálně dvou měsíců - bude možné platit korunou i eurem (**podmínka duálního oběhu**),
- během zavádění eura platit **přepočítací koeficient**, který bude neměnný a závazný pro používání k přepočtům cen zboží a služeb,
- zavedení eura nesmí podle podmínek EU **poškodit spotřebitele**,
- nesmí vést ani k inflaci, a to ani k subjektivně pociťované; k tomu by měl sloužit dlouhodobý **monitoring cen** a období, po které bude **povinné označování cen** v korunách a eurech,
- **náklady** vydané na přechod na euro by se měly držet na minimu.

4. Konvergenční zpráva

„Konvergenční zpráva je dokument, který hodnotí dosažený stupeň konvergence v zemích, které se zavázaly přijmout euro. V praxi jsou vyhotovovány dvě konvergenční zprávy vydávané současně. Autorem jedné z nich je Evropská komise, druhou překládá Evropská centrální banka.

Zprávy jsou vydávány pravidelně jednou za dva roky, zpravidla na podzim. Členská země může požádat o vypracování mimořádné konvergenční zprávy, pokud usiluje o přijetí eura v mezidobí mezi publikováním pravidelných zpráv.

Každá země je hodnocena jednotlivě a s ohledem na rovný přístup podle stejných pravidel. Podmínkou pro přijetí eura je splnění všech požadovaných kritérií současně.

Značný důraz je kladen na udržitelnost plnění, čili se zkoumá, zda existují předpoklady pro plnění kritérií i v budoucnosti. V případě kladného hodnocení Rada EU ve

složení ministrů financí a hospodářství rozhodne o zrušení výjimky na zavedení eura v hodnocené zemi.¹⁶

5. *Návrh Evropské komise*, na základě splnění konvergenčních kritérií, k začlenění členského státu EU do eurozóny.

6. *Rozhodnutí Rady: Zrušení výjimky – stanovení pevného směnného kurzu*

- Pokud jsou kritéria splněna, Rada (ECOFIN) po projednání Evropskou radou a po konzultaci s Evropským parlamentem rozhodne o zrušení výjimky na zavedení eura a následně stanoví fixní konverzní poměr mezi národní měnou a eurem.

7. *Přechod: člen eurozóny – co by mělo platit při zavádění eura*

a. **Právní kontinuita** - žádná smlouva nesmí být jednostranně vypovězena nebo změněna z titulu vstupu do eurozóny. Princip právní kontinuity znamená, že všechny uzavřené smlouvy (hypoteční, pojistné, nájemní a další), které obsahují údaje v národní měně, zůstanou zavedení eura nadále platné

b. **Duální oběh a duální označování cen**^{17,18} – znamená postupné stahování národní měny s možností paralelního oběhu s eurem, avšak maximálně po dobu 2 měsíců

- V daném období platí zákonná povinnost současného uvádění např. korunových i eurových částek (ceny, výpisy z bankovních účtů, mzdy, důchody, aj.).
- Cílem duálního oběhu je usnadnit přemýšlení v nových cenách a lépe kontrolovat neodůvodněný cenový růst. Období duálního oběhu bude trvat cca půl rok před a rok po zavedení eura.

c. **Přepočítávací koeficient** – zhruba půl roku před vstupem do eurozóny bude pevně stanoven a bude neměnný

Závazná pravidla zaokrouhlování pro přepočet cen a finančních částek:

---

¹⁶ Zavedení eura v České republice [online]. Internet Project, a.s., [2009] [cit. 2009-09-25]. Dostupný z WWW:

<http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=M#Mechanismus%20měnových%20kurzů%20II>.

¹⁷ Období duální cirkulace/Dual Circulation Period = současně obíhají bankovky a mince denominované v euru a národní měně, národní měna je postupně stahována z oběhu

¹⁸ Dvojití označování cen/Dual Display = uvádění cen zboží a služeb jak v národní měně, tak v eurech

- používání pouze oficiálního přepočítacího koeficientu (bude zadán s přesností na šest platných míst a ve formátu např. 1 EUR = XX, XXXX CZK),
- přepočítací koeficient nesmí být zaokrouhlován, zkracován ani invertován (např. 1 CZK = 0, XXXXXX EUR),
- zaokrouhlování přepočtených částek na nejbližší cent (v nerozhodném případě vždy nahoru).

d. Ochrana spotřebitelů

- Princip ochrany spotřebitele usiluje o to, aby zavedení eura nebylo zneužito k neodůvodněnému zvyšování cen. MMF bude sledovat zaokrouhlování cen apod. V rámci této ochrany bude zavedena řada opatření, které spotřebitelům pomohou v lepší orientaci v poctivosti obchodníků během zavádění eura.
- Je jím tzv. Černá listina, což veřejný seznam nepoctivých obchodníků využívajících zavedení eura k nadměrnému růstu cen. Listina bude dostupná na internetu či regionálních novinách vedená různými spotřebitelskými sdruženími.
- V rámci těchto opatření bude zavedena forma zpětné kontroly z důvodu neoprávněného poškození obchodníka. Naopak jako pozitivní motivace nezneužívání zvyšování cen může být obchodníkům udělen certifikát „Fair pricing“, což jim v konečném důsledku může pomoci na konkurenčním trhu.

e. Zaokrouhlování a zarovnávání^{19,20}

- „Rada přijala přesná pravidla k zajištění všestranně přijatelného postupu při zaokrouhlování nahoru i dolů. Při každém převodu z národních měn na euro se podle těchto pravidel provádí zaokrouhlení směrem nahoru na nejbližší cent, jde-li o částku přesně uprostřed nebo výše než uprostřed mezi celými centy, a zaokrouhlení směrem dolů u částek níže než uprostřed.“²¹
- Při principu zarovnávání platí na rozdíl od zaokrouhlování pouze obecné principy, a to:

¹⁹ Zaokrouhlování (*rounding*) = elementární matematická procedura upravující částky s jistou výchozí úrovní přesnosti na jiný řád

²⁰ Zarovnávání (*smoothing*) = stanovení eurových částek odlišným způsobem než zaokrouhlením

²¹ Česká národní banka [online]. Česká národní banka, c2003-2009 [cit. 2009-09-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.cnb.cz/cs/faq/index.html>>.

- nepoškození občana (částky placené občanem se zarovnávají dolů a částky obdržené od státu se zarovnávají nahoru),
- na platby související s porušením zákona (sankce, pokuty, apod.) není odůvodněné princip nepoškození občana aplikovat.

f. Předcházení inflačním tlakům a vnímané inflaci – zavedení eura nesmí vést k inflaci, ani jen subjektivně pociťované.

g. Minimalizace nákladů přechodu na euro

- Princip minimalizace nákladů stanoví, že způsob přechodu na novou měnu musí být ohleduplný vůči výdajům soukromých subjektů i státních orgánů. Je důležité respektovat tuto zásadu, jelikož Národní plán stanoví, že každý subjekt si bude muset pokrýt náklady na zavedení eura z vlastních zdrojů. To platí jak pro veřejné, tak i soukromé subjekty. Úlohou státu bude poskytovat všem adresátům přesné a včasné informace.

3.1.2 Seznam relevantních nařízení ES a související judikatury pro zavedení eura²²

- Nařízení Rady (ES) č. 974/98 ze dne 3. května 1998 o zavedení eura, ve znění nařízení Rady (ES) č. 2596/2000, 2169/2005, 1647/2006, 835/2007, 836/2007 a 693/2008.
- Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 ze dne 17. června 1997 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura, ve znění nařízení Rady (ES) č. 2595/2000.
- Nařízení Rady (ES) č. 2866/98 ze dne 31. prosince 1998 o přepočítacích koeficientech mezi eurem a měnami členských států přijímajících euro, ve znění nařízení Rady (ES) č. 1478/2000, 1086/2006, 1135/2007 a 694/2008.
- Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 14. září 2004. Věc C-19/03.
- Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 18. ledna 2007. Věc C-359/05.

3.1.3 Scénáře přijetí eura

Významným rozhodnutím při přípravách na zavedení eura je volba scénáře přechodu na jednotnou měnu euro. Možnost výběru je ze tří variant:

- scénář s využitím přechodného období (tzv. madridský scénář) - realizován 1999-2002 ve dvou fázích s **přechodným obdobím**, v němž euro existuje pouze v bezhotovostní formě,

²² Obecný zákon o zavedení eura v České republice – základní principy, příloha č. 2

- jednorázový přechod na euro (tzv. velký třesk či též *Big Bang*) - - současné zavedení bezhotovostního a hotovostního eura (2007 Slovinsko, 2008 Kypr a Malta, 2009 Slovensko); v současné době, kdy euro je již mezinárodně uznávaná měna, noví členové eurozóny volí bez výjimky metodu velkého třesku,
- jednorázový přechod na euro s využitím tzv. doběhu (*Phasing Out*) - nový koncept navrhovaný jako možnost ze strany orgánů EU - i po Big Bangu by bylo možné po omezenou dobu (max. 1 rok) používat vybrané právní nástroje (např. placení daní, fakturace malých spotřebitelů apod.) znějící na národní měnu (platební transakce však probíhá vždy pouze v eurech).

Tabulka č.: 4 Metody zavádění eura

Hledisko	Metoda jednorázové změny	Metoda postupné změny
<i>Právní jistota</i>	Výhodou je zajištění právní jistoty adresátů, neboť ke dni zavedení eura budou veškeré korunové částky v právní úpravě nahrazeny eurovými. Vzhledem k rozsahu změn nelze ovšem vyloučit riziko chyb, což naopak může právní jistotu snížit.	Ke dni zavedení eura v určité části právního řádu budou nadále korunové částky, které adresáti budou muset v případě potřeby individuálně přepočítat s rizikem chyb a dopadu na právní jistotu.
<i>Administrativní náročnost</i>	Existují pochybnosti o proveditelnosti vzhledem k rozsahu řádově stovek legislativních změn, byť napjaté časové lhůty se týkají pouze rutinní operace vkládání eurových částek a nikoliv analýzy toho, jakým způsobem právní předpisy přizpůsobit.	Podstatně menší rozsah legislativních změn minimalizující reputační riziko.
<i>Nesouvisějící změny</i>	Metodu nelze využívat k legislativním úpravám, které nesouvisí s přechodem na novou měnu. V období po zavedení eura je menší pružnost pro případné řešení problému zastaralých částek.	Metodu nelze využívat k legislativním úpravám, které nesouvisí s přechodem na novou měnu. Období po zavedení eura je relativně pružnější pro případné řešení problému zastaralých částek.
<i>Jednotnost přístupu</i>	Problém diferencovaného přístupu rezortů nehrozí, neboť přeměna právního řádu proběhne najednou přímou novelizací všech dotčených norem.	Riziko diferencovaného vnímání rozhraní, které normy je žádoucí novelizovat k datu zavedení eura a které přenechat působení přímé použitelnosti práva ES.
<i>Odpovědnost a koordinace</i>	Vzhledem k časovým omezením i organizačním nárokům legislativního procesu je při obou metodách nezbytné, aby vláda pověřila svého člena koordinací celého procesu a dohledem nad plněním časového harmonogramu. Hlavní odpovědnost za věcný obsah novelizovaných právních předpisů v obou metodách spočívá na jednotlivých rezortech.	
<i>Právní</i>	Metoda využívá zásadu přímé použitelnosti nařízení ES pouze výjimečně pro případy opomenutých právních předpisů, nově vznikajících předpisů, které nebude možné z časových důvodů novelizovat, a předpisů, jejichž novelizace by byla vzhledem k obsahu neúčelná.	Metoda pojímá přímou použitelnost nařízení ES jako svoji organickou součást. Její uplatnění lze očekávat u velkého počtu předpisů, u nichž bude rozhodnuto posečkat s novelizací peněžních částek do období po zavedení eura.

Zdroj: *Obecný zákon o zavedení eura v České republice – základní principy*

Tabulka č.: 5 Přepočítávací koeficienty národních měn k euru

Přepočítací koeficienty bývalých národních měn členů eurozóny k euru				
Měna	Zkr.	Přepočítací koeficient k euru	Koeficient stanoven dne	Vstup do eurozóny
 Belgický frank	BEF	40,3399	31. 12. 1998	1. 1. 1999
 Finská marka	FIM	5,94573	31. 12. 1998	1. 1. 1999
 Francouzský frank	FRF	6,55957	31. 12. 1998	1. 1. 1999
 Irská libra	IEP	0,787564	31. 12. 1998	1. 1. 1999
 Italská lira	ITL	1936,27	31. 12. 1998	1. 1. 1999
 Kyperská libra	CYP	0,585274	10. 7. 2007	1. 1. 2008
 Lucemburský frank	LUF	40,3399	31. 12. 1998	1. 1. 1999
 Maltská lira	MTL	0,429300	10. 7. 2007	1. 1. 2008
 Německá marka	DEM	1,95583	31. 12. 1998	1. 1. 1999
 Nizozemský gulden	NLG	2,20371	31. 12. 1998	1. 1. 1999
 Portugalské escudo	PTE	200,482	31. 12. 1998	1. 1. 1999
 Rakouský šilink	ATS	13,7603	31. 12. 1998	1. 1. 1999
 Řecká drachma	GRD	340,750	19. 6. 2000	1. 1. 2001
 Slovenská koruna	SKK	30,1260	8. 7. 2008	1. 1. 2009
 Slovinský tolar	SIT	239,640	11. 7. 2006	1. 1. 2007
 Španělská peseta	ESP	166,386	31. 12. 1998	1. 1. 1999

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org>

3.2 Zkušenosti a názory ze zemí, které již euro zavedly

Obecně lze říci, že zkušenosti se zaváděním eura v jednotlivých zemích jsou sice různé, ale mají též v mnoha prvcích shodný charakter. A to především proto, že chování spotřebitelů, ale i jiných ekonomických subjektů je v tržním hospodářství podobné.

Praxe států, které euro zavedly již dříve, ukazují, že lidé vnímají inflaci velmi subjektivně. Úsudek o zvýšení cen si často vytvářejí na základě zvýšení ceny u jedné z položek, které nakupují. Mylně interpretují změny cen, neboť jednotlivým položkám

přikládají neúměrný význam a nevnímají inflaci jako celek všech nákupů. Rovněž mají lidé tendenci vnímat více ceny zboží, které kupují každodenně, jako například chléb. Tyto pocity mají více u nákupů, jež platí v hotovosti.

Samozřejmě odlišný pohled mají firmy a představitelé podnikatelské sféry, kterým jednotný trh a měna zjednodušují obchodování a přinášejí snížení nákladů.

Mírně odlišný je pohled z menších členských zemí oproti velkým zemím se silnější ekonomikou. Tyto rozdíly se postupem času vyrovnávají a do popředí vystupují především pozitiva.

Vzhledem k faktu, že euro vstoupilo do „hry“ v bezhotovostní podobě již na konci minulého století, v roce 1999 a v materiální formě, tedy hotově v bankovkách a mincích v roce 2002, lze již dnes provést několikaleté zhodnocení. Počáteční problémy, které na světě provázejí každou novinku, jsou již z části nebo zcela zapomenuty, do tohoto procesu vstoupila i známá lidská vlastnost, jako je zvyk a euro ukázalo své přínosy. Dnes i pesimisté ztratili většinu svých protiargumentů a nostalgii po původních národních měnách.

3.2.1 Vnímání inflace a skutečnost

Zavedení eura v roce 2002 mělo jen malý vliv na dopady cen. V roce 2002 zůstala skutečná inflace stabilní – 2,3% stejně jako v roce 2001. To znamená, že některé ceny opravdu vzrostly, což je však zapříčiněno běžnou inflací, která není nijak spojená s přechodem na euroměnu.

Odhadovaný vliv zavedení hotovosti v eurech činil 0.12-0.29 bodů míry inflace HISC (Harmonizované indexy spotřebitelských cen) v roce 2002. Od roku 2002 se inflace pohybuje okolo 2%.²³

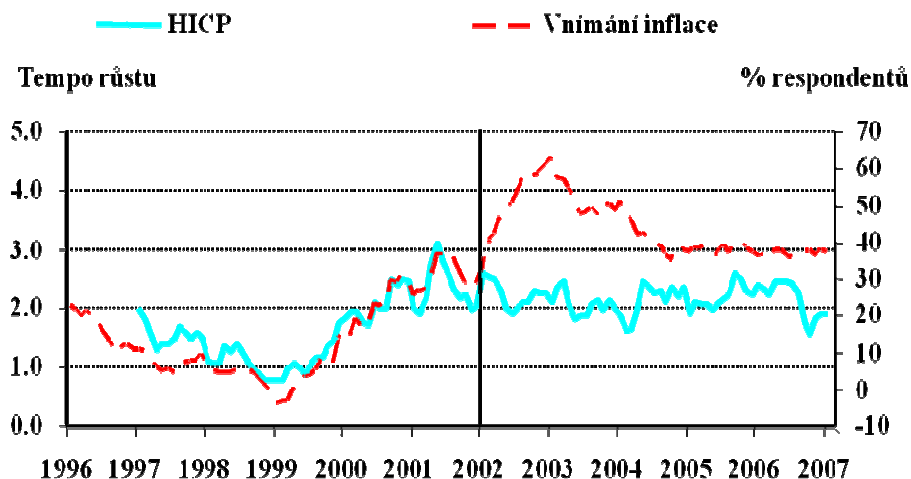
Vnímaná inflace se však po zavedení nové měny výrazně zvýšila. Daný jev se dá vysvětlit tím, že společnost subjektivně vnímá více cenový růst než cenový pokles. Spotřebitelé odvozují vnímání inflace na základě cen některého malého, ale často kupovaného zboží, nebo služeb tím, že toto se často týká odvětví či geografických oblastí s menší konkurencí. Například v některých restauracích, kavárnách a kadeřnictvích bylo registrováno výrazné zvýšení cen, podobně jako u autoopraven nebo opraven zboží pro domácnosti, u sportovních akcí a rekreačních činností. Zmiňované aspekty zle přičíst vstupu do eurozóny, neboť někteří obchodníci využili možnosti zvýšit ceny současně se

---

²³ Číselné údaje pocházejí z materiálů poskytnuté Eurocentrem Pardubice

zavedením eura. Jejich dopad na životní náklady je však nižší – tvoří totiž pouze menší část koše HISC.

„Avšak mnoho cen zůstalo nezměněno, nebo v případě mnoha jiných výrobků, jako jsou například počítače, fotografické přístroje, stereo aparatury apod., ceny nadále klesaly, částečně proto, že technologie zlevnily.“²⁴

Graf č.: 1 Faktická versus vnímaná inflace

Zdroj: Evropská komise

Přesto, že se výrobci i obchodníci v zemích EU zavázali, že přechod na jednotnou měnu nezneužijí ke skokovému zvýšení cen zboží, skutečnost je v mnoha případech zcela jiná²⁵:

- v **Německu** zavedení eura vedlo ke zvýšení cen některého zboží a služeb, což se ve finále projevilo menší poptávkou po zboží a poklesem maloobchodních prodejů,
- nejvíce si stěžují na podobný stav **Italové** a **Španělé**. Italské spotřebitelské svazy odhadují, že přechod na euro přišel každou italskou rodinu v průměru na 750 euro,
- ve Španělsku od začátku roku stouply ceny u 750 položek zboží v průměru o 1,5 %, restaurace zvýšily ceny dokonce o 7 %, veřejná doprava podražila o 6 %,
  - **francouzi** zaplatili v březnu za spotřební koš o 2,1 % více než před rokem.

²⁴ Materiály poskytnuté Eurocentrem Pardubice

²⁵ Evropská komise: Jednotná měna euro - otázky a odpovědi [online]. [2009] [cit. 2009-09-26]. Dostupný z WWW: <<http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/euro.pdf>>.

Je tu ale i druhý pól. **Rakušané** si uzákonili, že ceny růst kvůli euru nesmí a navíc napěchované konkurenční prostředí vede spíše ke klesání cen. **Finové** si dokonce užívají od zavedení eura poklesu inflace.

Euro přineslo zlevnění obecně do segmentu elektroniky a elektrotechniky, zlevnily také cestovní kanceláře. I přes zdražení některých výrobků se přes 80 % obyvatel eurozóny podle průzkumů domnívá, že **zavádění eura proběhlo dobře**. Téměř 70 procent respondentů dokonce vyjádřilo potěšení nad tím, že se euro stalo jejich novou měnou. Evropská komise také vyzdvihla, že se nenaplnily obavy spojené s očekávanou nedostatečnou přípravou malých a středních podniků na zavedení eura. Opakovaně ocenila dobrou přípravu, průběh a podporu zavádění jednotné měny ze strany podnikatelů, obchodníků a politiků.

Přestože výše zmíněná data hovoří ve prospěch zavedení eura, průzkum z roku 2007 zveřejněný finančním ústavem Dresdner Bank naopak ukazuje, že šest z deseti Němců není spokojeno s eurem a nejraději by se vrátilo zpět k marce. Euro v době průzkumu bylo v Německu v oběhu šest let. Zatímco před třemi lety (v roce 2004) chtělo marku zpět 54,3 procenta respondentů, teď je jich už 61,6 procenta.

Mnoho Němců si zavedení eura spojuje hlavně s vyššími cenami. Euru proto sarkasticky nazývají "Teuro", podle výrazu "teuer", což německy znamená "drahý".

Odpůrců společné evropské měny je více mezi ženami, marku by jich chtělo zpět 71,2 procenta, což je o 12 procentních bodů více než před třemi lety.

Průzkum také ukázal, že si tři ze čtyř Němců ceny v eurech pořád v hlavě přepočítávají na marky. V tomto ohledu se od šetření z roku 2004 nezměnilo téměř nic.

S eurem je spokojeno 36,3 procenta dotázaných, zatímco v minulém průzkumu to bylo 42,6 procenta. Euro nevadí hlavně mladším a vzdělanějším lidem.²⁶

Z německého průzkumu vyplývá, že zatímco politická a ekonomická hodnocení fungování eura vyznívají více než pozitivně, vnímání jednotné měny spotřebiteli v jejich každodenním životě není zdaleka tak příznivé. Je otázkou, zda zavedení eura není pouze politickým rozhodnutím navzdory národním celospolečenským zájmům.

---

²⁶ Výsledky průzkumu převzaty z článku: ZVOLÁNEK, Jan. Němcům euro nevoní, o návratu marky jich sní čím dál víc. *Idnes.cz* [online]. 16. 12. 2007 [cit. 2009-09-21]. Dostupný z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/nemcum-euro-nevoni-o-navratu-marky-jich-sni-cim-dal-vic-pp5-eko_euro.asp?c=A071216_171740_ekonomika_jan>.

3.2.2 Mýty a předsudky při zavádění eura

Zavádění eura neprovázejí vždy jen racionální argumenty, ale objevují se i mýty, které se sice v praxi nepotvrdí, nebo alespoň ne v zásadní výši, ale přeci jen určitým způsobem ovlivní chování a obavy spotřebitelů.

Mýtus č. 1: Euro není životaschopný projekt

Temné a často až katastrofické předpovědi o krátkém trvání eura se nenaplnily. Význam eura jako světové měny byly naopak podporovány jako silný argument ve všech zemích, které v poslední době přistoupily k euru (Slovinsko, Kypr, Malta, Slovinsko, Slovensko).

Mýtus č. 2: Euro není efektivní projekt

Deset let fungování eura překonalo předsudky, že zavedení eura vede k růstu cen, zbrzdí ekonomický růst a růst zaměstnanosti a nevyřeší rozdíly v hospodářských cyklech členských zemí.

3.2.3 Členové evropské unie mimo eurozónu

Velká Británie, Dánsko a Švédsko

Pro analýzu zavádění i fungování eura je třeba se podívat i do zemí, které euro přímo odmítly.

Velká Británie, Dánsko patří sice k tzv. starým členům unie, ale zatím si ponechávají vlastní národní měny, o čemž rozhodly jejich národní referenda. Velká Británie si spolu s Dánskem v maastrichtské novele Smlouvy o EU vyjednala trvalou výjimku na zavedení společné měny (tzv. opt-out). V praxi to znamená, že závisí jen a pouze na suverénním rozhodnutí výše zmíněných zemí, zda svou současnou měnu vymění v budoucnu za euro.

Formální procedura přijetí eura počítá se sekvencí doporučení vlády - schválení parlamentem - předložení k lidovému hlasování v referendu. Teprve po jeho souhlasném výsledku by země začaly s přípravou přechodu na společnou měnu. Je zajímavé, že právě o Velké Británii se v této souvislosti paradoxně hovoří jako o nejlépe připravené členské zemi.

Švédsko se doposud neklasifikovalo. Švédsko v podstatě od počátku nenaplnuje svůj závazek přijmout euro. V hodnocení z března r. 1998 Evropská komise shledala, že Švédsko nesplňuje konvergenční kritéria pro přijetí eura, a to ze dvou důvodů: švédské zákony o centrální bance nejsou v souladu se Smlouvou a švédská měna nebyla v průběhu posledních dvou let dostatečně stabilní. Rada proto rozhodla, že Švédsko neplní podmínky pro přechod na euro již v roce 1999. Tento postoj podpořil i výsledek referenda, které přijetí eura odmítlo. Švédsko je v podobné právní pozici jako ČR a ze smlouvy vyplývá závazek přijmout euro, avšak není specifikováno, kdy přesně by se to mělo stát.

Všechny tři země bezpochyby patří k vyspělým ekonomikám, které jistě nemají problém se splněním maastrichtských kritérií, ale přesto se jejich občané v referendu rozhodli ponechat si vlastní měny. Dojednané výjimky je možno zrušit jedině novým referendem.

Tyto aspekty v rozhodnutí o nepřipojení k eurozóně vedly spíše politické než ekonomické důvody. Podíváme-li se na ně z hlediska státoprávního uspořádání, nelze opomenout, že všechny tři jsou konstitučními monarchiemi. Nelze si myslet, že by dnešní monarchie představovaly totéž co před pár stoletími, kdy Evropě neexistovaly republiky, neboť dnes se státy v čele s královskou rodinou představují spíše tradici, bez faktické moci panovníka. Právě ona tradice s vyšší mírou konservatismu zde hraje určitou roli. U Velké Británie se patrně projevil i geografický fakt, že je sice součástí Evropy, ale pevniny oddělena Lamanšským průlivem.

3.2.4 Ostatní státy Evropské unie mimo eurozónu

Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko.

Zde se jedná o země, které vstoupili do unie v poslední, či předposlední vlně. Ostatní země se k tomuto kroku chystají, popřípadě snaží svá hospodářství připravit tak, aby splňovala maastrichtská i vlastní kritéria.

Výše zmíněné země se zavázaly přijmout euro vstupem do Evropské unie. V článku 4 aktu o přistoupení ve Smlouvě o Evropské unii je novým zemím EU udělena dočasná výjimka na zavedení eura, což znamená závazek v budoucnu euro zavést.

3.2.5 Euro slaví deset let

Před deseti lety se činitelé Evropské unie rozhodli k historickému kroku – zavedení eura. Dnes společnou měnu používá a přibližně 328,5 milionů Evropanů v 16 zemích, což je více než počet obyvatel USA.

Při globálním pohledu vidíme z jedné strany celosvětově uznávanou tvrdou rezervní měnu. Z druhé strany můžeme euro pozorovat jako nepříznivý zesilovač výkyvů hospodářského cyklu a faktor, který mohl svým způsobem znásobit finanční krizi. Avšak dosavadní zkušenosti s fungováním EMU nenaplnily pesimističtější předpovědi.

Euro jako jednotná měna je dnes uznávána a přijímána fakticky na celém světě. „Euro se stalo druhou mezinárodní rezervní měnou, o čemž svědčí objemy vydaných cenných papírů a struktura devizových rezerv centrálních bank.

Objemy cenných papírů emitovaných v euru relativně i absolutně vysoce přesahují objemy cenných papírů, které byly před rokem 1999 vydávány v jednotlivých národních měnách.“²⁷

Další ukazatele vyzdvihující pozitiva jednotné měny říkají, že „průměrný schodek státních rozpočtů v EU poklesl v roce 2007 na 0,6 % HDP, což je dosud nejnižší hodnota (pro srovnání v osmdesátých a devadesátých letech to bylo 4 %), dlouhodobé úrokové sazby poklesly proti devadesátým létům o více jak polovinu na úroveň 4 %. Průměrná míra inflace se za posledních deset let v členských zemích pohybovala kolem 2 %. Deset z patnácti států eurozóny vykázalo v r. 2007 přebytkový či téměř vyrovnaný rozpočet. Od roku 1999 vzniklo v eurozóně téměř 16 milionů nových pracovních míst (zaměstnanost rostla dvakrát rychleji než v předchozím desetiletí).“²⁸

Zmíněná data ukazují, že euro je úspěšný projekt a je bráno jako rovnocenná alternativa proti dolaru. Společná měna zobrazuje po první dekádě i svá negativa. Očekávání výraznějšího hospodářského růstu díky zavedení eura se nenaplnila. Ukazuje se, že průměrné tempo růstu HDP se prakticky nezlepšilo než před zavedením společné měny, dokonce v některých členských státech došlo k oslabení hospodářského růstu. Některé země jako například Španělsko a Irsko a jejich rostoucí ekonomika jasně dokazují, že přijetí jednotné měny jim jednoznačně prospělo. Zřejmě hlavním důvodem zaostání růstu

---

²⁷ Partners: Finanční poradenství jinak [online]. c2007 [cit. 2009-09-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.partners.cz/o-nas/media/9241/>>.

²⁸ Evropská komise: Euro slaví desáté narozeniny [online]. [2009] [cit. 2009-09-27]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/news/economy/080507_1_cs.htm>.

v eurozóně daleko za optimistickými předpověďmi je neschopnost dosáhnout výraznějšího pokroku při realizaci strukturálních reforem.

Další protiargumenty euroměny poukazují na finanční krizi, která odstartovala hlubokou celosvětovou recesi, včetně zemí eurozóny. Zde vyvstává otázka, zda země, které přijaly euro, by se v současné době nacházely v takové ekonomické propasti, než kdyby si ponechaly svou národní měnu. Jeden příklad za všechny: „podle odhadů poklesla ekonomika Irska v roce 2008 o 2,5 procenta, přičemž pokles v roce 2009 může dosáhnout až 2,9 procenta“²⁹. Je velice pravděpodobně, že kdyby Irsko si ponechalo svou měnu, nebyly by důsledky krize na národní ekonomiku tak rozsáhlé. Národní měna by totiž získala svůj manévrovací prostor, jako jednoho z makroekonomických ukazatelů, aby se dané ekonomické situaci mohla přizpůsobit a částečně by tak zmírnila dopady krize.

Euro jako integrační nástroj Evropy se vyjevilo jak ne zcela vhodný projekt pro méně vyspělé evropské státy. Například pobaltské státy neměly o vstupu do eurozóny začít ani pomýšlet, které svoji krizi umocnily už pouhou fixací svých národních měn na euro.

Euro slaví deset let. Je otázkou, zda výraz slavit je namístě. Při vynesení výše zmíněných úsudků je obtížné rozhodnout, na kterou stranu se přiklonit – zda na stranu jeho odpůrců či příznivců.

3.3 Náklady a přínosy členství v měnové unii

Tak jako nic na tomto světě a v lidském konání nemá pouze výhody, tak i zavedení jednotné měny přináší některá negativa a drobné problémy. Zde je ovšem nutné dát na misku pomyslných vah plusy a mínusy a pečlivě zvážit, která ze stran převládá a zda přednosti jsou schopny dostatečně převládat nad nedostatky.

V případě eura se v praxi ukázalo, že klady výrazně převládaly, dokonce více než prognostici předpověděli.

Jednou z nevýhod se ukázala mírně zvýšená inflace po zavedení eura. Není to až tak překvapující faktor, protože je všeobecně známo, že silná měna zvyšuje tlak na inflaci. I když je nutné uvést, že vnímání inflace má svoji objektivní i subjektivní stránku věci.

---

²⁹ Partners: Finanční poradenství jinak [online]. c2007 [cit. 2009-09-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.partners.cz/o-nas/media/9241/>>.

3.3.1 Výhody zavedení eura

Výhody pro spotřebitele

- ❖ **Snadnější cestování** - spotřebitelé v zemích eurozóny uspoří na konverzních poplatcích při cestování do zahraničí a díky tomu je cestování levnější.
- ❖ **Snadné porovnávání a transparentnost cen** – vzhledem k tomu, že v 16 zemích jsou ceny vyjádřeny v eurech, mohou spotřebitelé najít ty nejlepší obchodní podmínky, aniž by museli vypočítávat pohyblivé směnné kurzy. To zvyšuje konkurenční tlak, což spotřebitelům přináší dlouhodobé výhody ve formě nižších cen, vyšší kvality a pestřejší nabídky zboží a služeb.
- ❖ **Levnější půjčky** - Evropská centrální banka udržuje nízkou hladinu inflace, což se odráží v nízkých úrovních úrokových sazeb.

Výhody pro podniky

Pro podnikatelské kruhy, banky a ostatní subjekty využívající mezinárodní platební styk lze vysledovat více přínosů společné peněžní soustavy než u jednotlivců z řad občanů.

- ❖ **Odstranění kurzového rizika**
  - Kurzové riziko komplikuje strategické plánování.
  - Zajišťování kurzového rizika snižuje prostředky pro investice a mzdy.
  - Přenášení kurzového rizika na subdodavatele.
  - Levnější zajišťování na trhu dolar-euro než na trhu dolar-koruna.
- ❖ **Četné provozní výhody**
  - Úspora konverzních poplatků a levnější vedení účtů.
  - Levnější vypůjčování (při nižších úrokových sazbách ČNB vyšší sazby u úvěrů).
  - Nákladná manipulace s větším počtem měn.
- ❖ **Oživení obchodu** – eurozóna je největší obchodní velmocí na světě. Díky euru vzrostl obchod mezi zeměmi eurozóny odhadem o 5 až 15%.
- ❖ **Hospodářská a cenová stabilita** snižuje rizika a umožňuje podnikatelům dlouhodobě plánovat – podporuje tak investice a zaměstnanost.
- ❖ **Snížení transakčních nákladů** – firmy, které mají četné obchodní styky se zahraničím, nebo jsou součástí nadnárodního koncernu, uspoří nemalé prostředky tím, že jim odpadne potřeba vést dvojí účetnictví v českých korunách i eurech.

- ❖ **Nízké úrokové sazby** - Evropská centrální banka udržuje nízkou hladinu inflace, což se odráží v nízkých úrovních úrokových sazeb.
- ❖ **Zvýšení cenové transparentnosti** (přehlednosti) a srovnatelnost prodejních i nákupních cen v zemích eurozóny, zvýšenou konkurenci, a tím i nižší ceny.
- ❖ **Jednotná měnová zlevňuje a zjednodušuje příhraniční obchodování** a cestování odstraněním rizik a nákladů spojených s existencí směnných kurzů, a to jak pro spotřebitele, tak i pro podnikatele.

Makroekonomické výhody

- ❖ **Spolurozhodování o měnové politice eurozóny** – možnost podílet se na měnové politice Evropské centrální banky.
- ❖ **Příslušnost k silné měnové oblasti** - euro je měnou největšího finančního trhu na světě srovnatelné pouze s americkým dolarem a reprezentuje světově nejvýznamnější kulturní i ekonomickou oblast.
- ❖ **Jednotná měna podporuje ekonomickou stabilitu** – hlavním úkolem ECB je udržovat stabilitu cen, to znamená udržovat inflaci těsně pod 2%.
- ❖ **Nová měna znamená větší pokrok v evropské integraci.**
- ❖ **Velikost a bohatství eurozóny ji chrání před vnějšími šoky** a činí eura, vedle amerického dolaru, atraktivní mezinárodní měnu pro mezinárodní obchod, půjčky a vytváření rezerv.
- ❖ **Eliminace kolísání směnných kurzů** - následně by mělo docházet k daleko většímu sblížení cen jednotlivých států, než je tomu dosud.
- ❖ **Zaniknou kursové rozdíly** mezi dřívějšími měnami, včetně směnářských poplatků.
- ❖ **Zdravější veřejné finance** – jakmile země vstoupí do HMU, musí svůj rozpočet v určeném rozmezí dodržovat, to je kontrolováno v rámci Paktu stability a růstu.

3.2.2 Makroekonomické nevýhody zavedení eura

- ❖ **Ztráta samostatné měnové politiky** (stanovování úrokových sazeb v rámci ECB, ztráta kurzu národní měny), z čehož plyne riziko, že země nebude schopna reagovat na změny v ekonomických podmínkách prostřednictvím měnového kurzu nebo úrokových sazeb (zejm. v případě, že by euro bylo zavedeno v době, kdy na ně ekonomika nebude dostatečně připravena).

- ❖ **Směnný kurs nebude možné používat jako stabilizační nástroj obchodní politiky.**
Vlády tak ztratí možnost zvyšovat svoji konkurenceschopnost pomocí devalvace.
- ❖ **Přechod na euro přináší jednorázové náklady spojené s adaptací na euro.** Zmíněné náklady mohou mít více podob. Jednak jsou to přímé náklady, finančně vyčíslitelné, více méně technického rázu. Mezi ně patří například náklady na výrobu nových platidel, jejich výměna za původní nebo výdaje administrativního rázu. Zde se vyskytnou i náklady, které nelze dopředu předvídat, které vyplynou až v praxi.
- ❖ **Riziko vnímané inflace** - je třeba vzít v potaz i náklady, jež jsou velice obtížné, nebo dokonce nemožné vykalkulovat. Zde lze zahrnout již zmíněnou zvýšenou inflaci, kterou ovšem nemůžeme celou přičíst přechodu na jednotnou měnu, neboť nejsou známy dopady pro případ, že by v daném období ještě platila národní měna. Tento faktor může vyplývat i z osobních dojmů, protože spotřebitelé mohou nabýt pocitu, že právě jimi nakupované zboží, či služby zdražili více, než si přáli. Zmíněné tvrzení může být i částečně pravdivé, jelikož cenovou hladinu počítáme na základě spotřebního koše, který jen obtížně může zákazník při nákupu kopírovat.

4 POSTUP A ZHODNOCENÍ ZAVEDENÍ EURA NA SLOVENSKU

Slovensko vstoupilo do eurozóny jako zatím jako poslední země k 1. lednu 2009. Přijetí eura na Slovensku se tak stalo symbolickou tečkou pro prvních deset let fungování jednotné měny. Slovenská ekonomika díky politickým tlakům a provedení potřebných reforem dlouhodobě plnila a plní kritéria konvergence a mohla tak o krok předběhnout ekonomiku českou.

Zavedení eura na Slovensku proběhlo v době, kdy světovou ekonomiku a potažmo i slovenskou postihla největší finanční krize od druhé světové války. Z ekonomického hlediska je tato situace velmi zajímavá a unikátní, neboť žádný člen eurozóny doposud nezažil zavedení jednotné měny v době hospodářské recese. Z pozorovaného fenoménu lze následně vysledovat, zda jednotná měna přináší malým evropským ekonomikám pouze výhody, nebo zda se přiklonit na stranu euroskeptiků, kteří odrazují od přijetí eura jako ztráty možnosti vyrovnat se vnějším negativním tlakům v národním hospodářství.

Jelikož Slovenská republika sdílela dlouhá léta s Českou republikou společný stát, lze Slovensko považovat pro Českou republiku za nejbližší stát a to jak ekonomicky, tak i kulturně. Tento aspekt může Česká republika využít ke svému prospěchu, čímž lze získat oproti jiným členským státům jedinečnou výhodu, kdy se lze vyvarovat případných ztrát a omylů ze zavedení integrační jednotky Evropy nebo naopak vysledovat, které kroky k přijetí eura byly jednoznačným přínosem.

I když česká a slovenská ekonomika vyznává řadu společných rysů, je zde možné vidět i několik rozdílů a to v neprospěch Slováků. Přestože HDP na Slovensku rostlo v posledních letech dvojnásobným tempem než v České republice, životní úroveň Čechů je rozpoznatelně vyšší. Hovoří o tom nejenom statistická data, ale i rozdílnost reálných mezd. Z daného hlediska lze pak spekulovat, zda Slovensko díky „euronáskoku“ dosáhne nebo i dokonce předběhne vývoj českého hospodářství nebo naopak česko-slovenský rozdíl ještě prohloubí.

4.1 Vývoj slovenské ekonomiky od vzniku samostatné republiky³⁰

Slovensko, stejně jako Česká republika patří mezi osmičku zemí, které v roce 2004 vstoupily do Evropské unie. Transformace a příprava na vstup do unie obou zemí byl o to

---

³⁰ Informace čerpány z: HONZÁK, František a kolektiv. *Dejiny Slovenska: dátumy, udalosti, osobnosti*. Bratislava: Slovart, 2007. 882 s. ISBN 80-8085-596-X, http://cs.wikipedia.org/wiki/Ekonomika_Slovenska.

více komplikován, že v roce 1993 se rozpadl jejich společný stát Československo a bylo tedy nutné řešit odluku dvou ekonomik.

Slovensko stejně jako Česko bylo z dob centrálně plánovaného hospodářství postiženo nevhodnou a zcela neudržitelnou strukturou průmyslu, orientovaného především na těžký průmysl. Slovenská ekonomika tvořila v okamžiku rozdělení zhruba dvacet procent průmyslové produkce celé federace.

První léta nezávislosti Slovenské republiky provázelo zpomalení ekonomiky, především díky politice tehdejší vlády Vladimíra Mečiara, který zvítězil v parlamentních volbách roku 1993 v čele strany HZDS (Hnutí za demokratické Slovensko). Země byla ze zahraničí kritizována a stávala se nedůvěryhodnou. Integrace do mezinárodních struktur jako je NATO a EU se zpomalovala. V procesu privatizace se objevovaly korupční skandály, vlivem vysokých státních výdajů rostl státní dluh a mezinárodní organizace odmítaly poskytovat úvěry. Přesto je nutné konstatovat, že i po skončení Mečirovy vlády byly celkové dluhy země nižší než v jiných okolních zemích jako je například Maďarsko.

Změna nastala po volbách v roce 1998, kdy se vláda ujala široká koalice stran, jež spojovala nespokojenost s praktikami předchozí vlády. Stabilizaci ekonomiky provázela zvýšená inflace i růst nezaměstnanosti, ale podařilo se dosáhnout růstu HDP, především díky restrukturalizaci se na něm podílely již služby.

Tuto vládu vystřídala v letech 2002 – 2006 vláda pravicové čtyřkoalice. Za jejího působení se opět zvýšil ekonomický růst a země vstoupila do NATO i EU. Pravicová vláda zavedla i velmi diskutovanou rovnou daň, jejímž hlavním výsledkem bylo snížení celkového daňového zatížení. V důsledku těchto pozitivních ekonomických ukazatelů se začali objevovat i zahraniční investoři, mezi nejvýznamnější patří například automobilka KIA.

Přesto, že ekonomický růst dosahoval za pravicové vlády velmi příznivých čísel, velkým problémem však i nadále zůstávají velké rozdíly v životní úrovni jednotlivých regionů. V Bratislavě a Bratislavském kraji dosahuje HDP na obyvatele 128 % průměru EU, v regionech na východě republiky pak pouhých 43 %. Vlivem některých ekonomických reforem se sice podařilo nastartovat ekonomický růst a snížit nezaměstnanost z dvouciferného čísla, ale přesto byly tyto změny ostře kritizovány ze stran levicové opozice, především za to, že došlo ke snížení životní úrovně některých obyvatel, převážně chudších. Na základě těchto faktů zvítězila v roce 2006 levice vedená stranou SMER, v jejímž čele stojí Robert Fico. Přestože před volbami slíbil zrušit i tolik diskutovanou rovnou daň, nakonec se k tomu jeho vláda neodhodlala.

Vláda Roberta Fica díky úspěšným reformám a započatým přípravám předchozí pravicové vlády, mohla v roce 2009 přijmout euro jako národní platidlo. Dosavadní průběh přechodu na evropskou měnu nevykazuje žádné větší problémy.

4.2 Technický postup zavedení eura³¹

- Poslední fáze HMU pro Slovensko byla završena žádostí o vypracování konvergenčních zpráv na neformálním zasedání Rady ECOFIN ve slovinském Brdě začátkem dubna 2008. Důležité dokumenty zpracované Evropskou komisí a Evropskou centrální bankou byly zveřejněny 7. května 2008.
- Součástí zprávy Evropské komise bylo i doporučení Radě EU o zrušení výjimky pro zavedení eura na Slovensku.
- Podmínkou pro vstup eurozóny je nutné, aby konvergenční zprávy obsahovaly hodnocení o splnění maastrichtských kritérií, slučitelnost národní legislativy s legislativou ES, nezávislost centrální banky a její připravenost být součástí ekosystému.
- V obou zprávách je konstatováno splnění všech konvergenčních kritérií ze strany slovenské ekonomiky.
- Průměrná míra inflace v referenčním období od dubna 2007 do března 2008 dosahovala hodnoty 2,2 % tedy výrazně nižší úrovně, než je referenční hodnota pro dané období, které pro danou etapu činí 3,2 %.
- V hodnocení vývoje inflace byl brán v úvahu i silný růst HDP. Jako určitý problém byla zmíněna prognóza slovenské inflace vykazující mírně rostoucí trend. Jako příčina zde byla zmíněna proinflační rizika, světový růst cen ropy, domácí poptávkové tlaky i problémy na trhu práce, kde se vyskytují zároveň s výskytem nezaměstnanosti i potíže s nedostatkem pracovní síly v některých oborech a regionech.
- Rada ve svém rozhodnutí uvedla i existenci nadměrného schodku. V referenčním období roku 2007 rozpočtový schodek vykazoval hodnotu 2,2 % HDP, což je sice méně než limitní hodnota 3 %, ale přesto bylo Slovensko na tuto záležitost upozorněno.
- V hodnotící zprávě bylo kladně hodnoceno provedení důchodové reformy, která se projevila i v příznivě ve veřejných financích.
- I veřejný dluh činící 29,4 % HDP se pohybuje pod limitní hranicí 60 %.

---

³¹ Údaje převzaty z: *Zavedení eura v České republice* [online]. Internet Project, a.s., [2009] [cit. 2009-09-25]. Dostupný z WWW: < http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/index_793.html>.

- Od 28. listopadu 2005 členství slovenské koruny přeplyňuje podmínku dvouleté účasti v kurzovém systému v ERM II o půl roku.
- Původně stanovená centrální parita 38,4550 SK / EUR, byla vzhledem posilujícímu trendu slovenské koruny 19. března 2007 revalvována o 8,5 % na 35,4424 SK / EUR.
- Hladina dlouhodobých úrokových sazeb ve výši 4,5 % se nalézala výrazně pod referenční hodnotou 6,5 %. Úrokové sazby Slovenské republiky dlouhodobě kopírovaly odpovídající sazby v eurozóně.
- V Konvergenční zprávě bylo prohlášeno, že je nutné, aby Slovensko i do budoucna pokračovalo v udržitelné a důvěryhodné fiskální politice. Zároveň uvádí i nutnost udržet vývoj mezd na růstu odpovídajícím produktivitě práce a to, jak ve veřejném, tak i soukromém sektoru.
- Zpráva upozorňuje i na nutnost posílení konkurenčního prostředí v oblasti trhu zboží a služeb se zvláštním akcentem pro sektor energetiky.
- Obdobně jako ve Slovinsku, na Kypru a Maltě, byl pro Slovensko použit scénář tzv. „velkého třesku“. Tento scénář určil duální oběh staré a nové měny do 16. ledna 2009.
- Pro úplnost je nutné poznamenat, že pro splnění maastrichtských kritérií bylo nutné, aby slovenská vláda provedla řadu reforem ve velmi krátkém časovém období.
- Se zřetelem na výrazně posilující trend slovenské měny dospěla situace k nutnosti revalvace slovenské koruny v režimu ERM II. Slovenská koruna revalvovala dvakrát z původních 38,4550 SKK/EUR z roku 2008, přes 35,4424 SKK/EUR v roce 2007, až na finálních 30,1260 SKK/EUR v roce 2008.
- Tímto došlo k naplnění národního plánu zavedení eura s předpokládaným datem zavedení jednotné evropské měny k 1. lednu 2009.³²
- Průběžné zprávy Evropské komise hodnotily technický průběh zavádění eura ve všech ohledech jako bezproblémový či dokonce učebnicový. Informační kampaň, byla dobře vedena a přispěla k zajištění hladkého přechodu na euro. Byla úplná, vyčerpávající a věnovala dostatečnou pozornost všem skupinám obyvatelstva včetně menšin a osob se zvláštními informačními potřebami.
- Orgány odpovědné za průběh přechodu na novou měnu dokázaly zabránit mnoha problémům, které provázely přechod na euro v jiných zemích. Hodnotící zpráva Evropské komise hovoří o zavedení nového oběživa na Slovensku pozitivně.

---

³²Údaje převzaty z Evropská komise [online]. [2009], 23. 1. 2009 [cit. 2009-11-12]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/euro/zavedeni_cs.htm>.

- Slováci s úspěchem dokázali zabránit mnoha problémům, které vznikly v ostatních zemích, kde bylo euro zavedeno (např. dlouhé fronty v bankách), protože se poučili z jejich zkušeností. Ačkoli výměna hotového oběživa začala poněkud pomaleji než v ostatních zemích, kde bylo použito scénáře „velkého třesku“, jsou dosažené výsledky celkově velmi pozitivní, jak hovoří hodnotící zpráva Evropské komise o zavedení eura na Slovensku.
- Podmínkou pro vstup do eurozóny bylo splnění čtyř konvergenčních kritérií, tzv. maastrichtských kritérií:

Tabulka č.: 6 Slovenské splnění maastrichtských kritérií

Slovenské splnění maastrichtských kritérií v referenčním období 4/2007 až 3/2008	
inlace	2,2 %
deficit veřejných financí	2,2 %
veřejný dluh	29,4% HDP
Průměrná dlouhodobá úroková míra	4,5 %

4.3 Zavedení eura na Slovensku v datech³³

Podpisem přístupové smlouvy k evropské unii (16. dubna 2003 v Aténách) se Slovenská republika zavázala ke vstupu do Hospodářské měnové unie a k zavedení společné měny euro. Přípravy na zavedení eura začali ještě před vstupem Slovenské republiky do Evropské unie.

- **16. červenec 2003** – vláda SR schválila Strategii přijetí eura v SR a společný postup vlády SR a Národní banky Slovenska při vstupu Slovenské republiky do eurozóny.
- **8. září 2004** – vláda schválila konkretizaci strategie přijetí eura v SR.
- **6. červenec 2005** – vláda SR schválila Národní plán zavedení eura v Slovenské republice.

³³ Data příprav zavedení eura na Slovensku pocházejí z www.nbs.sk

- **28. listopad 2005** – slovenská koruna vstoupila do mechanismu výměnných kurzů ERM II. Centrální parita Slovenské koruny vůči euru byla stanovena na úrovni tržního kurzu 38, 4550 EUR/SSK. Slovenská koruna využívá v ERM II. standardní flukтуаční pásmo $\pm 15 \%$ okolo centrální parity. To znamená, že výměnný kurz se mohl pohybovat v rozpětí 32,6868 SKK/EUR až 44,2233 SKK/EUR.
- **14. prosinec 2005** – vláda SR schválila návrh na vyjmenování zplnomocněnce vlády ST pro zavedení eura.
- **8. březen 2006** – vláda SR schválila zprávu o plnění Národního plánu zavedení eura v SR.
- **31. leden 2007** – vláda SR jmenovala nového zplnomocněnce pro zavedení eura.
- **19. březen 2007** – na žádost Slovenska a po dohodě ministrů financí zemí eurozóny, prezidenta ECB centrální parita koruny vůči euru revalvovala. Nová centrální parita koruny vůči euru byla stanovena na úrovni 1 euro = 35,4424 Sk. Spodní hranice pro povinné intervence je 30,1260 SKK/EUR a horní hranice je 40,7588 SKK/EUR.
- **8. srpen 2007** – vláda SR schválila průběžnou zprávu o plnění Národního plánu zavedení eura na Slovensku.
- **26. září 2007** – vláda SR schválila 659/2007 o zavedení měny euro v Slovenské republice a o změně a doplnění některých zákonů, tzv. generální zákon.
- **1. leden – 31. prosinec 2008** - začaly se prodávat tzv. startovací balíčky s prvními slovenskými eury za 500 Sk za kus a jejich odběr nebyl kusově omezen. Balíček se skládal ze 45 kusů euromincí se slovenskou rubovou stranou.
- **29. květen 2008** - po dohodě ministrů financí zemí eurozóny, prezidenta ECB centrální parita koruny vůči euru revalvovala o 17,6472 %. Nová centrální parita koruny vůči euru byla stanovena na úrovni 1 euro = 30,1260 Sk. Spodní hranice pro povinné intervence je 25,6071 SKK/EUR a horní hranice je 34,6449 SKK/EUR.

- **3. červen 2008** – ministři financí členských zemí Evropské unie na zasedání Rady EU pro ekonomické a finanční otázky (ECOFIN) v Luxemburgu doporučili vstup Slovenska do eurozóny k 1. lednu 2009.
- **20. červen 2008** – Rada Evropské unie ve složení hlav států definitivně potvrdila přijetí Slovenska do eurozóny.
- **8. červenec** – Rada evropské unie na úrovni ministrů financí členských států Evropské unie (ECOFIN) stanovila neodvolatelný přepočítávací koeficient mezi eurem a slovenskou korunou (konverzní kurz) na úrovni **1 euro = 30,1260 Sk**. Slovenská republika se dnem 1. ledna 2009 stane v pořadí 16. zemí eurozóny.
- **25. srpen 2008** – začátek duálního zobrazování eura a původní slovenské měny – slovenské koruny (SSK) byl stanovený jen na krátké období do 16. ledna 2009.
- **1. leden 2009** – euro je slovenskou měnou, začátek duálního oběhu dvou měn, slovenská koruna je už pouze platidlem, nikoli slovenskou měnou.
- **16. leden 2009** – konec duálního peněžního oběhu dvou měn, euro se stává jediným platidlem.
- **31. prosinec 2009** – konec duálního zobrazování cen v EUR a SKK.

Národní plán zavedení eura představuje plán jednotlivých kroků, které bylo potřebné uskutečnit pro bezproblémové a úspěšné zavedení eura v celém hospodářství SR. Ve smyslu Národního plánu zavedení eura byl zřízen Národní koordinační výbor, který byl nejvyšším řídicím a koordinačním orgánem při přípravě zavedení eura na Slovensku.

Národní plán zavedení eura v SR předpokládal zavedení eura 1. ledna 2009. Tento termín potvrdila v programovém vyhlášení i nová Slovenská vláda, která vzešla z červnových voleb roku 2006.

4.4 Slovensko – 1. 1. 2009 – den D (tzv. „Velký třesk“)

První leden roku 2009 znamenal pro Slovensko jeden z velkých a odvážných kroků v jejich krátkodobé samostatné historii. Termín „jeden z velkých kroků“ je používám

záměrně, poněvadž slovenský národ se musel během relativně krátké doby vyrovnat se změnou politického režimu, oddělením samostatného slovenského státu z bývalého Československa a zavedením samostatné měny slovenské koruny, kterou nyní vyměnily za měnu evropskou.

Nelze jistě zastírat, že tak rozsáhlá akce, jakým výměna všech platidel v ekonomice je, má svá úskalí a rizika, ale mladé republice tento tah vyšel bez větších obtíží. Jistě zde sehrála svou roli dlouhá a rozsáhlá příprava. Také dobrá vysvětlovací kampaň ze strany oficiálních orgánů přinesla svůj efekt. Nesmíme ovšem zapomenout na pozitivní přístup ze strany většiny obyvatel, který nemalou měrou přispěl k úspěchu celé transakce. Dle průzkumů veřejného mínění se jednalo až o 83 % občanů starších šestnácti let, kteří přijetí eura vítali. Ani většina ostatních nebyla vyslovenými nepřiznivci eura, ale jednalo se spíše o obavy z neznámého. Jistě se vyskytli i absolutní odpůrci, ale nebylo jich mnoho. Vzhledem k úspěšnosti a minimálním problémům při samotném přechodu, se počet pozitivních názorů na euro dle průzkumů ještě mírně zvýšil.

Podívejme se též na důvody, které vedly Slovensko k tomuto rozhodnutí. Dané argumenty vycházely hlavně z charakteru slovenské ekonomiky a jednak z toho, že se jedná o ekonomiku velmi malou, velmi otevřenou a dalo by se říci existenčně závislou na obchodu, dovozu a vývozu. Hrubý domácí produkt nebo růst slovenské ekonomiky se realizuje dominantně hlavně z toho, co se zde vyrobí a v zahraničí prodá. Tyto aspekty vytvářejí úspěchy pro malou a otevřenou ekonomiku jako je potřebná stabilita, v neposlední řadě stabilita měnová. Celý visegrádský region, který je investory na devizovém trhu vnímaný v podstatě jako jeden celek, byl za poslední roky vystaven více turbulencím. To znamená, že rozkolísanost národních měn, ať už to byla česká koruna, zloty, forint anebo slovenská koruna, způsobovala ekonomice a jednotlivým producentům problémy. Proto kompetentní orgány dospěly k závěru, že pro typ ekonomiky jako je slovenská je velmi výhodné připojit se k silné měnové zóně, kterou je eurozóna.

Výčet aspektů pro přijetí jednotné měny by nebyl úplný, pokud by se nezmínily politické aspekty této zásadní ekonomické transakce. První zásady strategie přechodu na euro byly slovenskou reprezentací přijaty již v roce 2003, přičemž v následujících letech byla učiněna rozhodnutí a kroky, které k této změně přímo vedly. Tato usnesení byla přijata ještě minulou politickou reprezentací, kterou tvořily ještě pravicové vlády se silným reformním potenciálem.

Dzurindovy reformy podpořily nabídkovou stranu ekonomiky, rozhýbaly a zpružnily trh práce, zjednodušily daňový systém a díky penzijní reformě v dlouhém

období zřetelně ulevily veřejným financím. „Omezili se výdaje státu, reformovali penze a zavedli možnost spořit si část povinného pojištění na stáří u soukromých penzijních fondů.

Reformovali i zdravotnictví. Nemocnice i pojišťovny nyní fungují jako akciové společnosti a úroveň zdravotnických služeb je mnohem vyšší, než když reformy v roce 2002 začínaly - v nemocnicích tehdy neměli na platy lékařů a v lékárnách chyběly základní léky. Zrušení poplatků systém sice prodraží, ale už nerozvrátí.

Po sociální reformě se na Slovensku opravdu těžce žije lidem bez práce. Nezaměstnanost dramaticky klesla.³⁴ Nová slovenská vláda levicového zaměření vzešlá z voleb v roce 2006 již tak rozsáhlé reformy neakceptovala, ale strategii a plán přijetí eura po určitém váhání přijala, neboť Dzurindova vláda v listopadu 2005 rozhodla o vstupu Slovenska do tzv. systému ERM II. Tento krok do značné míry zabránil splnění populistických předvolebních slibů pozdějšího vítěze voleb, strany Smer Roberta Fica.

Ekonomická věda je trochu specifická v tom, že na rozdíl od jiných věd přírodních anebo nějakých jiných exaktních věd, nelze pozorovat ve dvou na sobě nezávislých podmínkách dvě slovenské ekonomiky. Nelze sledovat a hodnotit slovenskou ekonomiku s eurem a bez eura. To se v ekonomii samozřejmě nedá. Proto lze jen spekulovat, zda zavedení jednotné měny našimi sousedy byl časově i věcně uvážený krok, zvláště v dobách hospodářské recese.

Lze však již dnes tvrdit, že zavedení společně měnové jednotky může být do jisté míry na Slovensku dodatečnou ochranou anebo ochranným štítem, který samozřejmě Slovenskou republiku žádným způsobem neochrání před dopady krize, ale může ji zmírňovat.

Právě zmiňovaná krize je jedním z nepříznivých faktorů, s nímž se musí Slovenská republika potýkat, faktor, který jiné země při přechodu na euro nepostihl. Bohužel mezi rozhodnutím o vstupu do eurozóny a jeho realizací vznikla dlouhá časová prodleva, ve které nebylo možno tuto okolnost předvídat, ani se na ni připravit. Nyní je těžké odlišit, které záležitosti připadají na vrub euru a které jsou důsledkem krize.

Při hodnocení přechodu ze slovenské koruny na euro je ovšem nutné též konstatovat, že hodnotící období je příliš krátké. Jeden rok existence eura na Slovensku je pro hlubší analýzu příliš krátkodobým úsekem. Zda euro Slováckům přineslo štěstí či

---

³⁴ Neviditelný pes [online]. 1996 [cit. 2008-11-13]. Dostupný z WWW: <http://neviditelnypes.lidovky.cz/ekonomika-slovensko-ceka-zkouska-eurem-fcm-/p_ekonomika.asp?c=A080512_102840_p_ekonomika_wag>.

ekonomickou zkázu, bude objektivně možné hodnotit až po několika letech. Žádný ekonom nevidí na deset let dopředu.

4.5 Náklady a přínosy zavedení eura na Slovensku

Slovensko je prozatím jedinou bývalou zemí někdejší Varšavské smlouvy, která již zavedla euro a přestože je v eurozóně úplným začátečníkem, lze již hodnotit některá pozitiva a negativa, která společné platidlo přináší. Z hlediska pohledu různých ekonomických subjektů je samozřejmě i odlišné hodnocení přínosů a ztrát, které nová měna přináší.

Jiný postoj než široká veřejnost jistě zaujímají velké firmy, nadnárodní společnost nebo banky, které se pohybují na velkém mezinárodním kolbišti, jimž společná měna přinesla zjednodušení obchodování, snížila náklady spojené s převodem měn a odbourala kurzová rizika.

Z pohledu malých a středních podniků či živnostníků nejsou přínosy tak jednoznačné. Jejich ekonomické aktivity se odehrávají většinou vnitrozemsky. Pokud se při svém podnikání dostanou mimo republiku, jedná se většinou o nejbližší sousední země, které s výjimkou Rakouska používají stále původní měny.

Další nejpočetnější skupinou jsou samotní občané, kteří klady a záporů eura hodnotí různě dle věku, sociálního postavení, místa bydliště apod. Všichni občané před samotným přechodem na novou měnu dostali speciální přepočítávací kalkulačku s platným kurzem koruna/euro pro snadnější orientaci v cenách a platbách. Také povinné uvádění dvojích cen je jistě přínosem. Při osobních rozhovorech s místními občany bylo zjištěno, že se již s eurem natolik sžili, že kalkulačku nepotřebují, neboť jim funguje ta virtuální přímo v hlavě. Dá se říci, že se naučili rychle platit eurem, ale výši cen a jejich výhodnost stále vyhodnocují v korunách.

Slovenský premiér Robert Fico se snažil přivést Slováky do eurozóny s co nejsilnějším konverzním kurzem. Hlavním cílem bylo, aby se Slováci po vstupu do eurozóny cítili bohatší. To byla sice dobrá zpráva pro lidi, pro ekonomiku už ale méně. Slovenské hospodářství bylo dosud poměrně stabilní, je ale příliš závislé na výrobě automobilů a na elektrotechnickém odvětví.

„Když měny okolních zemí na začátku roku prudce oslabily, například česká koruna nebyla při přepočtu eura konverzním kurzem zpět na slovenské koruny příliš

vzdálena paritě se slovenskou měnou. Konkurenční schopnost Slovenska v takové situaci klesá, což je znát třeba i na chování lidí, a to zejména z hlediska turistického průmyslu.³⁵

Z hlediska vnějšího cestovního ruchu s nejbližšími sousedy, mohou Slováci přímo bez směny použít euro pouze v Rakousku, protože další sousedé - Česko, Polsko, Maďarsko a Ukrajina - euro nemají. Protože krize postihla i tyto státy, nastal nový fenomén tzv. nákupní turistika, kdy občané Slovenska cestují za nákupy do okolních „neurových“ zemí, kde využívají poklesu místních měn a síly eura k výhodným nákupům.

Dalo by se říci, že tato skutečnost je pro Slováky přínosem, ale tak jako téměř vždy i tato „mince“ má dvě strany. Plusy jsou přínosem řadovým občanům avšak mínusem pro slovenské obchody a obchodníky, kteří zaznamenávají nižší tržby, které zároveň snižují příjmy státní pokladny. Na odlivu zákazníků mimo Slovensko se kromě vysokého kurzu eura podílí i vyšší míra slovenského DPH. Daně z přidané hodnoty jsou mimo Maďarska v okolních zemích nižší, tudíž i tento fakt přispívá nemalou měrou k poklesu slovenských financí.

Je potřeba se ještě zmínit o problémech jednoho odvětví, kterým je cestovní ruch. Zároveň, jak se sousední země pro Slováky zlevnily, tak se Slovensko pro návštěvníky a turisty z těchto zemí zdražilo. Turistické oblasti, hotely i další subjekty profitující z cestovního ruchu zaznamenávají výrazné poklesy a problémy spojené s nedostatkem zahraniční klientely. Například Poláci v minulých letech tvořili během lyžařské sezony v Nízkých Tatrách až 40 procent klientely. Avšak v únoru 2009 byl ale jejich počet proti předchozím letům poloviční. Zatímco před rokem si Poláci rezervovali místa v ubytovacích zařízeních i tři měsíce předem, dnes má řada ubytoven i prázdné pokoje.

Silná měna znamená i zdražení slovenského zboží určeného pro vývoz a tím i zhoršení obchodní bilance.

V rámci výčtu nákladů a přínosů plynoucích ze zavedení společné měny je nutné se zmínit i o obavách a případných dopadech přijetí eura na slovenské ceny. Podle zprávy Evropské komise o zavedení eura na Slovensku se potvrdilo, že obavy našich východních sousedů o zdražování cen po přechodu na novou měnu byly neopodstatněné.

Jen malý dopad přechodu na euro na úroveň inflace potvrdila Národní banka Slovenska. Podle její analýzy přechod na novou měnu na přelomu roku ovlivnil inflaci hodnotou 0,2 procentního bodu, což je méně, než v případě Malty, Kypru nebo Slovinska.

---

³⁵Český rozhlas: Klady a zápory eura na Slovensku v čase krize [online]. Český rozhlas, c2000-2009 [cit. 2009-11-14]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/cro6/internet/_zprava/558083>.

V rámci objektivitu je třeba uvést, že i na Slovensku existuje jistá skupina, menší část obyvatelstva, která pociťuje nostalgii za slovenskou korunou. Někteří zastánci takových přístupů v ekonomice tvrdí, že slovenská koruna by mohla vytvořit komparativní výhodu pro Slovensko v případě, kdyby zůstala národní měnou, ovšem za podmínky, že by pokračovaly reformy. Musíme však být realisty, dnešní vláda reformy neprohlubuje, proto kombinace nereformní vlády a zachování slovenské původní národní měny by mohla pro zemi vytvořit větší problémy než dnešní situace.

Dle názoru některých odborníků může zakotvení slovenské koruny, shodou okolností na velmi silné úrovni oproti měnám ostatním, do jisté míry handicapovat. Je docela možné, že tento silný kurz bude trochu dusit export ze Slovenska. Zakotvení měny do eurozóny může být negativní i z pohledu úrokových sazeb. Úrokové sazby stanovené centrálně pro eurozónu nemusí vždy beze zbytku vyhovovat všem členům.

Tyto zmíněné předpoklady se ovšem nemusí nutně naplnit a Slovensko jako první země z bývalého východního bloku může zažít po překonání počátečních problémů výrazný ekonomický růst.

Tabulka č.: 7 Odhad nákladů na zavedení eura na Slovensku ve firmách

Odhad nákladů na zavedení eura na Slovensku ve firmách		
	Počet zaměstnanců	Podíl nákladů na ročním obratu (v %)
Malé a střední podniky		
Mikro podnik	0 – 9	0,22
Malý podnik	10 – 49	0,29
Střední podnik	50 – 249	0,28
Průměr		0,27
Velké podniky		
	250 – 499	0,24
	500 – 999	0,11
	1 000 a viac	0,07
Průměr		0,09

Zdroj: Národní banka Slovenska

4.6 Závěr

Vyslovení jednoznačného názoru, zda přijetí jednotného platidla na Slovensku je přínosem či přítěží, zatím nelze. Můžeme pouze bilancovat nad prvním rokem Slováků jako členů eurozóny.

Zatím zazněla spíše pozitivní hodnocení. Nelze být v rozporu s těmito posudky, nicméně je třeba se na danou problematiku podívat z obou stran. Samozřejmě teď v poslední době bylo možné tzv. v přímém přenosu vidět jak výhody, tak i nevýhody společné evropské měny. Přínos, který je vnímán obyvateli Slovenska, spočívá hlavně v tom, že ostatní země tohoto bloku, nebo okolní země Česká republika, Polsko, Ukrajina a samozřejmě i ty slabší ekonomiky v Pobaltí výrazně oslabily. A proto Slováci vnímají velmi příznivě, že jsou pod křídly silné měny.

Je velmi pravděpodobné, že kdyby se neprovedly nutné reformy, které umožnily zavedení eura a v důsledku zpružnily slovenskou ekonomiku, Slovensko by se nyní nacházelo v mnohem hlubší krizi. V tomto krátkodobém horizontu je euro na Slovensku jednoznačným přínosem.

Orgány Evropské unie zároveň vyzdvihují správné načasování přijetí eura Slovensku a ukázkový postup při zavádění jednotné měny po technické stránce. Přípravy tak zásadního „eurokroku“ probíhaly v době, kdy krize na celosvětovém trhu nepropukla naplno. Jednoduše měly na vhodnou dobu štěstí, proto přijetí jednotné měny slovenskou ekonomikou nezpůsobilo organizační disbalance a může se tak jejich krok označit příkladným pro další přistoupivší země do eurozóny.

Euro po prvních deseti letech fungování je považováno za úspěšný projekt a za silnou měnu na celosvětové úrovni. Možná až příliš silnou. Musíme si uvědomit, že dosavadní země eurozóny tvoří po ekonomické stránce poměrně rozpolcený celek. Na jedné straně zde máme ekonomicky nejvyspělejší státy světa jako Německo či Nizozemí, které se zásadním způsobem přičiňují o popularitu eura.

Na straně druhé pozorujeme země, které nejsou schopny dosáhnout podobné výkonnosti, jako je Portugalsko, Španělsko, Itálie či Irsko. Pro země z druhé skupiny je velmi obtížné mít euro a zároveň ekonomiku, která není schopna tuto silnou měnu utáhnout. Tomuto argumentu nahrávají negativní ekonomické události poslední doby. Tyto země by patrně dnes byly v lepší situaci, kdyby měly vlastní měnu s plovoucím kursem.

Dále existuje třetí skupina evropských zemí, které jsou někde mezi. Euro jsou na rozdíl od Irska nebo Portugalska schopny utáhnout, jeho výhody jsou důležité, ale nepatří

do první ligy exportérů jako Německo nebo Nizozemí. Zde bychom mohli uvést třeba Francii, Belgie nebo Rakousko. Kam se zařadí slovenská ekonomika, ukáže pouze čas.

4.7 Osobní dotazníkové šetření

Pro praktickou část této kapitoly bylo provedeno anonymní dotazníkové šetření s cílem zjistit názory respondentů na zavedení eura ve Slovenské republice. Průzkum byl uskutečněn ve městech Bratislava, Galanta, Šala a Komárno. K provedení šetření v České republice a srovnání situace se současným stavem slovenské ekonomiky vedlo několik důvodů:

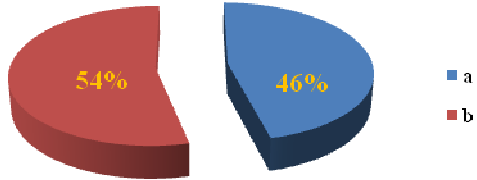
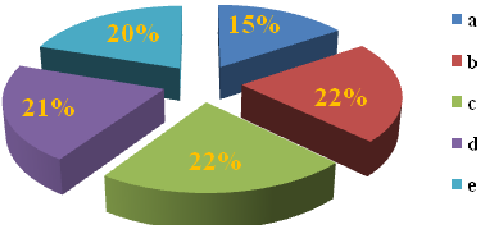
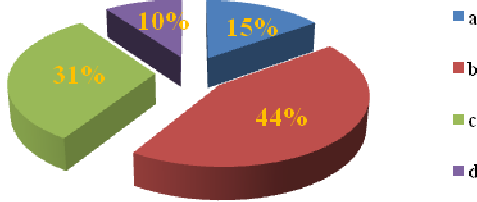
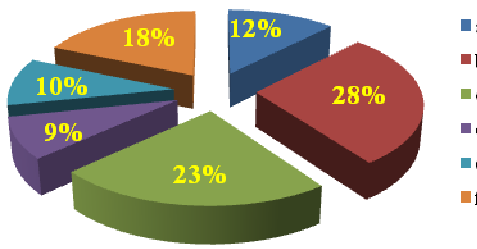
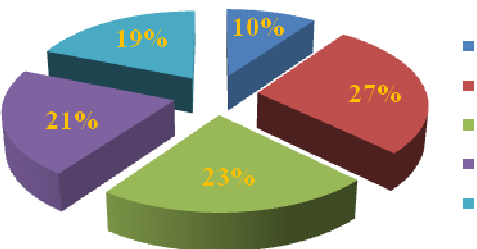
Průzkum názorů byl realizován v České republice v průběhu letních měsíců roku 2009. Ve výsledcích jsou uvedeni pouze respondenti ochotní se průzkumu zúčastnit a vyplnit dotazník. Samozřejmě, že bylo nutné oslovit větší počet občanů, ale počet těch, kteří z různých důvodů odmítli, nebo nebyli pro průzkum vhodnými respondenty, nejsou uvedeni.

Jako techniku sběru dat byl zvolen dotazník. Dotazník pro Slovenskou republiku obsahuje 12 otázek. Prvních 6 otázek je zaměřeno na osobní profil respondenta, jako je pohlaví, věk, vzdělání, sociální postavení, velikost obce a výši příjmů. Druhá část dotazníku se soustřeďuje na samotné názory na zavedení jednotné evropské měny.

V dotazníku byly použity otázky uzavřené s možností výběru předem nabídnutých odpovědí. Dotazník je anonymní a dobrovolný, což mělo vliv na vyšší autentičnost a pravdivost odpovědí dotazovaných a tím i na vyšší vypovídací schopnost celého šetření. Získané údaje z vyplněných dotazníků byly následně zpracovány do tabulek a grafů.

Průzkum byl prováděn na území několika regionů a v hlavním městě Bratislava. Většina oslovených občanů se k průzkumu stavěla vstřícně, dotazníky vyplňovala ochotně a pečlivě.

Tabulka č.: 8 Slovenská republika – dotazník - vyhodnocení

Slovenská republika – dotazník - vyhodnocení			
1	Pohlaví:	poč.	%
a	muž	98	46,23
b	žena	114	53,77
CELKEM:		212	100
			
2	Věková kategorie:	poč.	%
a	18 až 29 let	33	15,57
b	30 až 39 let	46	21,70
c	40 až 49 let	47	22,17
d	50 až 59 let	44	20,75
e	60 a více let	42	19,81
CELKEM:		212	100
			
3	Dosažené vzdělání:	poč.	%
a	základní	32	15,09
b	vyučen	93	43,87
c	středoškolské s maturitou	66	31,13
d	vysokoškolské	21	9,91
CELKEM:		212	100
			
4	Jaká je Vaše profese?	poč.	%
a	student	26	12,26
b	dělnická profese	59	27,83
c	administrativní profese	49	23,11
d	management	18	8,49
e	OSVČ - podnikatel	21	9,91
f	důchodce	39	18,40
CELKEM:		212	100
			
5	Žijete v obci:	poč.	%
a	do 1 000 obyvatel	21	9,91
b	1 000 – 5 000 obyvatel	58	27,36
c	5 000 – 50 000 obyvatel	48	22,64
d	50 000 – 100 000 obyvatel	45	21,23
e	Nad 100 000 obyvatel	40	18,87
CELKEM:		212	100
			

Slovenská republika – dotazník - vyhodnocení

6 Jaké jsou Vaše příjmy?		poč.	%
a	nemám příjem	26	12,26
b	do 400 €	89	41,98
c	400 – 800 €	48	22,64
d	800 – 1200 €	22	10,38
e	více než 1200 €	12	5,66
f	nechci uvádět	15	7,08
CELKEM:		212	100

7 Považujete za správné sjednocování měny v Evropě?		poč.	%
a	rozhodně ano	76	35,85
b	spíše ano	61	28,77
c	spíše ne	28	13,21
d	rozhodně ne	19	8,96
e	nevím	28	13,21
CELKEM:		212	100

8 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem?		poč.	%
a	rozhodně ano	42	19,81
b	spíše ano	52	24,53
c	spíše ne	34	16,04
d	rozhodně ne	22	10,38
e	nevím	62	29,25
CELKEM:		212	100

9 Přivítal jste zavedení euro na Slovensku?		poč.	%
a	rozhodně ano	35	16,51
b	spíše ano	51	24,06
c	spíše ne	37	17,45
d	rozhodně ne	23	10,85
e	nevím	66	31,13
CELKEM:		212	100

10 Pociťil jste vy osobně nějaké problémy po zavedení eura?		poč.	%
a	ano	14	6,60
b	ne	198	93,40
CELKEM:		212	100

11	Jaký vliv mělo zavedení eura na ceny ve Slovenské republice?	poč.	%	
a	ceny se zvýšili	89	41,98	
b	ceny zůstali stejné	66	31,13	
c	ceny se snížili	12	5,66	
d	nevím – nedokážu posoudit	45	21,23	
	CELKEM:	212	100	
12	Jaký vliv mělo zavedení eura na životní úroveň na Slovensku?	poč.	%	
a	životní úroveň se rozhodně zvýšila	21	9,91	
b	životní úroveň se spíše zvýšila	27	12,74	
c	životní úroveň se spíše snížila	69	32,55	
d	životní úroveň zůstala stejná	62	29,25	
e	nevím – nedokážu posoudit	33	15,57	
	CELKEM:	212	100	
13	Bude sjednocení měny pro Evropskou unii přínosem?	poč.	%	
a	rozhodně ano	49	23,11	
b	spíše ano	52	24,53	
c	spíše ne	38	17,92	
d	rozhodně ne	22	10,38	
e	nevím	51	24,06	
	CELKEM:	212	100	

4.7.1 Základní vyhodnocení dotazníku – Slovenská republika

Tabulka číslo 8 ukazuje základní vyhodnocení dotazníku uskutečněného ve Slovenské republice a to jak početně, tak i procentuálně. Procentuální rozložení je vyjádřeno i graficky pomocí koláčových grafů.

Již tento základní průzkum vyjadřuje, že Slovensko se vydalo jinou cestou než Česká republika a potvrzuje, že mentalita obou národů je odlišná. Slováci se tolik praktickými a ekonomickými otázkami nezabývají, ale především vyjadřují hrdost na pokrok a rychlý postup mezi přední země Evropy.

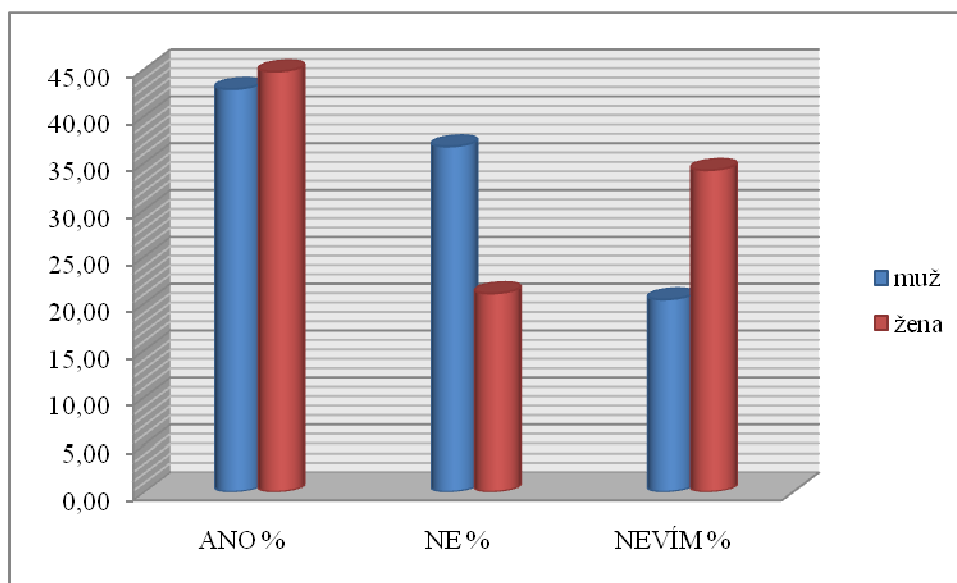
Pro srovnání s názory v České republice byla uskutečněna v případě Slovenské republiky hlubší analýza. V tomto rozboru by tříděny názory na zavedení euro dle věku, vzdělání, sociálního postavení a životní úrovně respondentů. Odpovědi ANO zahrnují kategorie: „rozhodně ano“ a „spíše ano“. Odpovědi NE obsahují kategorie: „rozhodně ne“ a „spíše ne“.

4.7.2 Slovenská republika – vyhodnocení dle kategorií

4.7.2.1 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: muži – ženy

Tabulka č.: 9 Přivítal(a) jste zavedení eura na Slovensku? Kategorie: muži – ženy

Slovenská republika – analýza											
1	Přivítal(a) jste zavedení eura na Slovensku?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	muž	98	46,23	42	36	20	98	42,86	36,73	20,41	100
b	žena	114	53,77	51	24	39	114	44,74	21,05	34,21	100
	CELKEM:	212	100	60	93	59	212	28,30	43,87	27,83	100

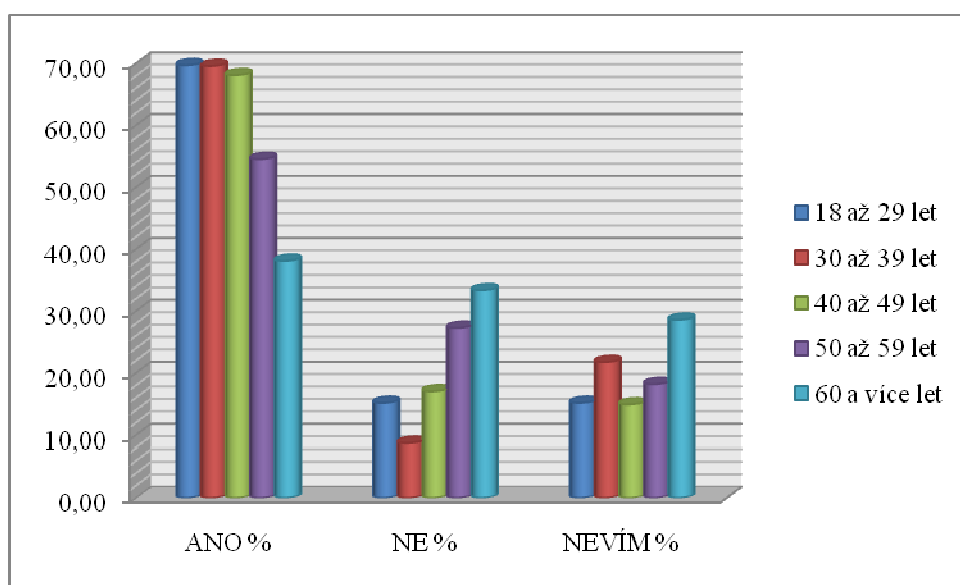
Graf č.: 2 Přivítal(a) jste zavedení eura na Slovensku? Kategorie: muži – ženy

Z uvedené analýzy vyplývá, že mezi názory dotazovaných mužů a žen jsou pouze minimální rozdíly. Více se liší pouze v případě odpovědi NE a NEVÍM, což bude pravděpodobně způsobeno větším zájmem mužů o tuto problematiku.

4.7.2.2 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle věku

Tabulka č.: 10 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle věku

Slovenská republika – analýza											
1	Přivítal(a) jste zavedení eura na Slovensku?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	18 až 29 let	33	15,57	23	5	5	33	69,70	15,15	15,15	100
b	30 až 39 let	46	21,70	32	4	10	46	69,57	8,70	21,74	100
c	40 až 49 let	47	22,17	32,00	8,00	7,00	47	68,09	17,02	14,89	100
d	50 až 59 let	44	20,75	24,00	12,00	8,00	44	54,55	27,27	18,18	100
e	60 a více let	42	19,81	16,00	14,00	12,00	42	38,10	33,33	28,57	100
	CELKEM:	212	100	127	43	42	212	59,91	20,28	19,81	100

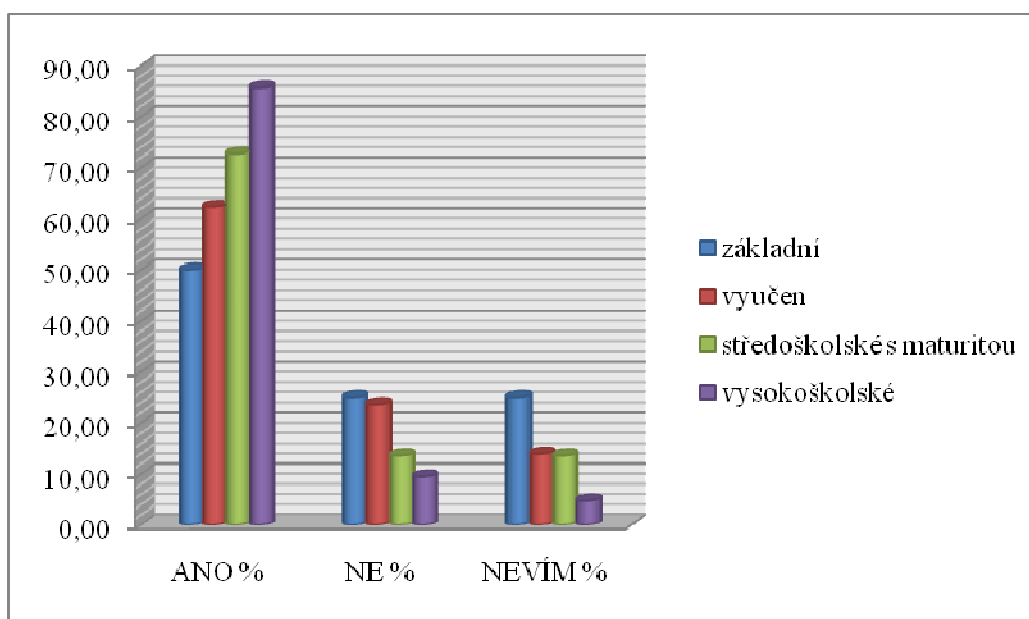
Graf č.: 3 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle věku

Analýza dle věkových kategorií ukazuje všeobecně obdobný trend jako v České republice. Lidé nižšího věku mají větší sklon podporovat nové věci v životě. Naopak s vyšším věkem nastupuje konzervatismus a větší opatrnost či rozvážnost.

4.7.2.3 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle vzdělání

Tabulka č.: 11 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle vzdělání

Slovenská republika – analýza											
1	Přivítal(a) jste zavedení eura na Slovensku?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	základní	32	15,09	16	8	8	32	50,00	25,00	25,00	100
b	vyučen	93	43,87	58	22	13	93	62,37	23,66	13,98	100
c	středoškolské s maturitou	66	31,13	48	9	9	66	72,73	13,64	13,64	100
d	vysokoškolské	21	9,91	18	2	1	21	85,71	9,52	4,76	100
CELKEM:		212	100	140	41	31	212	66,04	19,34	14,62	100

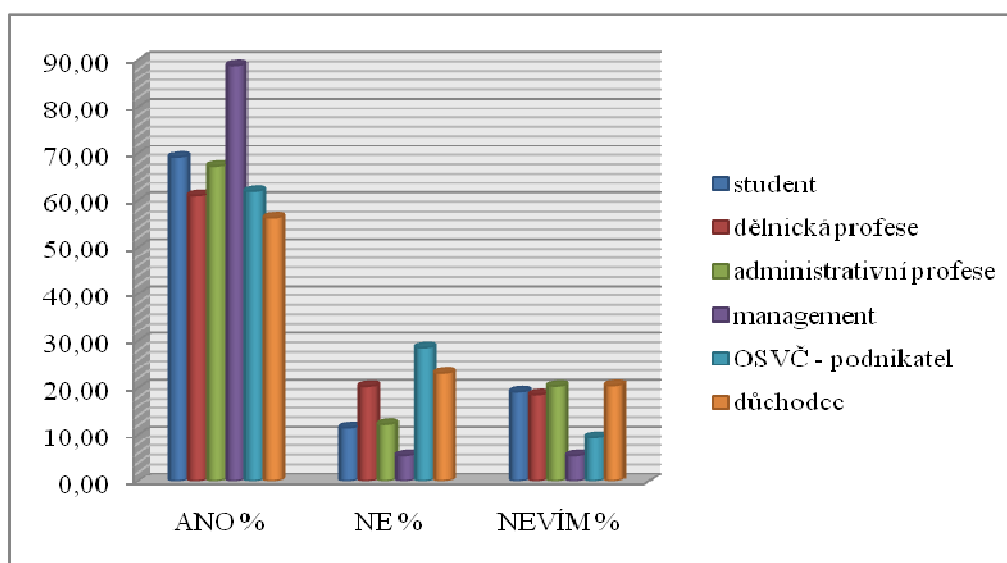
Graf č.: 4 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle vzdělání

Ani v případě dělení názorů dle vzdělání se vykazovaný trend neodlišuje od všeobecně známých faktů a s narůstajícím vzděláním počet příznivců eura stoupá, naopak počet odpůrců a lidí bez názoru klesá. Příčina je patrně přeci jen ve složitosti problematiky, proto občané s vyšším vzděláním jsou schopni tyto otázky lépe analyzovat.

4.7.2.4 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle profese

Tabulka č.: 12 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle profese

Slovenská republika – analýza											
1	Přivítal(a) jste zavedení eura na Slovensku?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	student	26	12,26	18	3	5	26	69,23	11,54	19,23	100
b	dělnická profese	59	27,83	36	12	11	59	61,02	20,34	18,64	100
c	administrativní profese	49	23,11	33	6	10	49	67,35	12,24	20,41	100
d	management	18	8,49	16	1	1	18	88,89	5,56	5,56	100
e	OSVČ - podnikatel	21	9,91	13	6	2	21	61,90	28,57	9,52	100
f	důchodce	39	18,40	22	9	8	39	56,41	23,08	20,51	100
	CELKEM:	212	100	138	37	37	212	65,09	17,45	17,45	100

Graf č.: 5 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle profese

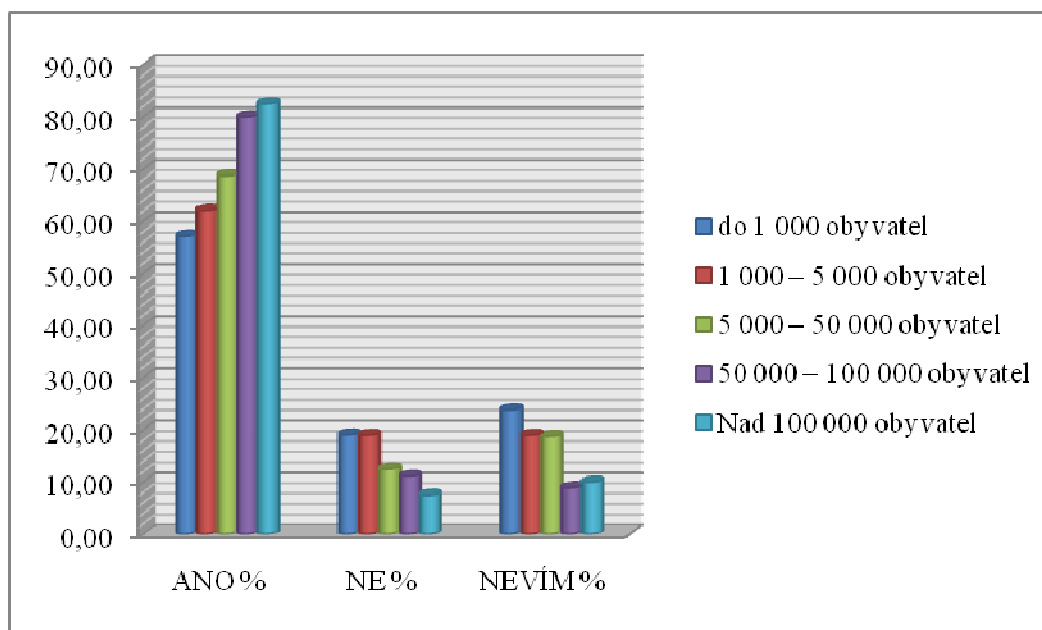
V analýze dle profese nelze vysledovat jednoznačný trend respondentů pro a proti a to především z důvodu, že se zde prolínají různé věkové, vzdělanostní i sociální skupiny.

Kategorie studenti a důchodci, kteří jsou nejvíce sourodou skupinou, vykazují větší jednotnost názorů. Přesto i skupina seniorů vykazuje výrazně vyšší sympatie pro novou měnu než tato věková kategorie v ČR. Ostatní skupiny, tj. výdělečně aktivní občané se vyjadřují různě dle profese. Výrazně zde vystupují do popředí především lidé z managementu. Celkově i zde lze vysledovat pozitivní názory.

4.7.2.5 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle velikosti bydliště

Tabulka č.: 13 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle velikosti bydliště

Slovenská republika – analýza											
1	Přivítal(a) jste zavedení eura na Slovensku?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	do 1 000 obyvatel	21	9,91	12	4	5	21	57,14	19,05	23,81	100
b	1 000 – 5 000 obyvatel	58	27,36	36	11	11	58	62,07	18,97	18,97	100
c	5 000 – 50 000 obyvatel	48	22,64	33	6	9	48	68,75	12,50	18,75	100
d	50 000 – 100 000 obyvatel	45	21,23	36	5	4	45	80,00	11,11	8,89	100
e	Nad 100 000 obyvatel	40	18,87	33	3	4	40	82,50	7,50	10,00	100
CELKEM:		212	100	150	29	33	212	70,75	13,68	15,57	100

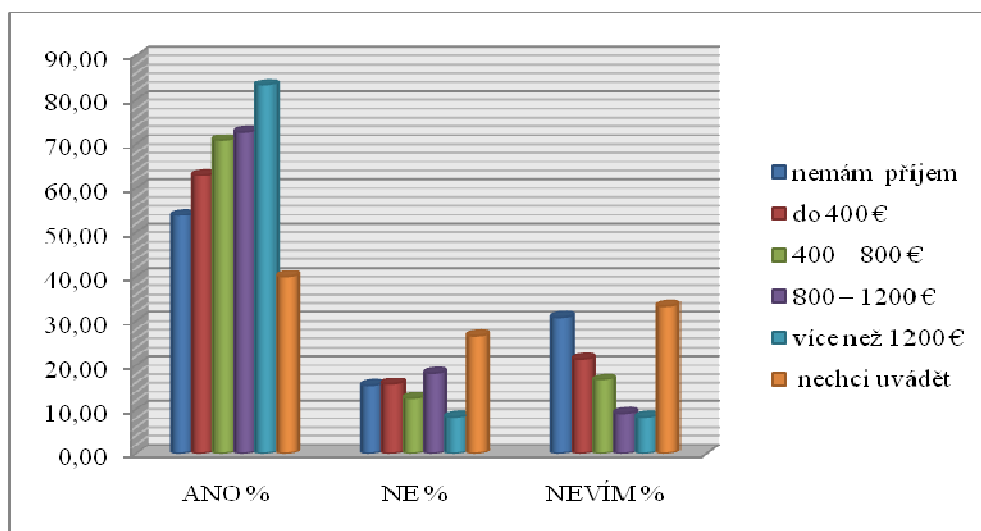
Graf č.: 6 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle velikosti bydliště

Ani v případě dělení dle počtu obyvatel v dané obci se Slovensko neodchyluje z všeobecně známých pohledů. Více kladných postojů lze vysledovat ve městech a větších obcích.

4.7.2.6 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle příjmů

Tabulka č.: 14 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle příjmů

Slovenská republika – analýza											
1	Přivítal(a) jste zavedení eura na Slovensku?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	nemám příjem	26	12,26	14	4	8	26	53,85	15,38	30,77	100
b	do 400 €	89	41,98	56	14	19	89	62,92	15,73	21,35	100
c	400 – 800 €	48	22,64	34	6	8	48	70,83	12,50	16,67	100
d	800 – 1200 €	22	10,38	16	4	2	22	72,73	18,18	9,09	100
e	více než 1200 €	12	5,66	10	1	1	12	83,33	8,33	8,33	100
f	nechci uvádět	15	7,08	6	4	5	15	40	26,67	33,33	100
CELKEM:		212	100	136	33	43	212	64,15	15,57	20,28	100

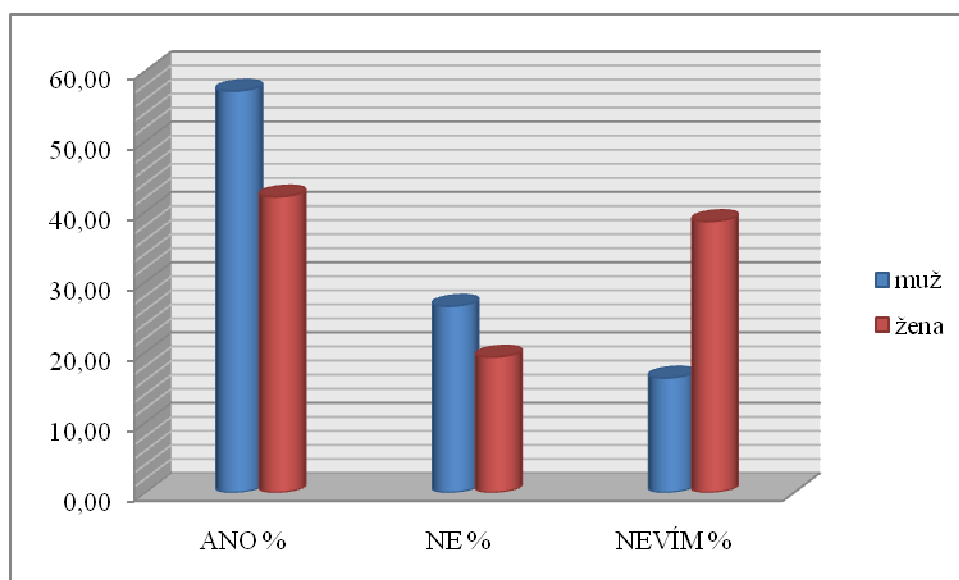
Graf č.: 7 Přivítal(a) jste zavedení euro na Slovensku? Kategorie: dle příjmů

I zde je vidět provázanost s kategoriemi vzdělání a profese. I v tomto případě se projevil narůstající trend společně s výší příjmů. Výjimku zde tvoří pouze první a poslední kategorie. V prvním případě se jedná o respondenty bez příjmů, ale jelikož se kryje se skupinou studenti, je pochopitelné, že je zde více příznivců. Poslední kategorii, nelze nijak blíže specifikovat, protože nejsou známy důvody, pro které nechtějí uvádět výši příjmů. Patrně se rekrutují ze všech skupin, proto je zde počet příznivců a odpůrců prakticky vyrovnán.

4.7.2.7 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: muži – ženy

Tabulka č.: 15 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: muži ženy

Slovenská republika – analýza											
1	Je euro pro Slovenskou republiku přínosem?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	muž	98	46,23	56	26	16	98	57,14	26,53	16,33	100
b	žena	114	53,77	48	22	44	114	42,11	19,30	38,60	100
	CELKEM:	212	100	104	48	60	212	49,06	22,64	28,30	100

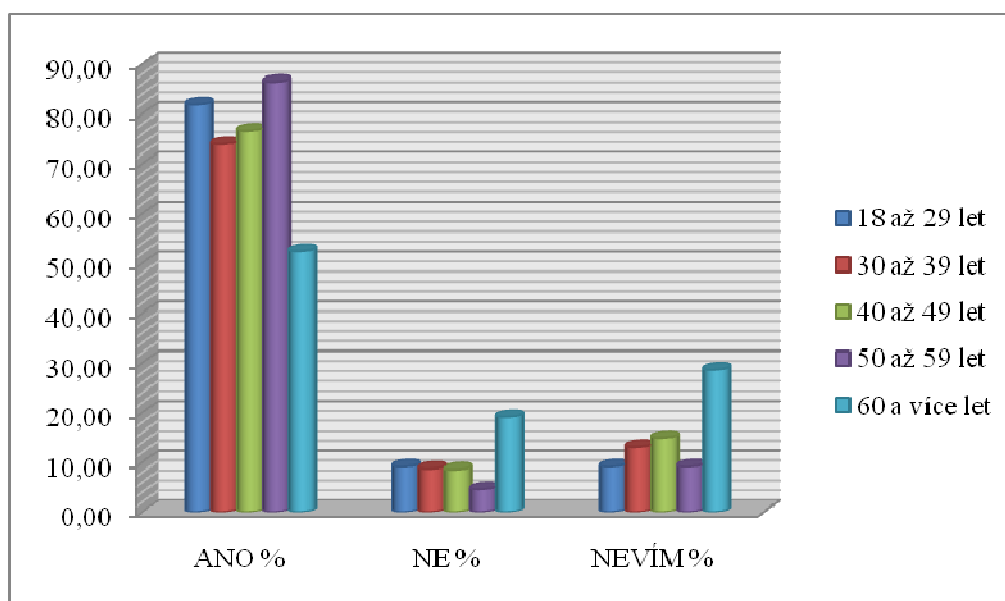
Graf č.: 8 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: muži ženy

Slovenští muži i ženy zastávají většinově názor, že euro je pro jejich zemi přínosem. Muži sice o něco více, ale to bude patrně způsobeno určitou rozdílností zájmů obou pohlaví.

4.7.2.8 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle věku

Tabulka č.: 16 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle věku

Slovenská republika – analýza											
1	Je euro pro Slovenskou republiku přínosem?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	18 až 29 let	33	15,57	27	3	3	33	81,82	9,09	9,09	100
b	30 až 39 let	46	21,70	34	4	6	44	73,91	8,70	13,04	96
c	40 až 49 let	47	22,17	36	4	7	47	76,60	8,51	14,89	100
d	50 až 59 let	44	20,75	38	2	4	44	86,36	4,55	9,09	100
e	60 a více let	42	19,81	22	8	12	42	52,38	19,05	28,57	100
	CELKEM:	212	100	157	21	32	210	74,06	9,91	15,09	99

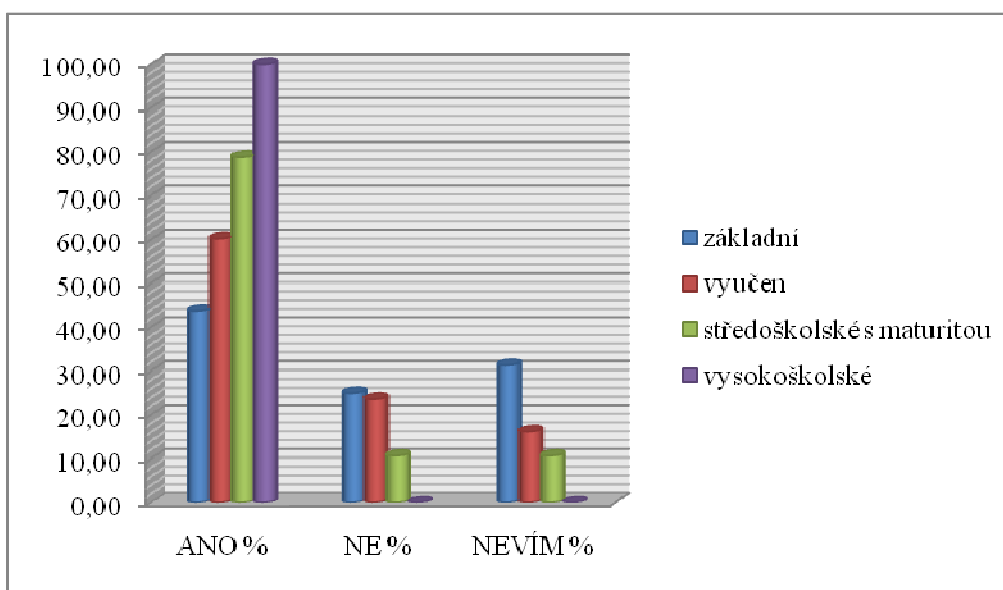
Graf č.: 9 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle věku

Slovenská populace se názorově v různých věkových skupinách liší jen minimálně. Větší rozdíl je vidět jen v kategorii nejstarších občanů, tedy nad 60 let, ale ani tento rozdíl není extrémně vysoký.

4.7.2.9 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle vzdělání

Tabulka č.: 17 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle vzdělání

Slovenská republika – analýza											
1	Je euro pro Slovenskou republiku přínosem?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	základní	32	15,09	14	8	10	32	43,75	25,00	31,25	100
b	vyučen	93	43,87	56	22	15	93	60,22	23,66	16,13	100
c	středoškolské s maturitou	66	31,13	52	7	7	66	78,79	10,61	10,61	100
d	vysokoškolské	21	9,91	21	0	0	21	100	0,00	0,00	100
CELKEM:		212	100	143	37	32	212	67,45	17,45	15,09	100

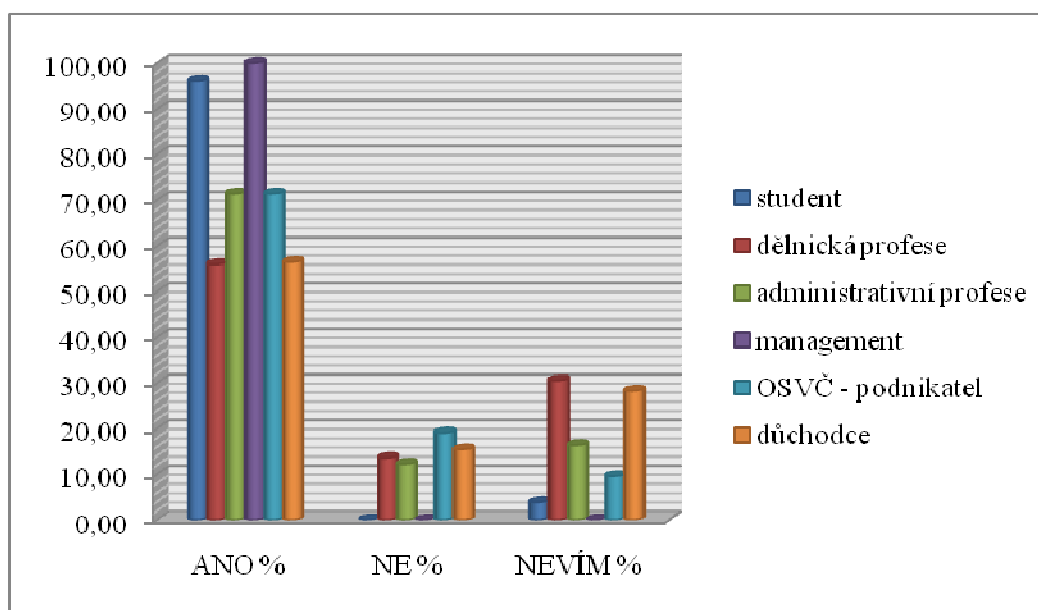
Graf č.: 10 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle vzdělání

Je zcela evidentní, že vzdělání a vzdělanost dávají lidem možnost většího rozhledu, který jim umožňuje lepší orientaci v dané problematice, proto mohou svá stanoviska prezentovat jednoznačněji.

4.7.2.10 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle profese

Tabulka č.: 18 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle profese

Slovenská republika – analýza											
1	Je euro pro Slovenskou republiku přínosem?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	student	26	12,26	25	0	1	26	96,15	0,00	3,85	100
b	dělnická profese	59	27,83	33	8	18	59	55,93	13,56	30,51	100
c	administrativní profese	49	23,11	35	6	8	49	71,43	12,24	16,33	100
d	management	18	8,49	18	0	0	18	100	0,00	0,00	100
e	OSVČ - podnikatel	21	9,91	15	4	2	21	71,43	19,05	9,52	100
f	důchodce	39	18,40	22	6	11	39	56,41	15,38	28,21	100
	CELKEM:	212	100	148	24	40	212	69,81	11,32	18,87	100

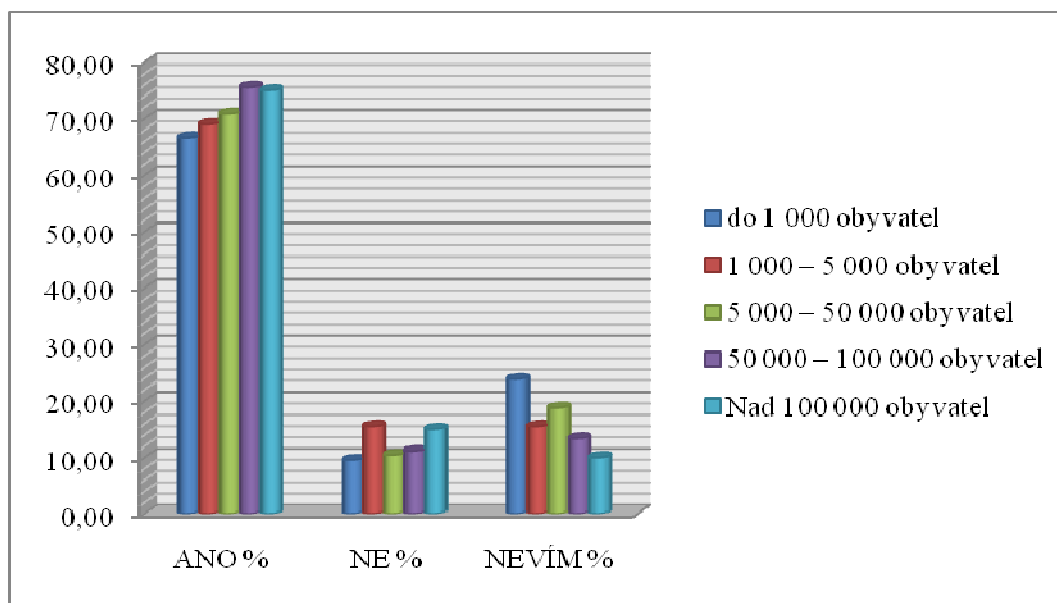
Graf č.: 11 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle profese

Z profesního hlediska je zajímavé, že nejvyšší počet kladných odpovědí vykazují kategorie student a management. Proto i zde se projevuje výška vzdělání a také profesní rozhled. Přínos eura pro Slovenskou republiku vidí nejméně lidé dělnických profesí a důchodci.

4.7.2.11 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle velikosti bydliště

Tabulka č.: 19 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle velikosti bydliště

Slovenská republika – analýza											
1	Je euro pro Slovenskou republiku přínosem?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	do 1 000 obyvatel	21	9,91	14	2	5	21	66,67	9,52	23,81	100
b	1 000 – 5 000 obyvatel	58	27,36	40	9	9	58	68,97	15,52	15,52	100
c	5 000 – 50 000 obyvatel	48	22,64	34	5	9	48	70,83	10,42	18,75	100
d	50 000 – 100 000 obyvatel	45	21,23	34	5	6	45	75,56	11,11	13,33	100
e	Nad 100 000 obyvatel	40	18,87	30	6	4	40	75,00	15,00	10,00	100
CELKEM:		212	100	152	27	33	212	71,70	12,74	15,57	100

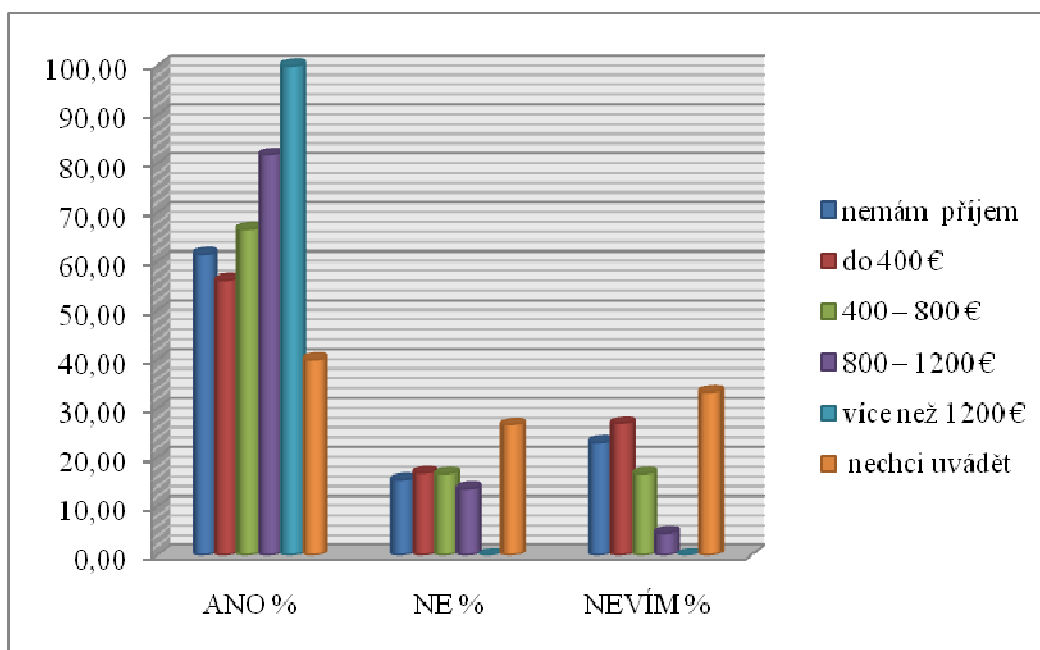
Graf č.: 12 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle velikosti bydliště

I když v případě dělení názorů dle velikosti obce, lze vysledovat stoupající trend pozitivních názorů se vzrůstajícím počtem obyvatel, jsou zde graficky vykázány pouze minimální rozdíly. Pravděpodobně jsou občané Slovenska více pokrokoví ve všech jeho částech.

4.7.2.12 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle příjmů

Tabulka č.: 20 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle příjmů

Slovenská republika – analýza											
1	Je euro pro Slovenskou republiku přínosem?	POČET	%	ANO	NE	NEVIM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVIM %	CELKEM %
a	nemám příjem	26	12,26	16	4	6	26	61,54	15,38	23,08	100
b	do 400 €	89	41,98	50	15	24	89	56,18	16,85	26,97	100
c	400 – 800 €	48	22,64	32	8	8	48	66,67	16,67	16,67	100
d	800 – 1200 €	22	10,38	18	3	1	22	81,82	13,64	4,55	100
e	více než 1200 €	12	5,66	12	0	0	12	100	0,00	0,00	100
f	nechci uvádět	15	7,08	6	4	5	15	40	26,67	33,33	100
	CELKEM:	212	100	134	34	44	212	63,21	16,04	20,75	100

Graf č.: 13 Je euro pro Slovenskou republiku přínosem? Kategorie: dle příjmů

Je zcela pochopitelné, že pozitivněji vidí přínos eura vyšší příjmové kategorie. Je to jistě tím, že v nižších kategoriích je náhlý pokles nominální hodnoty platidel nejvíce patrný, což představuje i určitou psychologickou bariéru. Máme-li méně peněz, musíme více počítat a v případě Slováků i více přepočítávat.

4.7.3 Závěry vyplývající z vyhodnocení

Celkovým shrnutím a analýzou výsledků dotazníku ohledně zavedení euro ve Slovenské republice bylo dospěno k následujícím závěrům:

Občané Slovenské republiky výraznou většinou přivítali zavedení euro.

Všeobecně se pro přijetí více vyjadřují: mladší lidé, s vyšším vzděláním a lidé s vyššími příjmy.

Nemalou roli v názorech hraje i povolání respondentů či spíše, zda problematika financí zasahuje do jejich oboru.

Občané jsou rádi, že disponují silnou mezinárodní měnou, která je řadí mezi vyspělé státy.

Mimo oficiální dotazník, který byl respondentům předkládán k vyplnění, bylo snahou zjistit další názory a postřehy mimo dané otázky, popřípadě problémy, které se zavedením eura zaznamenali sami občané. Některé reakce byly zaznamenány ve zdejších sdělovacích prostředcích během pobytu na Slovensku.

- I když doba hodnocení je velmi krátká, lze říci, že Slováci si na novou měnu rychle zvykli.
- Většina lidí stále přepočítává ceny na původní Slovenské koruny, aby porovnála jejich výhodnost.
- S tím souvisí i nezvyk na nízkou nominální hodnotu. Zjednodušeně řečeno „drobné“ již nejsou tak „drobné“ a je třeba si dávat pozor při placení.
- Lidé pracující v pohostinství si v důsledku toho stěžují na nízké spropitné.
- Turistický ruch zaznamenal velký odliv v důsledku nevýhodného kurzu pro turisty ze sousedních států.
- Naopak občané Slovenska přivítali možnost levných nákupů v okolních státech.
- Tento fakt ovšem nelibě nesou ekonomové a obchodníci, kterým výrazně poklesly maloobchodní tržby.

5 KOMPARACE ZAVEDENÍ EURAV SR S PŘÍPRAVOU V ČR

Česká republika se 1. května 2004 stala členem Evropské unie a účastní se tak třetí fáze HMU, čímž se rovněž zavázala k přijetí jednotné evropské měny. Vstup České republiky do EU automaticky neznamená zavedení eura v České republice, avšak přislíbila, že jednotnou měnu zavede až po vytvoření potřebných podmínek. Proto, obdobně jako všechny nově vstupující země, obdrží dočasnou výjimku na zavedení eura. Podmínky pro vstup do eurozóny se nemění a odpovídají těm požadavkům, které musely splnit současné země, které mají euro jako národní měnu.

Zatímco Slovensko od 1. ledna 2009 přijalo euro za svou domácí měnu, v České republice zatím stále není určeno ani datum přijetí jednotné měny. Dokonce není ani členem systému ERM II, v němž je nutné zafixovat směnný kurz vůči euru po období minimálně dvou let. Zároveň současná situace v české ekonomice nasvědčuje tomu, že kvůli finanční krizi, zhoršující do značné míry naši fiskální politiku, nebude v rámci konvergenčních kritérií v reálné době možné a proveditelné přijetí společné evropské měny.

Přesto přípravy po technické a organizační stránce díky Národní koordinační skupině pro zavedení eura v ČR nadále pokračují ve vysoké intenzitě, v poslední době se zaměřením na praktické záležitosti spojených s procesem přechodu na jednotnou měnu.

Na první pohled by se zdálo, že přijetí či nepřijetí integrační jednotky Evropy je otázkou ekonomických faktorů, což se za současné hospodářské recese zakládá na částečně pravdě. Rozhodnutí vstupu do eurozóny je však především politickou otázkou, i když konvergenční kritéria zavazují státy ekonomickými faktory. Tomu nasvědčuje argument, že Slovensko přijalo za svou měnu euro o mnoho dříve než Česká republika, i když ekonomicky poněkud zaostává za Českou republikou.

Nepřijetí eura v České republice v nejbližší době stojí tedy v první řadě na laxním přístupu politického spektra a též veřejnosti.

5.1 Přehled již uskutečněných kroků³⁶

Přípravy přijetí jednotné měny v České republice byly zahájeny vypracováním společného dokumentu vlády a České národní banky Strategie přistoupení České republiky k eurozóně schváleného v roce 2003, kterým vláda schválila materiál Institucionální

---

³⁶ Údaje pocházejí z Národního plánu zavedení eura v České republice

zajištění přijetí eura v České republice. Na základě tohoto usnesení byl jmenován národní koordinátor pro zavedení eura (Oldřich Dědek) a ustavena Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice.

Současný stav příprav na přijetí eura v ČR se vyznačuje tím, že nebylo stanoveno cílové datum. Na druhé straně byl v dubnu 2007 přijat Národní plán zavedení eura v ČR, který vymezuje základní zásady, harmonogram a institucionální zajištění celého procesu budoucího zavedení eura v ČR. Při přijetí tohoto dokumentu bylo zároveň vládou uloženo provádět jeho aktualizaci, přičemž první aktualizace byla provedena k 31. březnu 2008. Poté, co dojde ke stanovení závazného data pro zavedení eura, dozná Národní plán aktualizace zásadní význam.

Národní koordinační skupina zpracovala a vládě předložila materiál Volba scénáře zavedení eura v České republice. Na základě provedených analýz byla jednoznačně jako nejvhodnější a současně nejméně nákladná doporučena varianta jednorázového přechodu na euro, tzv. „Velkého třesku“.

Zpráva o plnění národního plánu zavedení eura v České republice (2009) jednoznačně dokumentuje, že v roce 2008 došlo k dalšímu intenzivnímu posunu technických příprav na zavedení eura v České republice.

Mezi jinými je možné uvést:

- přípravu metodického podkladu pro rozhodnutí vlády Příprava právního prostředí na zavedení eura,
- zpracování metodických materiálů, které se zabývají důležitými technickými problémy spojenými s přípravnými pracemi na zavedení eura ve finančním sektoru pod názvem Příprava finančního sektoru na zavedení společné měny eura,
- přípravu metodického textu Doporučené postupy při duálním označování spotřebitelských cen, zaměřeného na proceduru tzv. duálního označování cen v oblasti nákupů výrobků a služeb konečnými spotřebiteli, jež představuje jeden ze základních nástrojů ochrany spotřebitelů před možným zneužíváním přepočtu cen z národní měny do eura,
- zpracování materiálu Monitorování cenového vývoje v období zavádění eura, který nastiňuje metody a opatření ke sledování vývoje cen v období před a po zavedení eura,
- uspořádání mezinárodní odborné konference Deset let eura,

- inspirace pro Českou republiku, jež významně naplnila informační funkci a poslání významného debatního fóra na vysoké úrovni.

Pro rok 2009 si Národní koordinační skupina zvolila následující prioritní oblasti svých aktivit:

- zahájení prací na paragrafovém znění Obecného zákona,
- vypracování metodiky pro zavedení eura ve státní správě,
- zahájení přípravných prací na koncepci komunikační kampaně,
- průběžné vyhodnocování zkušeností se zavedením eura na Slovensku.

Rok 2009 znamená již druhý rok trvání „předpřípravného období“, které se vyznačuje tím, že se uskutečňují vybrané technické přípravy na zavedení eura v ČR bez znalosti závazného termínu, kdy bude euro zavedeno. Hlavním cílem aktivit prováděných v rámci Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v ČR je v maximální míře se metodicky připravit na přechod na novou měnu ve všech klíčových oblastech.

Navazující fáze začínající okamžikem oznámení termínu zavedení eura by se pak mohla především soustředit nikoli již jen na metodické, ale na realizační aspekty technických příprav v podobě naplňování stanovených časových harmonogramů, technických postupů, doporučení atd.

5.2 Scénář jednorázového přechodu na euro

Velkým třeskem můžeme označit přechod České republiky na jednotnou měnu euro. Proces jednorázového přechodu můžeme rozdělit do pěti fází (předpřípravná fáze, přípravná fáze, období duální cirkulace, období do ukončení duálního označování a plně funkční euro).

Euro bude v České republice zavedeno pomocí scénáře jednorázového přechodu na euro, nazývaného také jako velký třesk. To znamená, že ve stejném okamžiku se eurem začne platit v hotovostním i bezhotovostním platebním styku.

Celý přechod na euro lze rozdělit do pěti fází³⁷:

1. fáze – Předpřípravná fáze

Jedná se o období mezi stanovením pevného termínu pro zavedení eura vládou a rozhodnutím evropských institucí, že Česká republika vyhověla všem podmínkám pro zavedení eura.

Pro tuto fázi je charakteristické, že:

- jediným zákonným platidlem je česká koruna,
- probíhají intenzivní technické přípravy na zavedení eura.

2. fáze – Přípravná fáze

Toto období začíná zrušením výjimky na zavedení eura a končí začátkem následujícího roku, kdy je zahájena výměna korunového oběživa za eurové. Přibližná délka této fáze bude 6 měsíců. Splní-li Česká republika stanovená kritéria pro přijetí eura, stanoví následně Rada EU oficiální přepočítací koeficient ve tvaru 1 EUR = XX, XXXX CZK.

Pro tuto fázi platí, že:

- jediným zákonným platidlem je nadále česká koruna,
- uzákoněno je duální označování cen, tj. vybrané ceny a peněžní částky jsou uváděny souběžně v korunách i v eurech s využitím stanoveného přepočítacího koeficientu (jako příklady lze uvést ceny zboží v obchodech či restauracích, údaje na výplatních páskách, konečné zůstatky na výpisech z bankovních účtů atd.).

3. fáze – Období duální cirkulace

Národní plán vyhrazuje pro toto období délku dvou kalendářních týdnů. V průběhu této fáze budou do oběhu zaváděny eurové bankovky a mince, stahováno bude korunové oběživo.

Tato fáze se proto bude vyznačovat následujícími rysy:

- při hotovostním placení lze používat českou korunu i euro, obchodníci však budou mít povinnost vracet zákazníkům pouze eura,
- bezhotovostní platby jsou prováděny pouze v eurech,
- nadále probíhá duální označování cen.

---

³⁷ BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export [online]. CzechTrade, c1997- 2009 [cit. 2009-10-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/zavedeni-eura-v-cr/1001759/>>.

4. fáze – Období do ukončení duálního označování

Tato fáze bude trvat do konce kalendářního roku, kdy Národní plán předpokládá ukončení povinného duálního označování cen a peněžních částek.

Pro toto období je příznačné, že:

- při všech platbách se používá výhradně euro,
- minimálně šest měsíců české koruny budou moci být směňovány na eura nadále jen v bankách a pobočkách ČNB,
- platí povinnost duálního označování cen.

5. fáze – Plně funkční euro

V závěrečné fázi jsou veškerá přechodná opatření ukončena a euro již obíhá jako plnohodnotná regulérní měna. Lidé si stále více upevňují uvažování v nové měně a běžně používají eurové bankovky a mince.

Tuto fázi charakterizuje:

- české koruny mohou být směňovány na eura pouze v pobočkách České národní banky.

Graf č.: 14 Scénář jednorázového přijetí eura, tzv., „Velkého třesku“

Zdroj: www.zavedenieura.cz

5.3 Co čeká Českou republiku po vstupu do měnové unie

Otázku, co nastane po vstupu České republiky do Evropské měnové unie, se dá zjednodušit na dvě hlediska: suverenity hospodářské politiky a institucionální. Po přechodu České republiky na euro dojde v oblasti hospodářské a měnové politiky k určitému

omezení suverenity rozhodování národních orgánů, která se bude při postupu do dalších integračních fází stále více vytrácet. Schematicky řečeno:

- Jakmile se domácí autority rozhodnou vstoupit, budou muset dohodnout s ostatními zúčastněnými členskými zeměmi, Evropskou komisí a Evropskou centrální bankou vstupní úroveň centrální parity.
- Před přijetím společné měny bude mimo jiné nutné znovu novelizovat Zákon o ČNB a Ústavu, aby bylo možné předat měnovou suverenitu na nadnárodní orgány.
- Po jejím přijetí bude centrální banka plně integrována do ESCB a stane se jeho výkonným orgánem, podílejícím se „pouhým“ jedním hlasem na rozhodování o měnových záležitostech.
- Vláda bude vypracovávat a ke společnému posouzení ostatním členskými zeměmi předkládat závazné konvergenční plány - bude tedy muset odpovídajícím způsobem dotvořit svou institucionální strukturu.
- Konvergenční plány budou nahrazeny plány stability a růstu, u nichž bude možné nedodržení přijatých kritérií penalizovat.
- Kurzová politika se stane „věcí společného zájmu“ s ostatními státy Evropské unie.
- Konvergenční plány se stanou závaznými a budou se zaměřovat na plnění maastrichtských kritérií.
- Centrální banka se stane relativně autonomní součástí Evropského systému centrálních.
- Měnová politika ztratí svou národní autonomii, bude se naopak aktivně účastnit rozhodování o měnové politice eurozóny.
- Z institucionálního hlediska bude každý další posun do vyšších pater integrace znamenat předání dalšího dílu národní suverenity na nadnárodní úroveň.
- Česká národní banka se stane součástí Evropského systému centrálních bank s prvotním cílem cenové stability, bude se účastnit těch zasedání jejích orgánů.

5.4 Plnění konvergenčních kritérií Českou republikou

Jedním ze strategických kroků členského státu EU je dlouhodobé plnění maastrichtských konvergenčních kritérií, jako nejdůležitější proces do úplného zapojení do Hospodářské a měnové unie. Česká republika se zavázala splnit stanovené podmínky vstupem do Evropské unie, stejně tak jako ostatní přistoupivší státy v roce 2004.

Nové členské země již nedostaly žádné výsadní právo odmítnutí eura jako například Británie a Dánsko, avšak dostaly dočasnou výjimku zavedení společné měny. K přijetí se připojí, včetně České republiky, až budou dostatečně připraveny pro vstup do eurozóny, neboť náklady plynoucí ze ztráty vlastní měnové politiky České republiky by byly znatelné zejména v případě, že by česká ekonomika nebyla sladěna s ekonomikou eurozóny.

Tím však nevyznívá žádné cílené datum přijetí. Termín, ke kterému bude Česká republika usilovat o přijetí eura, určí vláda. Proto Česká republika i ostatní země k dalšímu závaznému kroku nespěchají a de facto je ani nenutí dodržovat kritéria konvergence.

Zároveň je důležité, aby Česká republika pečlivě zvažila konkrétní období, ke kterému přistupuje do eurozóny. Existuje riziko, které by při předčasném přijetí eura mohlo mít dopad na makroekonomické úrovni. Vstupem do eurozóny ČR přijde o možnost provádět autonomní měnovou politiku a přestane fungovat kurzový vyrovnávací mechanismus, což může způsobit, že ekonomika bude vystavená asymetrickým šokům.

Plnění maastrichtských konvergenčních kritérií Českou republikou³⁸:

1. Kritérium cenové stability – Harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	1,6	1,1	0,3	0,7	1,0	1,4	1,3	2,6	2,4*	1,7*
Hodnota kritéria (1. řádek + 1,5 p. b.)	3,1	2,6	2,7	2,2	2,5	2,9	2,8	4,1	3,9*	3,2*
Česká republika	4,5	1,4	-0,1	2,6	1,6	2,1	3,0	6,4	2,9*	3,0*

Kritérium cenové stability se v současnosti v ČR daří plnit. Jediným výrazným vychýlením je rok 2008, kdy zvýšení inflace bylo způsobeno především negativní vnějšími makroekonomickými vlivy a protiinflačními šoky. Těmito šoky byly zejména úpravy nepřímých daní v souvislosti s reformou veřejných financí, ale i s harmonizací s právem

³⁸ Hodnoty o plnění konvergenčních kritérií Českou republikou pocházejí z www.cnb.cz - Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou vydané 16. 12. 2008 a vydané 21. 12. 2009

*ODHAD

EU (zvýšení snížené sazby DPH, spotřební daně na cigarety a zavedení ekologických daní) a extrémní nárůst světových cen potravin a energií.

Daný cenový výkyv v roce 2008 se následně ukázal spíše jako malá inflační epizoda než dlouhodobý trend. S odezněním těchto jednorázových vlivů došlo v roce 2009 ke znatelnému snížení inflace k hodnotám umožňujícím plnění kritéria cenové stability.

ČR ke konci roku 2009 splní vlivem výrazné dezinflace, zapříčiněné jednak odezněním převážně jednorázových nákladových faktorů z minulého období a jednak vlivem ekonomické recese. Cenový vývoj ČR v letech 2010–2012 by měl být ve znamení relativně pomalého růstu spotřebitelských cen. Ve střednědobém výhledu jsou navíc očekávány spíše tlaky na zvyšování referenční hodnoty cenového kritéria v souvislosti s celosvětovým ekonomickým oživením. Plnění kritéria cenové stability by tak pro ČR nemělo představovat výraznější problém, pokud v rozhodném období nedojde k výrazným nepředvídatelným šokům.

2. Nezávislost České národní banky

Nezávislost centrální banky je klíčovou podmínkou úspěšné realizace měnové politiky a tedy udržitelného neinflačního růstu ekonomiky. ČNB disponuje vysokou mírou nezávislosti na politických strukturách při plnění svých zákonem stanovených funkcí již od počátku své existence (leden 1993). Nezávislost ČNB je právně zakotvena v Zákoně o ČNB č. 6/1993. Podmínka je tedy splněna.

3. Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb – desetileté výnosové míry z vládních dluhopisů na sekundárním trhu

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	4,9	4,9	4,1	4,3	3,4	4,2	4,4	4,6	4,1*	4,7*
Hodnota kritéria (1. řádek + 2,0 p. b.)	6,9	6,9	6,1	6,2	5,4	6,2	6,4	6,6	6,1*	6,7*
ČR	6,3	4,9	4,1	4,8	3,5	3,8	4,3	4,7	4,9*	4,3*

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb v současnosti ČR plní bez problémů, sazby patří k nejnižším v Evropské unii ani orientační výhled na dalších několik let

nenaznačuje problémy v této oblasti. Předpokladem plnění kritéria je udržení důvěry finančních trhů v úspěšné dokončení reformy veřejných financí. Základní sazba ČNB je nižší než sazba ECB.

4. Kritérium veřejného dluhu – dluh sektoru vládních institucí (v % HDP)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hodnota kritéria	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
ČR	25,3	28,8	37,8	30,4	29,8	29,6	30,4	30,0	35,6*	39,6*

Pokud jde o oblast vládního dluhu, jeho úroveň je (i při současném rostoucím trendu) stále na relativně nízké úrovni ve srovnání s referenční hodnotou 60 % HDP.

Pro rok 2009 je očekáván dluh ve výši 35,6 % HDP, tj. o přibližně 5 p.b. vyšší zadlužení než v předchozích šesti letech, kdy se podíl dluhu k HDP pohyboval okolo 30 %. Ve střednědobém horizontu úroveň vládního dluhu z důvodu očekávaných každoročních deficitů sektoru vlády výrazně naroste, a to až na úroveň téměř 45 % HDP v roce 2012. Riziko pro budoucí vývoj představují také očekávané negativní dopady stárnutí obyvatelstva. Pokud nebudou provedeny nezbytné reformy důchodového a zdravotního systému, bude v dlouhodobém výhledu nutné počítat s dalším zvyšováním podílu dluhu na HDP.

5. Kritérium vládního deficitu - saldo sektoru vládních institucí (v % HDP)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hodnota kritéria	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
ČR	-5,9	-6,8	-12,6	-3,0	-3,6	-2,7	-1,0	-1,9	-6,6*	-5,3*

Ve většině kritérií se již České republice podařilo dosáhnout požadované úrovně, avšak kritérium udržitelnosti veřejných financí zůstává dlouhodobě problematické. Ten se sice v roce 2004 podařilo snížit pod 3 % HDP požadovaná kritérii, zásluhu na tom ale měla především silná česká ekonomika, která vytáhla HDP na historicky nejvyšší úroveň za dobu existence České republiky – o 6 %. Pro bezproblémové zajištění přijatelného schodku veřejných financí je nutné provést důležité reformy, zejména v oblasti penzijního systému a zdravotnictví.

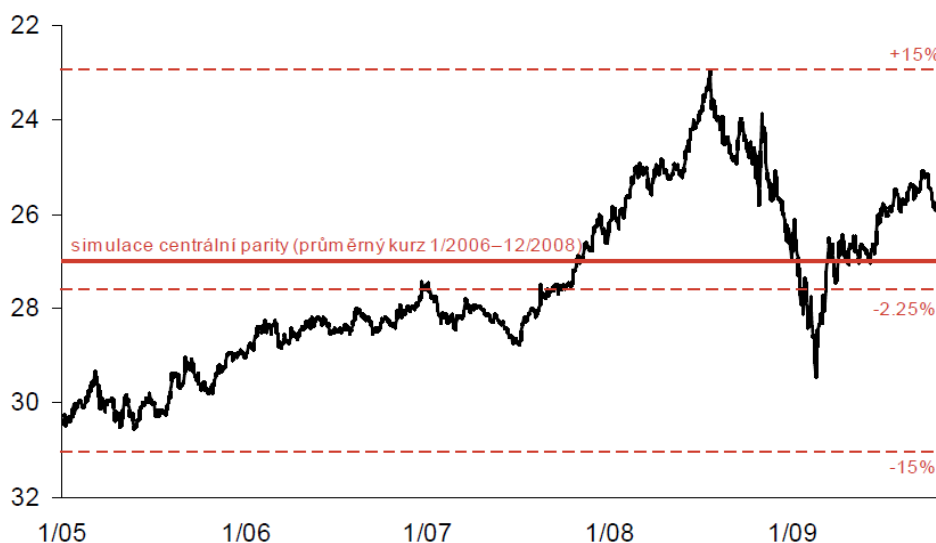
Přesto rok 2008 byl co do velikosti vládního rozpočtu příjemným překvapením i pro největší odpůrce stále se zvětšujícího zadlužování státu, neboť vládní deficit byl daném roce nejnižší od roku 1997.

Snížení deficitu veřejných rozpočtů pod úroveň 3 % HDP je skutečně jediné kritérium, s jehož dodržováním má a bude mít Česká republika dlouhodobě obtíže, pokud se neprovedou nezbytné reformy pro stabilizaci veřejných financí, přičemž bychom tak mělo být učiněno především v našem zájmu a také s ohledem na nutnost dodržovat naše závazky vyplývající z Paktu stability a růstu.

V současně době finanční krize naději na přijetí eura vzdaluje, neboť v roce 2009 Česká republika dosáhla rekordního rozpočtového deficitu ve své novodobé historii, což je naprosto opačná situace oproti roku 2008. Rok 2010 předpokládá podle platné fiskální strategie snížení deficitu na hodnotu 5,3%, což je vysoko nad referenční hodnotou.

Vzhledem k nepředvídatelnosti současných ekonomických událostí nelze proto ani v nejbližším časovém horizontu očekávat, že by ČR problematické kritérium mohla naplnit a přijmout společnou měnu za svou.

6. Kritérium stability měnového kurzu - vývoj nominálního kurzu CZK/EUR

Graf č.: 15 Nominální měnový kurz CZK/EUR

Zdroj: ČNB

Poznámka: Přerušované čáry představují fluktuální pásmo ve výši $\pm 15\%$ kolem hypotetické centrální parity, která byla vypočtena jako prostý aritmetický průměr vývoje měnového kurzu v letech 2006 – 2008.

Formální vyhodnocení kurzového kritéria bude možné provádět až po vstupu ČR do kurzového mechanismu ERM II včetně vyhlášení centrální parity pro kurz koruny v rámci tohoto mechanismu. Interpretace tohoto kritéria by navíc neměla být mechanická,

ale měla by být prováděna v návaznosti na vývoj dalších ekonomických veličin a jejich vliv na případné kurzové výkyvy.

„Kurz koruny vůči euru má dlouhodobě tendenci k apreciaci. Trend posilování koruny však byl zhruba ve druhé polovině loňského a na počátku letošního roku přerušen významným oslabením, jež bylo dáno zejména zhoršením sentimentu vůči středoevropskému regionu. Od března do září 2009 koruna opět posilovala. Během let 2008 a 2009 přitom kurz koruny zaznamenal kumulativní (za předcházejících 24 měsíců) zhodnocení (resp. znehodnocení) vyšší než 15 %. Zejména rozsah depreciace mezi červencem 2008 a únorem 2009 o 23 % naznačuje možná rizika v plnění kurzového kritéria.“³⁹

Hloubku, rozsah, ani délku trvání současné krize finančních trhů není možné odhadnout. V této situaci tak nelze ani odhadnout, jak dlouho potrvá období zvýšené kurzové volatility s možným oboustranným kolísáním kurzu koruny. Plnění kurzového kritéria po vstupu do ERM II by tak v těchto podmínkách mohlo být velmi obtížné.

Případný vstup do ERM II v aktuálních podmínkách světové finanční krize by bylo možno navíc považovat za poměrně rizikový, a to nejen z pohledu plnění kurzového kritéria, ale obecně z pohledu obezřetné hospodářské politiky.

7. Kritérium reálné konvergence

Nejdůležitějším kritériem je plnění tzv. kritérií reálné konvergence, to znamená přibližování se reálné výkonnosti české ekonomiky ekonomikám původních členských zemí EU. Plnění těchto kritérií není zakotveno v žádné smlouvě.

„Česká ekonomika v minulých letech v důsledku rychlého hospodářského růstu postupně snižovala svůj odstup od průměrné ekonomické úrovně eurozóny a vykazovala rovněž prvky narůstající sladěnosti. Vývoj v posledním roce byl však výrazně ovlivněn dopady světové finanční a hospodářské krize, která vedla k prudkému ekonomickému útlumu. V důsledku krize dochází především k výraznému zhoršení výhledu veřejných financí. Zvýšily se úrokové diferenciály a kurzová volatilita, rozvolnila se integrace finančních trhů. V roce 2009 došlo k dočasnému přerušení trendu přibližování tuzemské cenové hladiny k eurozóně a nárůstu dlouhodobé nezaměstnanosti. Pozitivním prvkem z hlediska pružnosti české ekonomiky je postupné dílčí zlepšování podnikatelského prostředí, naopak v nastavení institucionálního rámce na trhu práce přetrvávají problémy.

---

³⁹ Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií – zpráva z 21. 12. 2009

Oproti minulému roku se v důsledku hospodářské krize ekonomická připravenost na přijetí jednotné měny euro v ČR znatelně zhoršila.⁴⁰

Náklady plynoucí ze ztráty vlastní měnové politiky České republiky budou citelné zejména v případě, že česká ekonomika nebude sladěna s ekonomikou eurozóny. S vyšší sladěností budou rizika přistoupení ČR k eurozóně klesat. Avšak za současné hospodářské krize trend přibližování národního hospodářství zemím eurozóny výrazně oslabí.

Závěr

Za současné světové finanční krize je jak perspektiva plnění maastrichtských konvergenčních kritérií, tak především udržení a další zvyšování dosaženého stupně sladěnosti české ekonomikou se zeměmi eurozóny dosti nejisté. Nelze proto v této situaci dospět k závěru, že bylo dosaženo uspokojivé progrese při naplňování podmínek pro přijetí eura, aby mohlo být stanoveno konkrétní datum zavedení eura.

5.5 Přínosy a náklady zavedení eura v České republice⁴¹

Pokud jde o otázku, zda do eurozóny vstoupit či nikoliv, nemá se Česká republika o čem rozhodovat, neboť na základě přístupových smluv je povinna do eurozóny vstoupit. Avšak nelze si namlouvat ani zastírat, že zde existují kromě výhod přijetí eura do české ekonomiky i určité rizikové faktory. Z odborného hlediska nepadají zásadní argumenty přímo proti striktnímu odmítnutí eura, ale více se diskutuje o správném načasování, reformách, které je třeba před přechodem na novou měnu učinit a splnění všech kritérií pro přijetí eura. Debatuje se nejenom o podmínkách daných Maastrichtskou smlouvou, ale i podmínkách vnitřních, ryze českých.

Vláda, centrální banka a podle průzkumů i většina lidí si myslí, že nemáme co ztratit. Vývozcí a řada ekonomů naopak varují, že čekání se vymstí. Pro rychlou výměnu jsou čtyři argumenty: atraktivní kurz pro vývozce, stabilita, snadné obchodování a cestování a tlak na reformy. Stejně podstatné, ale méně citované jsou argumenty pro vyčkávání. Česká ekonomika stále není s evropskou příliš sladěná, a protože ceny jsou výrazně nižší, euro by přineslo vyšší inflaci. Ale především - dokud koruna sílí, rychle bohatneme.

---

⁴⁰Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou – zpráva z 21. 12. 2009 – www.cnb.cz

⁴¹Některé pasáže převzaty z: ZLÁMALOVÁ, Lenka. Jak dlouho se vyplatí čekat na euro. *Změny pro budoucnost* [online]. 2007 [cit. 2009-10-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.zmenyprobudoucnost.cz/prectete-si/media/jak-dlouho-se-vyplati-cekat-na-euro.aspx>>.

Prvním argumentem pro časné přijetí eura je udržení nízkých, atraktivních cen pro vývozce. Česká ekonomika je na nich závislá (export tvoří 66,9 procenta HDP), což by pomohlo nejen exportérům, ale celé zemi k vzestupu. Vývozci tlačí na rychlou výměnu koruny za euro, aby se neodehrála v příliš pevném kurzu. Pokud by se měnila například při 25 korunách za euro, budou se na evropských trzích prosazovat snáz než při 23 korunách. Silné ekonomické propojení české ekonomiky s eurozónou vytváří předpoklady pro zvyšování cyklické sladění s touto oblastí.

Také získají jistotu kurzu, což znamená, že už se nebudou muset zamýšlet, jak se vyrovnávat se vzestupy a pády měny. Většina českého zboží totiž míří právě do Evropské unie. Odpadne tak jedno velké riziko.

Dalším tvrzením odpůrců je i růst cen a vyšší inflace. Prudší růst cen po přijetí eura není pouhou teorií. Zažila ho většina chudších zemí, které doháněly bohatší a přijaly euro. Jedním z důvodů rostoucí inflace v menších státech eurozóny stojí na nastavené měnové politice evropské centrální banky, která je šita na míru především největším zemím EU, zejména Německu a Francii. V Řecku, Irsku, Portugalsku i Španělsku byla inflace o procentní bod vyšší než v bohatších zemích měnové unie. V Irsku se v letech 1997 a 1998 zdražovalo o 1,7 procenta ročně. V prvních pěti letech, kdy se v Irsku platilo eurem, dosáhla průměrná inflace 4,1 procenta. Člen bankovní rady ČNB Mojmír Hampl upozornil, že při výrazném rozdílu v cenách, by mohlo euro zvednout inflaci v Česku o dvě až čtyři procenta.

Často bývá s údivem komentován poněkud dlouhodobě chladný postoj české veřejnosti vůči euru, jak vyplývá z řady provedených průzkumů. Za hlavní důvod české odměření nové měně je považován ambivalentní vztah českých politiků k jednotné měně způsobený jejich nechtím k podstatným reformním snahám a samozřejmě i konzervativní postoj českého národa k jakýmkoli změnám. Vztah českých politiků k přijetí společného evropského platidla je tedy silným odrazem vnímání voličů na samostatný měnový rámec ČR.

Bývalý ministr financí Miroslav Kalousek prosazoval pevné datum přijetí eura. Chtěl získat bič na reformy, zejména v oblasti veřejných financí, zdravotnictví a důchodů. Jasně datum by vytvářelo silný tlak pro důslednější disciplinovanost. To by mělo smysl v případě, pokud by vláda skutečně považovala rychlé členství v eurozóně za prioritu, které chce dosáhnout za každou cenu a obětuje kvůli ní jiné. Politická vůle pro euro však není.

Stanovení pevného data v ČR navíc ztratilo na důvěryhodnosti. Už předchozí vláda Jiřího Paroubka slibovala, že eurem budeme platit v roce 2010. Výroky o cíleném datu se ukázaly jako bezpředmětné, neboť se nepustila do žádných reforem, které by k přijetí eura pomohly. Současné heslo „euro až po reformách“ alespoň nikoho nemate a znamená méně nejistoty než plané sliby.

Další protiargument hovoří o rozdílnosti mezi vyspělostí českou ekonomikou a ostatními zeměmi eura. Česká národní banka pravidelně zkoumá, jak dalece už jsou sladěny ekonomické cykly a struktury hospodářství. Guvernér Zdeněk Tůma před časem poznamenal, že pokud nechceme říct, že se Evropa a Česko vzdalují, 'tak se určitě nepřibližují'.

Dalším zásadním důvodem proti rychlému přijetí je bohatnutí posilováním koruny. Až ji vyměníme za euro, definitivně se ho vzdáme a nemůžeme pak nastavovat sazby tak, jak ekonomika potřebuje, čímž se již nemůžeme bránit negativním šokům. Poté už se budeme bohatším a vyspělejším Evropanům přibližovat jen skutečným zvýšením výkonu a produktivity nebo právě vyššími cenami.

Snad ještě důležitější otázka než kdy, je za kolik. Čím výš koruna vystoupá, tím vstoupíme do měnové unie jako bohatší lidé. Ekonomové se shodují, že prostor pro posilování měny tady stále je. Ceny i platy v Česku zaostávají za evropským průměrem víc než v ostatních zemích. Ve výkonu ekonomiky na jednoho obyvatele jsme na úrovni 80 procent Evropské unie, v produktivitě práce na 70 procentech. Ceny jsou na 60 procentech unie, ale platy jen na 35 procentech.

Jen pro srovnání. Slovinsko, které přijalo euro začátkem roku 2008, je v HDP na obyvatele na 93,2 procenta Unie. Ceny jsou téměř na 76 procentech a mzdové náklady na 54 procentech. Prostor pro posilování měny tam byl výrazně menší než v České republice.

Jiným neméně významný faktor proti zavedení společné měny hovoří o ztrátě možnosti vlastních zásahů do hospodářství prostřednictvím České národní banky. Měnová a kurzovní politika centrální banky patří k důležitým nástrojům udržujícím hospodářskou stabilitu země. Předáme-li tento nástroj Evropské centrální bance do Frankfurtu, zbavíme se jedné z možností jak podporovat a chránit náš hospodářský růst. Je třeba si uvědomit, že přijetím jednotné měny ztratí Česká republika svoji měnovou politiku.

Všechny argumenty pro a proti už leží na stole. Žádný zázračný test, z něž by vypadlo ekonomicky nejvýhodnější datum, neexistuje. Kdy a za kolik se s korunou rozloučíme, rozhodnou výhradně politici. Kdyby na rovinu řekli, že s eurem vyčkáme, až využijeme všechnu dosud skrytou sílu koruny, bylo by to rozumné rozhodnutí. Čekání se

nám ale může i vymstít, zejména v rizicích a nákladech spojené se zachováním národní měny, jež mohou být vysoké, pokud zpožděné přijetí eura souvisí s neschopností snížit rozpočtový schodek a splnit maastrichtská fiskální kritéria.

Závěr⁴²

Vzhledem k tomu, že česká republika v současné době neplní kritéria konvergence, zejména v oblasti veřejných financí, nelze považovat debaty o zavedení eura namísto. Jiná situace by nastala, pokud by se podařilo české veřejné finance stabilizovat a vytvořit reálný obrys pro přijetí eura. V tom případě by poslední nespĺňující podmínkou byla absence členství v ERM II. Tak je tomu například i v případě Švédska, ale zde je hlavním důvodem setrvání národní měny, referendum odmítající euro. V případě, že by Česká republika splňovala všechna kritéria, a přesto by nedošlo k rozhodnutí o přechodu na euro, záleželo by na situaci, zda odmítání vychází z vůle obyvatelstva, v tomto případě vyjádřené v referendu, pak by patrně došlo ke srovnání se švédským modelem.

Zcela jiná situace by nastala, pokud by v tomto případě nadále odmítala euro zavést politická reprezentace. V tomto případě je na místě připomenout ustanovení ve Smlouvě o ES, tzv. „princip loajality“. V tomto případě, bychom se pravděpodobně nevyhnuli vhodným opatřením ze strany orgánů Společenství, která by jistě provázely i nabídky pomoci a usnadnění, aby mohlo dojít k naplnění smlouvy.

Pro úplnost je třeba uvést, že v takovém případě, by mohlo Česko čelit i žalobě za neplnění smlouvy. Je samozřejmě možné připustit, že Smlouvu o ES lze novelizovat a tím dosáhnout možnosti nevstoupení České republiky do měnové unie. Uvážíme-li prakticky, že k tomuto kroku je třeba souhlasu všech států eurozóny, což by jistě bylo velmi obtížné, lze tuto možnost považovat za krajně nepravděpodobnou.

5.6 Porovnání zavedení eura na Slovensku s přípravou v ČR

V této podkapitole je porovnáván současný stav a vývoj české ekonomiky se slovenskou. Dané rozdíly či podobnosti zobrazují především makroekonomická data a z nich vyplývající grafická znázornění. Tím vyplývá snaha zjistit míru připravenosti České republiky na zavedení jednotné měny a porovnat jí se slovenskou ekonomikou, která si nyní nově užívá eura. Jelikož je Slovensko pro ČR národ ekonomicky i kulturně nejbližší, je usilováno tímto pro Českou republiku o ilustrování procesu zavedení a

---

⁴² Inspirováno z: PEČÍNKOVÁ, I.: Euro versus koruna: Rizika a přínosy jednotné evropské měny pro ČR, 1. vyd., Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2007, ISBN: 978-80-7325-120-8, str. 44

případné ekonomické dopady přijetí integrační měny Evropy v podobně ekonomicky vyspělé zemi, aby se ČR mohla inspirovat, případně vyvarovat nečekaným ekonomickým zvrátům, které přímo či nepřímo souvisejí se vstupem do eurozóny.

5.6.1. V čem se lišíme a co nás spojuje

Česká republika a Slovensko sdílí mnoho společných rysů, což je z evropského hlediska zajímavá situace. Po mnoho let jsme sdíleli společný stát a zdálo by se, že oba státy jsou si po ekonomické stránce podobné jako vejce vejci. Přesto lze nalézt i několik odlišností, které zdůvodňují, proč je Slovensko ekonomicky slabší než Česká republika. V bodech jsou uvedeny a částečně rekapitulovány největší česko-slovenské rozdíly.

- Režim měnové politiky
  - ČNB šla cestou zcela samostatné měnové politiky
  - Flexibilní kurz v České republice
  - ČR dříve dosáhla nízké inflace a tudíž posilování nominálního kurzu jako projevu reálné konvergence
- Národní banka Slovenska vždy o něco více akcentovala kurzový vývoj
  - Přestože teorie nedává jasné doporučení, lze vyzorovat, že čím menší ekonomika, tím větší je tendence řídit kurz
  - Pomalejší snížení inflace - reálná apretace probíhala delší dobu spíše inflačním diferencíalem
- Stupeň provedených reforem penzí a zdravotnictví
- Vyšší manévrovací prostor slovenské fiskální politiky
- Společenská poptávka po euru
- Dlouhodobě nízká inflace a úrokové sazby relativizují klíčovou výhodu vstupu v podobě dovozu lepší měnové politiky
- Posilující nominální kurz v ČR vede domácnosti k preferenci domácí měny a pozdějšího vstupu
- V České republice chybí politický konsensus

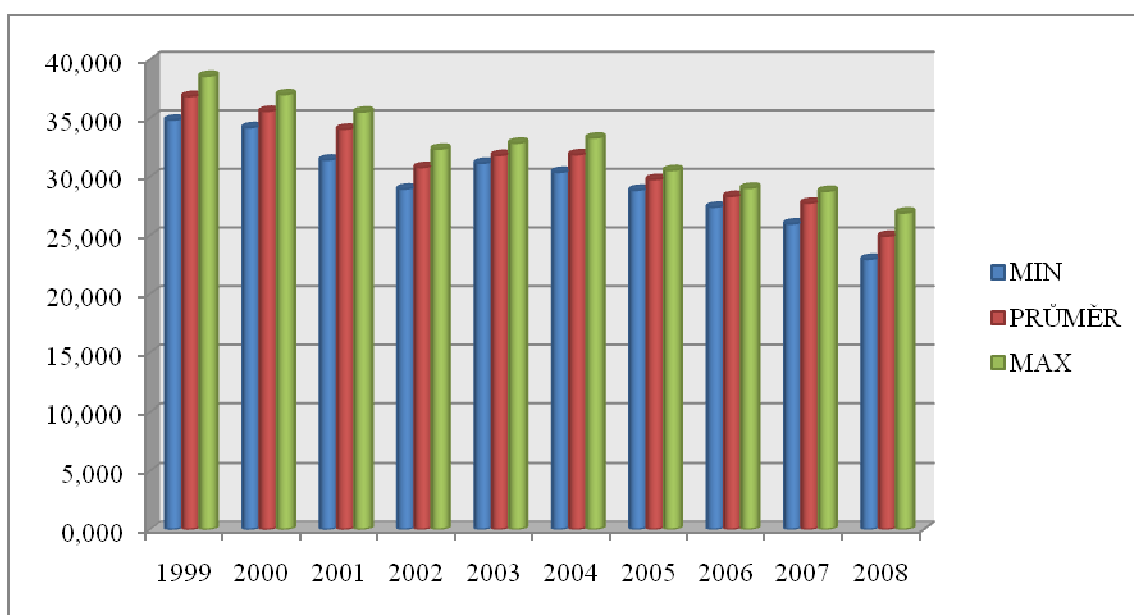
Co nás naopak spojuje.

- Sladěnost ekonomického cyklu
- V obou zemích došlo ke sladění v obou letech
- Podobný stupeň strukturální (ne)sladěnosti našich ekonomik směrem k eurozóně
- Mnohem vyšší podíl průmyslu, než je obvyklé

5.6.1.1 Vývoj kurzů euro v České a Slovenské Republice⁴³

Tabulka č.: 21 Vývoj kurzů euro v České republice

Česká republika kurz Kč / EUR										
Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
MIN	34,860	34,220	31,455	28,970	31,175	30,400	28,865	27,420	26,000	22,970
PRŮMĚR	36,882	35,610	34,083	30,812	31,844	31,904	29,784	28,343	27,762	24,942
MAX	38,600	37,040	35,545	32,375	32,885	33,330	30,555	29,045	28,775	26,930

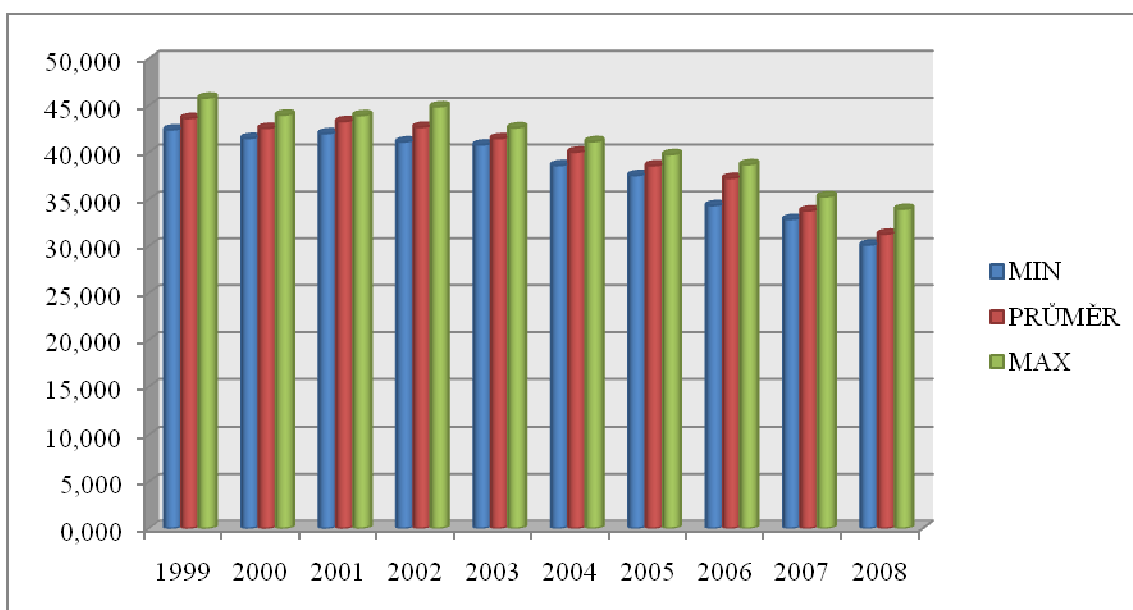
Graf č.: 16 Vývoj kurzů euro v České republice

Z uvedené tabulky i grafu vyplývá, že koruna vůči euru permanentně posiluje. Z původního maxima v roce 1999 38,600 Kč / EUR se dostala i na minimum v roce 2008, které činilo 22,970 Kč / EUR. Současně se kurzový průměr pohybuje okolo 25 Kč / EUR.

⁴³ Zdroj: Česká národní banka a Národní banka Slovenska

Tabulka č.: 22 Vývoj kurzů euro v Slovenské republice

Slovenská republika kurz Sk / EUR										
Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
MIN	42,422	41,512	42,025	41,136	40,810	38,620	37,558	34,345	32,861	30,126
PRŮMĚR	43,637	42,589	43,309	42,699	41,491	40,045	38,593	37,248	33,781	31,291
MAX	45,812	43,996	43,945	44,886	42,643	41,167	39,782	38,710	35,279	33,950

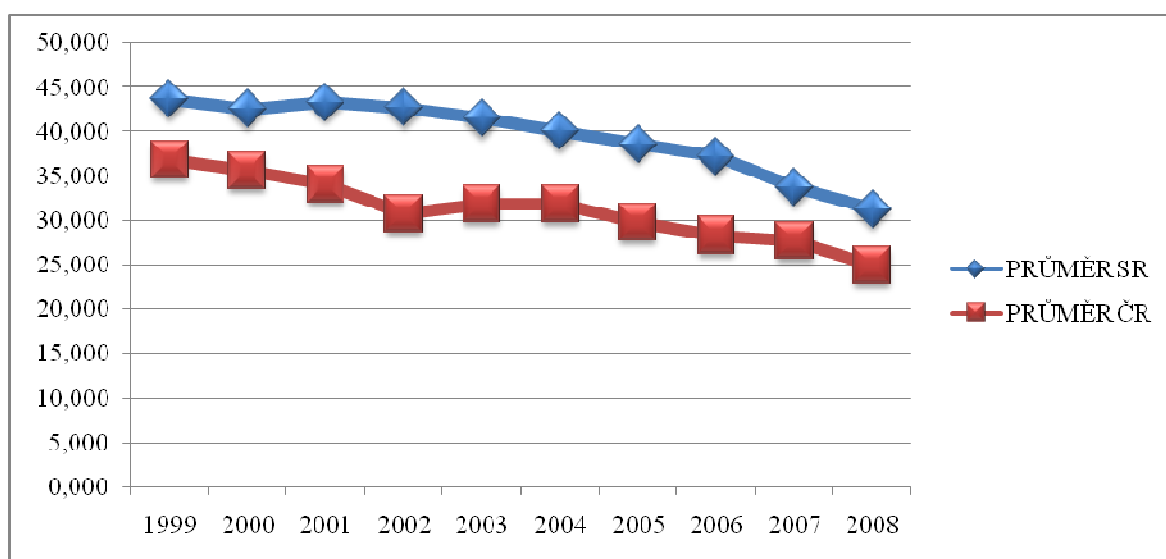

Graf č.: 17 Vývoj kurzů euro v Slovenské republice

Vývoj kurzu slovenské koruny vůči euru vykazuje proti české koruně horší hodnoty, ale též měl trvale sestupnou tendenci. Z původního maxima 45,812 Sk / EUR se dostal až na 30,126 Sk / EUR, tedy až na hodnotu, která byla použita při přechodu slovenské koruny na euro.

Tabulka č.: 23 Průměrné kurzy EUR v ČR – SR a rozdíl mezi nimi

Průměrné kurzy EUR v ČR – SR a rozdíl mezi nimi										
Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
PRŮMĚR SR	43,637	42,589	43,309	42,699	41,491	40,045	38,593	37,248	33,781	31,291
PRŮMĚR ČR	36,882	35,610	34,083	30,812	31,844	31,904	29,784	28,343	27,762	24,942
ROZDÍL	6,756	6,980	9,226	11,887	9,648	8,141	8,809	8,905	6,019	6,349

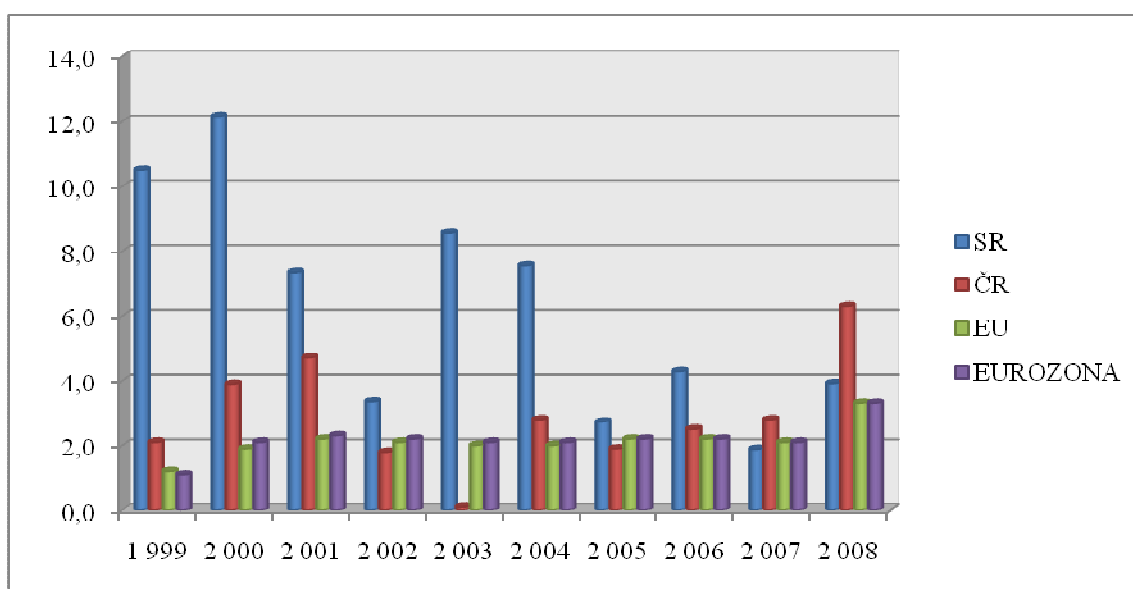
Graf č.: 18 Průměrné kurzy EUR v ČR – SR a rozdíl mezi nimi

Také porovnávací tabulka i graf vývoje kurzů národních měn k euru ukazuje, větší sílu české koruny vůči euru, než je tomu v případě koruny slovenské. Zajímavé je, že i přes nominální rozdílnost obou kurzů, křivky vývoje vykazují téměř shodný průběh.

5.6.1.2 Inflace

Tabulka č.: 24 Inflace ČR, SR, EU a Eurozona v % 1999 - 2008

Inflace v % 1999 -2008										
Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SR	10,5	12,2	7,3	3,4	8,6	7,6	2,7	4,3	1,9	3,9
ČR	2,1	3,9	4,7	1,8	0,1	2,8	1,9	2,5	2,8	6,3
EU	1,2	1,9	2,2	2,1	2,0	2,0	2,2	2,2	2,1	3,3
EUROZONA	1,1	2,1	2,3	2,2	2,1	2,1	2,2	2,2	2,1	3,3

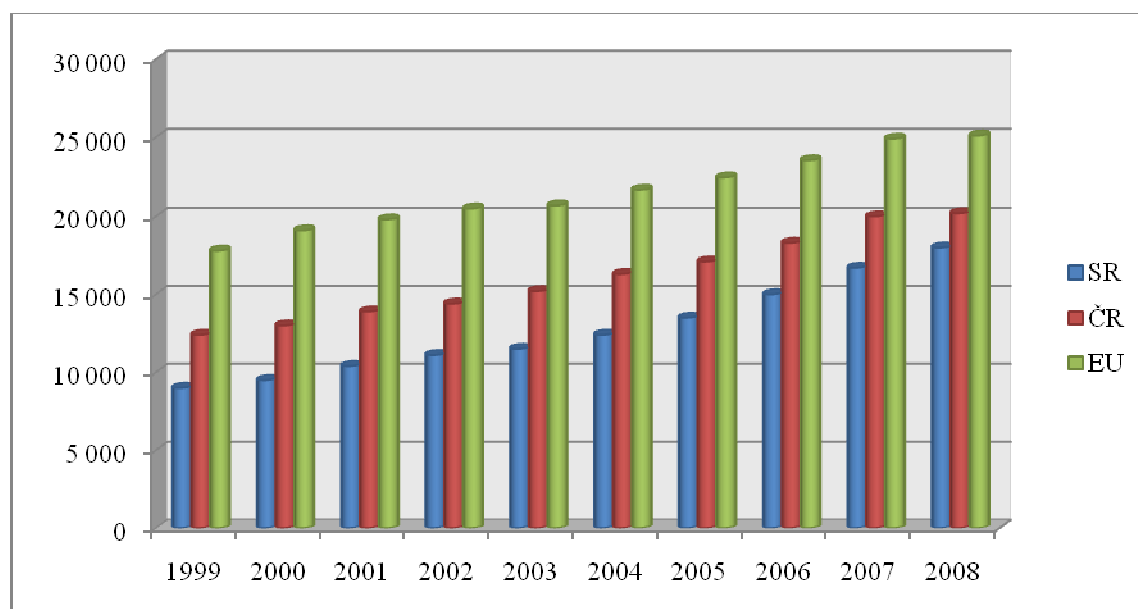
Graf č.: 19 Inflace ČR, SR, EU a Eurozona v % 1999 – 2008

Tabulka a graf porovnávající inflaci v Slovenské a České republice a také v EU a eurozóně potvrzuje fakta uvedená v kapitole 4.1. Roky samostatného slovenského státu na přelomu tisíciletí 1999 – 2004 vykazují výrazně vyšší inflační hodnoty než v Česku a EU. V posledních dvou letech přípravy přechodu na euro došlo k stabilizaci inflace v míře přibližující se EU. Pro zajímavost je třeba uvést, že v České republice, která v předchozích letech vykazovala nízkou inflaci v parametrech vyhovujících Maastrichtským kritériím, avšak náhle v roce 2008 vybočila a přesáhla výši šesti procent. Tento krátkodobý jev byl způsoben zejména vnějšími vlivy – zvýšení cen ropy a potravin na světových trzích.

5.6.1.3 Vývoj HDP na obyvatele

Tabulka č.: 25 Vývoj HDP na obyvatele ČR, SR a EU 1999 – 2008

Vývoj HDP na obyvatele ČR, SR a EU 1999 – 2008										
Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SR	9 000	9 500	10 400	11 100	11 500	12 400	13 500	15 000	16 700	18 000
ČR	12 400	13 000	13 900	14 400	15 200	16 300	17 100	18 300	20 000	20 200
EU	17 800	19 100	19 800	20 500	20 700	21 700	22 500	23 600	24 900	25 100

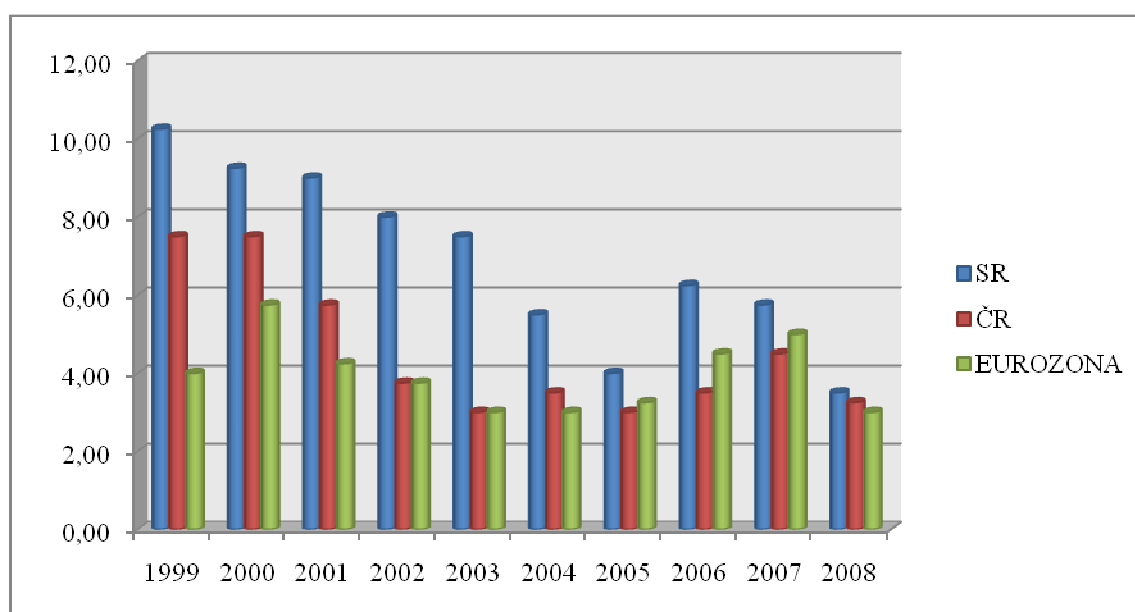
Graf č.: 20 Vývoj HDP na obyvatele ČR, SR a EU 1999 – 2008

Tabulka a graf HDP na obyvatele nám dává možnost sledovat vzestupnou tendenci, jak v obou republikách, tak i EU. Pozitivním faktem je, že produkce na obyvatele má vyšší dynamičnost než v EU. Pokud by se podařilo tento trend udržet, byl by vytvořen předpoklad postupného vyrovnávání s EU. I když HDP v Česku je vyšší než na Slovensku, není možné si nevšimnout, že v posledním sledovaném období dochází ke sblížení

5.6.1.4 Vývoj úrokových sazeb

Tabulka č.: 26 Vývoj úrokových sazeb SR, ČR a Eurozona 1999 – 2008

Vývoj úrokových sazeb SR, ČR a Eurozona 1999 – 2008 (%)										
Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SR	10,25	9,25	9,00	8,00	7,50	5,50	4,00	6,25	5,75	3,50
ČR	7,50	7,50	5,75	3,75	3,00	3,50	3,00	3,50	4,50	3,25
EUROZONA	4,00	5,75	4,25	3,75	3,00	3,00	3,25	4,50	5,00	3,00

Graf č.: 21 Vývoj úrokových sazeb SR, ČR a Eurozona 1999 – 2008

Úvahy ze statistických dat v případě HDP platí aktuálněji pro veličiny úrokových sazeb. Ekonomické subjekty Slovenské i České republiky v dobách, kdy vykazovaly horší hospodářské výsledky, byly nuceny nakupovat prostředky na finančním trhu významně draž, ale v posledních letech dochází téměř k vyrovnání úrokových sazeb.

5.7 Osobní dotazníkové šetření

Pro praktickou část této kapitoly bylo rozhodnuto provést anonymní dotazníkové šetření s cílem zjistit názory respondentů na zavedení eura v České republice. Druhý průzkum byl uskutečněn ve městech Praha Pardubice, Poděbrady a Přelouč, též v letních měsících. K provedení šetření v České republice a srovnání situace se současným stavem slovenské ekonomiky vedlo několik důvodů:

- Obě země sdílely ještě v nedávné době společný stát a mají společnou historii. Bylo tudíž nutno vypořádat se s rozdělením státního útvaru i měnovou odlukou.
- Na základě toho bylo nutné provést výměnu původních společných platidel a zavést dvě samostatné národní měny.
- Obě země musely pomocí reforem překonávat přechod z totalitního režimu do demokracie.
- Oba státy patří mezi nové členské země a vstupovaly do Evropské unie ve stejném termínu.
- Nemalou roli zde jistě hraje i geografická poloha ve středu Evropy.
- Neměla by být opomenuta ani slovanská příbuznost národů a blízkost jazyků, která dovoluje vzájemnou domluvu bez tlumočnicků.
- Zajímavá rozdílnost spočívá v tom, že Slovenská republika přikročila k 1. lednu 2009 ke vstupu do měnové unie a zavedla euro, zatímco Česká republika ještě nemá rozhodnuto ani o termínu této změny.
- I když jsou si oba národy velmi blízké, lze vyzorovat určité rozdílnosti v národní mentalitě:
  - Češi jsou více konzervativní a opatrnější ve vztahu k zavádění novot.
  - Slováci jsou naopak temperamentnější a jsou více přístupní ke změnám.
  - Slovenský národ neměl nikdy před tím svůj vlastní stát. Pokud ovšem nepočítáme krátké a umělé vytvoření Slovenského štátu v období 2. světové války. Z tohoto důvodu je pochopitelná snaha Slováků po emancipaci a národního sebeurčení.

Charakteristika průzkumu

Průzkum názorů byl v České republice prováděn v průběhu letních měsíců roku 2009. Snahou bylo, aby počet respondentů byl v obou případech přibližně stejný a měl obdobný sociální profil a složení.

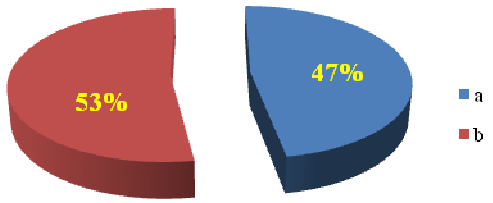
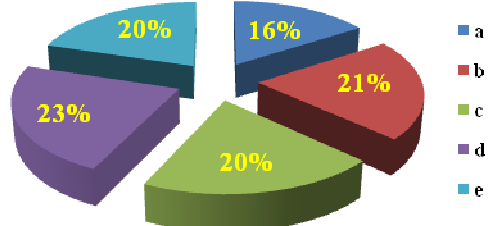
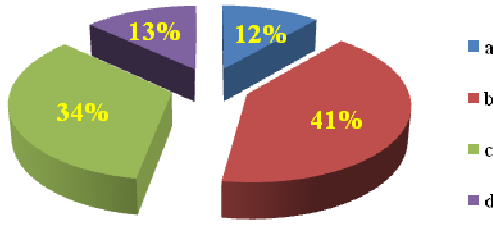
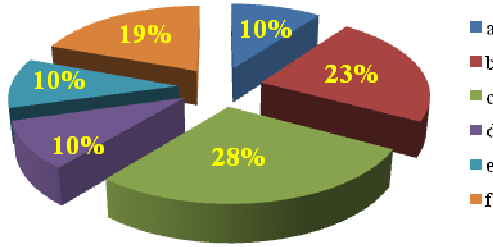
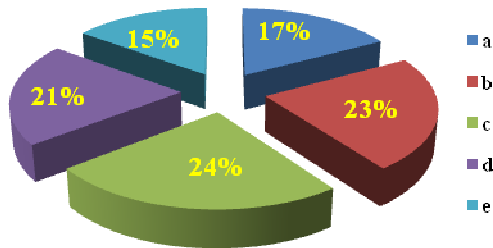
Ve výsledcích jsou uvedeni pouze respondenti ochotné se průzkumu zúčastnit a vyplnit dotazník. Samozřejmě, že bylo nutné oslovit větší počet občanů, ale počet těch, kteří z různých důvodů odmítli, nebo nebyli pro průzkum vhodnými respondenty, nejsou neuváděni.

Jako techniku sběru dat byl zvolen dotazník. Dotazník pro Českou republiku obsahuje 14 otázek. Prvních 7 otázek je zaměřeno na osobní profil respondenta, jako je pohlaví, věk, vzdělání, sociální postavení, velikost obce, výši příjmů a politický názor. Druhá část dotazníku se soustřeďuje na samotné názory na zavedení jednotné evropské měny.

V dotazníku jsou použity otázky uzavřené s možností výběru předem nabídnutých odpovědí. Dotazník je anonymní a dobrovolný, což mělo vliv na vyšší autentičnost a pravdivost odpovědí dotazovaných a tím i na vyšší vypovídací schopnost celého výzkumu. Získané údaje z vyplněných dotazníků jsou následně zpracovány do tabulek a grafů.

Průzkum byl prováděn na území několika regionů a v hlavním městě Praze. Většina oslovených občanů se k průzkumu stavěla vstřícně, dotazníky vyplňovali ochotně a pečlivě.

Tabulka č.: 27 Česká republika – dotazník - vyhodnocení

Česká republika – dotazník - vyhodnocení			
1	Pohlaví:	poč.	%
a	muž	108	47,37
b	žena	120	52,63
CELKEM:		228	100
			
2	Věková kategorie:	poč.	%
a	18 až 29 let	36	15,79
b	30 až 39 let	48	21,05
c	40 až 49 let	46	20,18
d	50 až 59 let	52	22,81
e	60 a více let	46	20,18
CELKEM:		228	100
			
3	Dosažené vzdělání:	poč.	%
a	základní	26	11,40
b	vyučen	94	41,23
c	středoškolské s maturitou	78	34,21
d	vysokoškolské	30	13,16
CELKEM:		228	100
			
4	Jaká je Vaše profese?	poč.	%
a	student	23	10,09
b	dělnická profese	52	22,81
c	administrativní profese	64	28,07
d	management	22	9,65
e	OSVČ - podnikatel	23	10,09
f	důchodce	44	19,30
CELKEM:		228	100
			
5	Žijete v obci:	poč.	%
a	do 1 000 obyvatel	39	17,11
b	1 000 – 5 000 obyvatel	52	22,81
c	5 000 – 50 000 obyvatel	56	24,56
d	50 000 – 100 000 obyvatel	47	20,61
e	Nad 100 000 obyvatel	34	14,91
CELKEM:		228	100
			

Česká republika – dotazník - vyhodnocení

6 Jaké jsou Vaše příjmy?		poč.	%	
a	nemám příjem	23	10,09	
b	do 10 000 Kč	59	25,88	
c	10 000 – 20 000 Kč	71	31,14	
d	20 000 – 30 000 Kč	39	17,11	
e	více než 30 000 Kč	21	9,21	
f	nechci uvádět	15	6,58	
CELKEM:		228	100	
7 Které parlamentní politické strany jste příznivcem?		poč.	%	
a	ODS	71	31,14	
b	ČSSD	44	19,30	
c	KDU-ČSL	13	5,70	
d	SZ	11	4,82	
e	KSČM	16	7,02	
f	žádné	73	32,02	
CELKEM:		228	100	
8 Považujete za správné sjednocování měny v Evropě?		poč.	%	
a	rozhodně ano	66	28,95	
b	spíše ano	56	24,56	
c	spíše ne	36	15,79	
d	rozhodně ne	28	12,28	
e	nevím	42	18,42	
CELKEM:		228	100	
9 Má se euro zavést také v České republice?		poč.	%	
a	rozhodně ano	28	12,28	
b	spíše ano	42	18,42	
c	spíše ne	63	27,63	
d	rozhodně ne	51	22,37	
e	nevím	44	19,30	
CELKEM:		228	100	
10 Bude euro pro Českou republiku přínosem?		poč.	%	
a	rozhodně ano	32	14,04	
b	spíše ano	38	16,67	
c	spíše ne	68	29,82	
d	rozhodně ne	51	22,37	
e	nevím	39	17,11	
CELKEM:		228	100	

Česká republika – dotazník - vyhodnocení

11 Kdy má být euro zavedeno v České republice?		poč.	%	
a	již mělo být zavedeno	21	9,21	
b	co nejdříve	34	14,91	
c	raději později – po důkladné přípravě	111	48,68	
d	nevím	28	12,28	
e	nikdy	34	14,91	
CELKEM:		228	100	
12 Jaký vliv bude mít zavedení eura na ceny?		poč.	%	
a	ceny se zvýší	89	39,04	
b	ceny zůstanou stejné	76	33,33	
c	ceny se sníží	16	7,02	
d	nevím	47	20,61	
CELKEM:		228	100,00	
13 Jaký vliv bude mít zavedení eura na životní úroveň?		poč.	%	
a	životní úroveň se rozhodně zvýší	33	14,47	
b	životní úroveň se spíše zvýší	39	17,11	
c	životní úroveň se spíše sníží	41	17,98	
d	životní úroveň zůstane stejná	81	35,53	
e	nevím	34	14,91	
CELKEM:		228	100,00	
14 Bude sjednocení měny pro Evropskou unii přínosem?		poč.	%	
a	rozhodně ano	39	17,11	
b	spíše ano	47	20,61	
c	spíše ne	48	21,05	
d	rozhodně ne	55	24,12	
e	nevím	39	17,11	
CELKEM:		228	100,00	

5.7.1 Základní vyhodnocení dotazníku – Česká republika

Tabulka číslo 27 ukazuje základní vyhodnocení dotazníku a to jak početně, tak i procentuelně. Procentuelní rozložení je vyjádřeno i graficky pomocí koláčových grafů.

Podrobnější analýza ukazuje, že podpora přijetí eura zřetelně klesá s rostoucím věkem a klesající životní úrovní. Pro euro se velmi často vyslovují zejména studenti, ale relativně častěji s jeho zavedením souhlasí i absolventi vysokých škol, vedoucí nebo vysoce kvalifikovaní odborní zaměstnanci a příznivci ODS. Naopak proti jsou ve zvýšené míře důchodci a voliči levicových stran, zejména KSČM. V tomto směru lze konstatovat, že se názory představitelů některých politických stran rozcházejí s názory většiny jejich voličů.

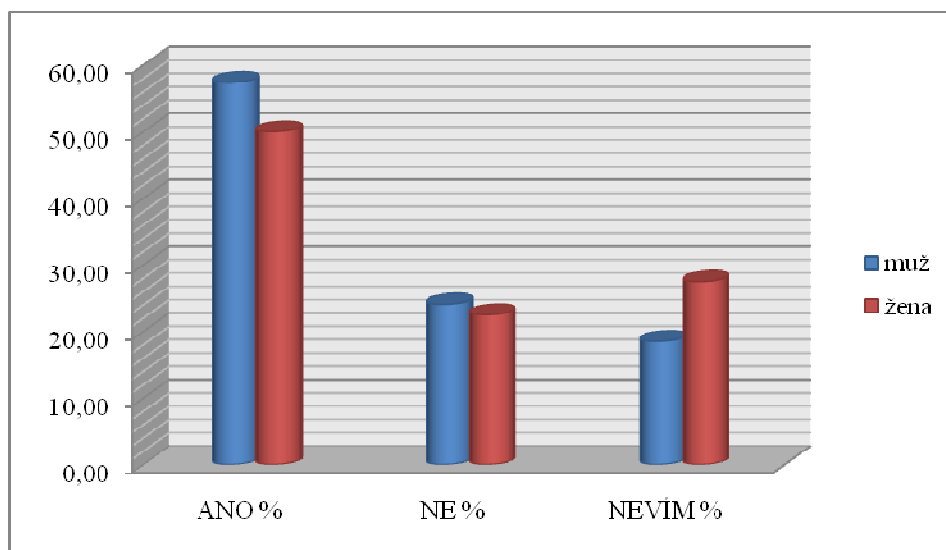
Vzhledem k tomu, že se základní vyhodnocení dotazníku nezdálo pro tuto práci zcela vyčerpávající, byla provedena ze sebraných dat i hlubší analýza. V tomto rozboru byly roztrženy názory na zavedení euro dle věku, vzdělání, sociálního postavení a životní úrovně respondentů. Odpovědi ANO obsahují kategorie: „rozhodně ano“ a „spíše ano“. Odpovědi NE zahrnují kategorie: „rozhodně ne“ a „spíše ne“.

5.7.2 Česká republika – vyhodnocení dle kategorií

5.7.2.1 Jste pro zavedení euro? Kategorie: muži – ženy

Tabulka č.: 28 Jste pro zavedení euro? Kategorie: muži - ženy

Česká republika – analýza											
1	Jste pro zavedení euro?	POČET	%	ANO	NE	NEVIM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVIM %	CELKEM %
a	muž	108	47,37	62,00	26,00	20,00	108	57,41	24,07	18,52	100
b	žena	120	52,63	60,00	27,00	33,00	120	50,00	22,50	27,50	100
	CELKEM:	228	100	122	53	53	228	53,51	23,25	23,25	100

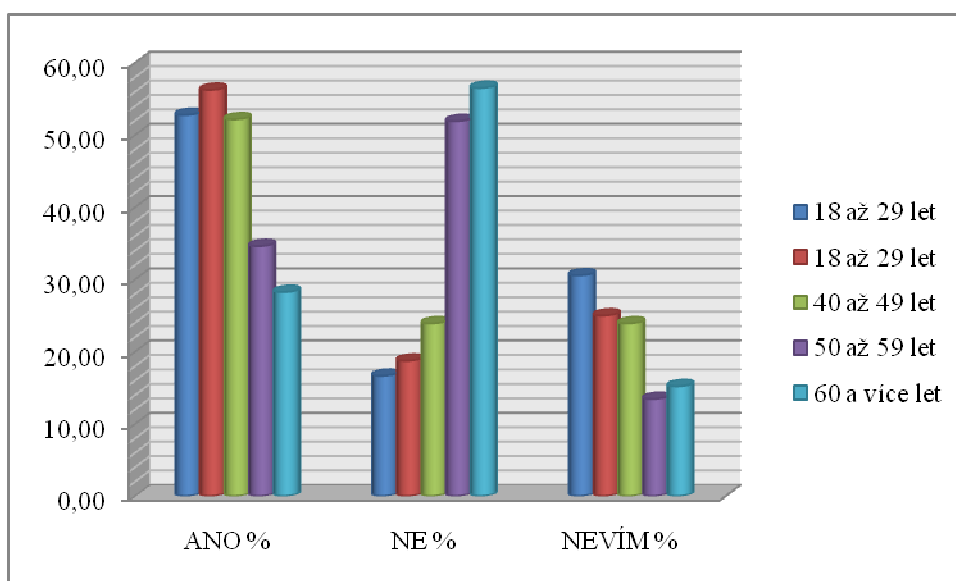
Graf č.: 22 Jste pro zavedení euro? Kategorie: muži – ženy

Z uvedené analýzy vyplývá, že mezi názory dotazovaných mužů a žen jsou pouze minimální rozdíly na pokraji statistické chyby. Pouze v případě odpovědi nevíím je rozdíl o nepatrně větší.

5.7.2.2 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle věku

Tabulka č.: 29 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle věku

Česká republika – analýza											
1	Jste pro zavedení euro?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	18 až 29 let	36	15,79	19,00	6,00	11,00	36	52,78	16,67	30,56	100
b	30 až 39 let	48	21,05	27,00	9,00	12,00	48	56,25	18,75	25,00	100
c	40 až 49 let	46	20,18	24,00	11,00	11,00	46	52,17	23,91	23,91	100
d	50 až 59 let	52	22,81	18,00	27,00	7,00	52	34,62	51,92	13,46	100
e	60 a více let	46	20,18	13,00	26,00	7,00	46	28,26	56,52	15,22	100
	CELKEM:	228	100	101	79	48	228	44,30	34,65	21,05	100

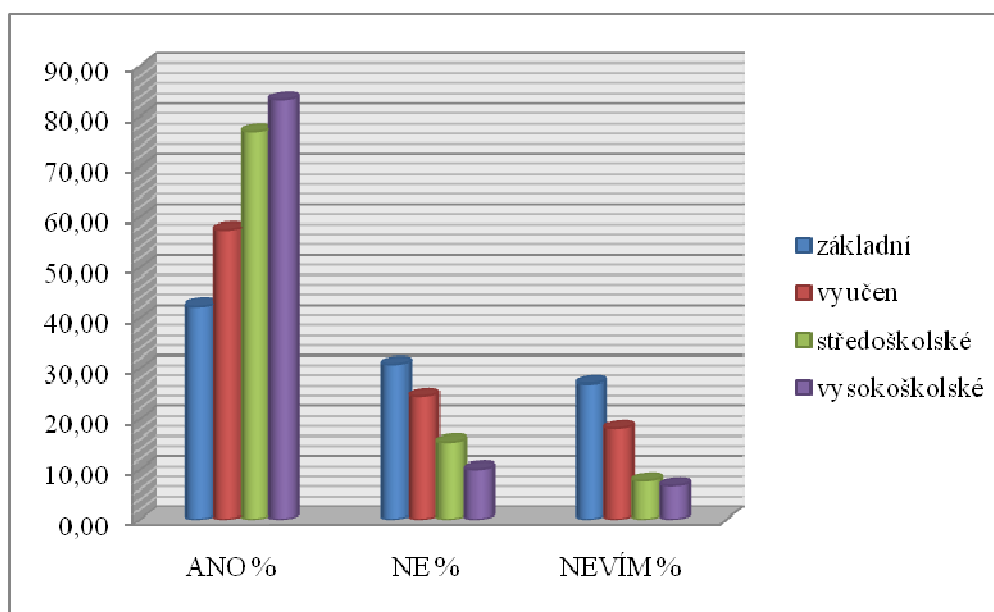
Graf č.: 23 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle věku

Také analýza dle věkových kategorií ukazuje všeobecně známý trend, že lidé nižšího věku mají větší sklon podporovat nové věci v životě. Naopak s vyšším věkem nastupuje konzervativismus a větší opatrnost či rozvážnost. Z podrobnějších rozhovorů s respondenty se obzvláště u nejvyšší věkové kategorie občanů, kteří ještě pamatují měnovou reformu z padesátých let, projevila velká nedůvěra.

5.7.2.3 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle vzdělání

Tabulka č.: 30 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle vzdělání

Česká republika – analýza											
1	Jste pro zavedení euro?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	základní	26	11,40	11,00	8,00	7,00	26	42,31	30,77	26,92	100
b	vyučen	94	41,23	54,00	23,00	17,00	94	57,45	24,47	18,09	100
c	středoškolské s maturitou	78	34,21	60	12	6	78	76,92	15,38	7,69	100
d	vysokoškolské	30	13,16	25	3	2	30	83,33	10,00	6,67	100
	CELKEM:	228	100	150	46	32	228	65,79	20,18	14,04	100

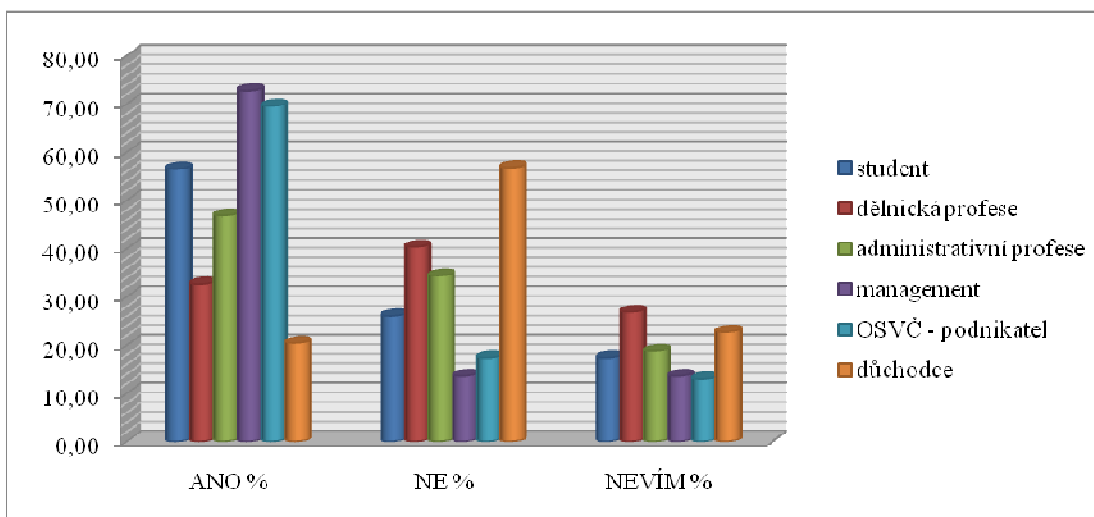
Graf č.: 24 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle vzdělání

Zde se můžeme setkat se zajímavým fenoménem. Zatímco s narůstajícím vzděláním počet příznivců eura stoupá, naopak počet odpůrců a lidí bez názoru klesá. Příčina je patrně ve složitosti problematiky, proto občané s vyšším vzděláním jsou schopni tyto otázky lépe analyzovat.

5.7.2.4 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle profese

Tabulka č.: 31 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle profese

Česká republika – analýza											
1	Jste pro zavedení euro?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	student	23	10,09	13	6	4	23	56,52	26,09	17,39	100
b	dělnická profese	52	22,81	17	21	14	52	32,69	40,38	26,92	100
c	administrativní profese	64	28,07	30	22	12	64	46,88	34,38	18,75	100
d	management	22	9,65	16	3	3	22	72,73	13,64	13,64	100
e	OSVČ - podnikatel	23	10,09	16	4	3	23	69,57	17,39	13,04	100
f	důchodce	44	19,30	9	25	10	44	20,45	56,82	22,73	100
CELKEM:		228	100	101	81	46	228	44,30	35,53	20,18	100

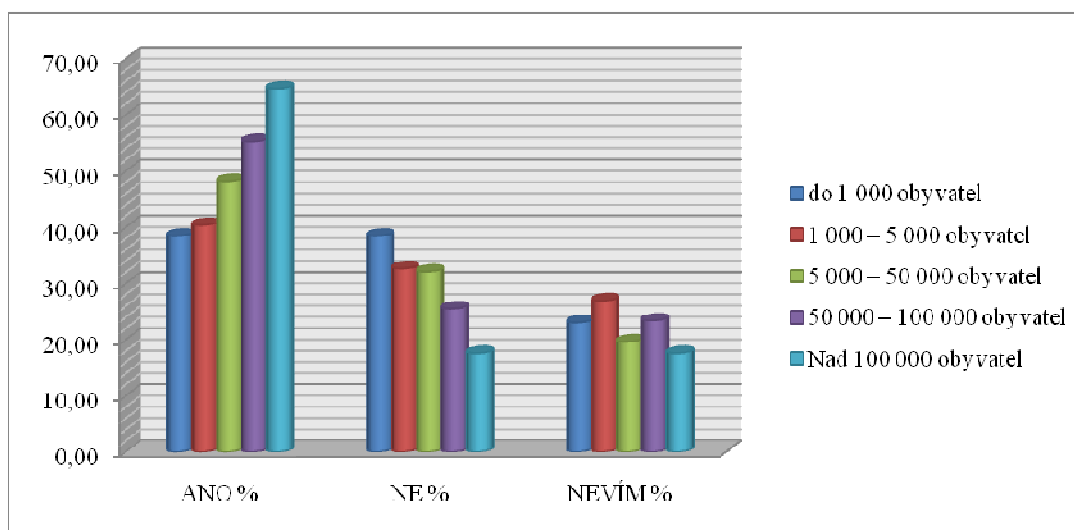
Graf č.: 25 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle profese

V analýze dle profese nelze vysledovat jednoznačný trend respondentů pro a proti a to především z důvodu, že se zde prolínají různé věkové, vzdělanostní i sociální skupiny. Věkově konzistentní jsou pouze kategorie studenti a důchodci. A právě skupina seniorů mající již aktivní pracovní část svého života za sebou, zde vykazuje největší nechuť k nové měně. Je to celkem pochopitelné, neboť v jejich osobním životě může tato změna přinést již poměrně málo. Jiné je to samozřejmě u zaměstnanců z administrativy, managementu a podnikatelů. Ti se v rámci své práce mohou dostat do styku s jinými měnami častěji prostřednictvím svých obchodních aktivit.

5.7.2.5 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle velikosti bydliště

Tabulka č.: 32 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle velikosti bydliště

Česká republika – analýza											
1	Jste pro zavedení euro?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE%	NEVÍM%	CELKEM%
a	do 1 000 obyvatel	39	17,11	15	15	9	39	38,46	38,46	23,08	100
b	1 000 – 5 000 obyvatel	52	22,81	21	17	14	52	40,38	32,69	26,92	100
c	5 000 – 50 000 obyvatel	56	24,56	27	18	11	56	48,21	32,14	19,64	100
d	50 000 – 100 000 obyvatel	47	20,61	26	12	11	49	55,07	25,53	21,4	100
e	Nad 100 000 obyvatel	34	14,91	22	6	6	34	64,71	17,65	17,65	100
CELKEM:		228	100	111	67	50	228	48,68	29,39	21,93	100

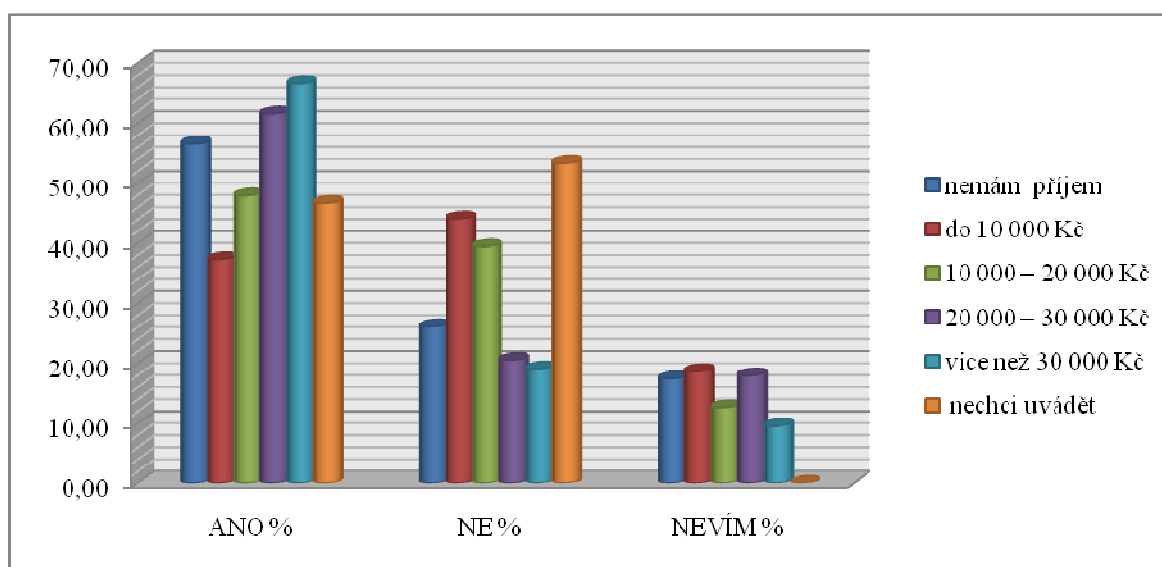
Graf č.: 26 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle velikosti bydliště

Také v případě analýzy dle počtu obyvatel v místě bydliště respondentů vykazuje zajímavý trend vzestupnosti souhlasných odpovědí se zvyšující se velikostí obce a naopak postupný pokles záporných odpovědí. Dle osobních rozhovorů s respondenty bylo zjištěno, že je to způsobeno tím, že obyvatelé vesnic a menších městeček jsou často zaměstnání u místních menších firem s regionální působností. Ve větších městech, kde je více pracovních příležitostí a samozřejmě i větší, často i zahraniční firmy, se projevuje i větší kosmopolitnost. Nemalou roli zde jistě hraje i fakt, že ve velkých městech je i nejvyšší průměrná hladina příjmů a dobré pracovní příležitosti.

5.7.2.6 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle příjmů

Tabulka č.: 33 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle příjmů

Česká republika – analýza											
1	Jste pro zavedení euro?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	nemám příjem	23	10,09	13	6	4	23	56,52	26,09	17,39	100
b	do 10 000 Kč	59	25,88	22	26	11	59	37,29	44,07	18,64	100
c	10 000 – 20 000 Kč	71	31,14	34	28	9	71	47,89	39,44	12,68	100
d	20 000 – 30 000 Kč	39	17,11	24	8	7	39	61,54	20,51	17,95	100
e	více než 30 000 Kč	21	9,21	14	5	2	20	66,67	24,05	9,52	100
f	nechci uvádět	15	6,58	7	8	0	15	46,67	53,33	0	100
CELKEM:		228	100	114	81	33	228	50,00	35,53	14,47	100

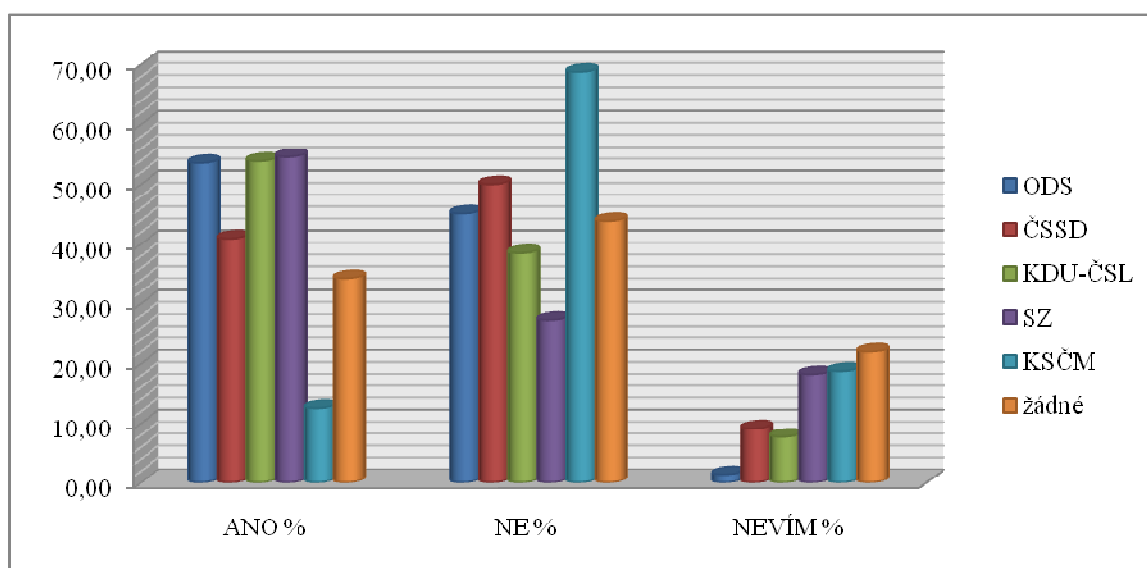
Graf č.: 27 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle příjmů

U analýzy dle výše příjmů se projevila jistá provázanost s kategoriemi vzdělání a profese. I v tomto případě se projevil narůstající trend společně s vyšší příjmů. Výjimku zde tvoří pouze první a poslední kategorie. V prvním případě se jedná o respondenty bez příjmů, ale jelikož se kryje se skupinou studentů, je pochopitelné, že je zde více příznivců. Poslední kategorii nelze nijak blíže specifikovat, protože nejsou známy důvody, pro které nechtějí uvádět výši příjmů. Patrně se vyčleňují ze všech skupin, proto je zde počet příznivců a odpůrců vyrovnám.

5.7.2.7 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle politických názorů

Tabulka č.: 34 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle politických názorů

Česká republika – analýza											
1	Jste pro zavedení euro?	POČET	%	ANO	NE	NEVÍM	CELKEM	ANO%	NE %	NEVÍM %	CELKEM %
a	ODS	71	31,14	38	32	1	71	53,52	45,07	1,41	100
b	ČSSD	44	19,30	18	22	4	44	40,91	50,00	9,09	100
c	KDU-ČSL	13	5,70	7	5	1	13	53,85	38,46	7,69	100
d	SZ	11	4,82	6	3	2	11	54,55	27,27	18,18	100
e	KSČM	16	7,02	2	11	3	16	12,50	68,75	18,75	100
f	žádné	73	32,02	25	32	16	73	34,25	43,84	21,92	100
	CELKEM:	228	100	96	105	27	228	42,11	46,05	11,84	100

Graf č.: 28 Jste pro zavedení euro? Kategorie: dle politických názorů

V kategorii rozdělující názory dle politické přízně, lze všeobecně říci, že pro zavedení evropské měny jsou více příznivci pravého a středového politického spektra, zatímco na straně levice se nachází více odpůrců. Negativní postoj k euru se projevuje především u stoupců komunistické strany, mezi kterými je zároveň nejvíc respondentů vyšší věkové kategorie.

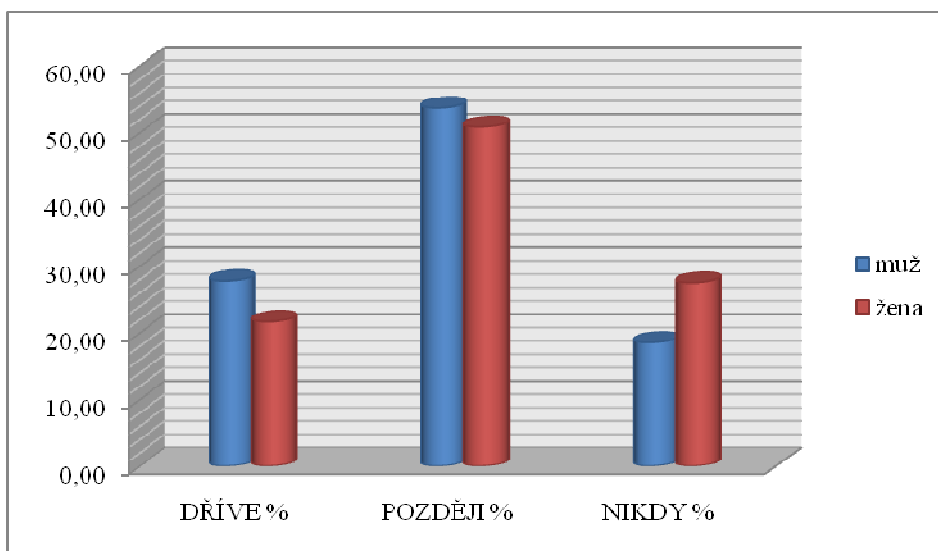
Mezi těmi, kteří sebe označili za apolitické, je stav přibližně vyrovnaný a též je zde největší procento těch, kteří nezastávají žádný názor.

5.7.2.8 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: muži – ženy

V druhé analýze jsem se zaměřila na časové hledisko přijetí společné měny. Pro zjednodušení a lepší přehlednost jsem odpovědi opět rozdělila do tří úrovní. 1. úroveň zahrnuje odpovědi „již mělo být zavedeno“ a „co nejdříve“, 2. úroveň obsahuje „raději později – po důkladné přípravě“ a „nevím“. 3. úroveň je kategorií pro odpověď „nikdy“.

Tabulka č.: 35 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: muži - ženy

Česká republika – analýza											
1	Kdy má být euro zavedeno?	POČET	%	DŘÍVE	POZDĚJI	NIKDY	CELKEM	DŘÍVE %	POZDĚJI %	NIKDY %	CELKEM%
a	muž	108	47,37	30	58	20	108	27,78	53,70	18,52	100
b	žena	120	52,63	26	61	33	120	21,67	50,83	27,50	100
	CELKEM:	228	100	56	119	53	228	24,56	52,19	23,25	100

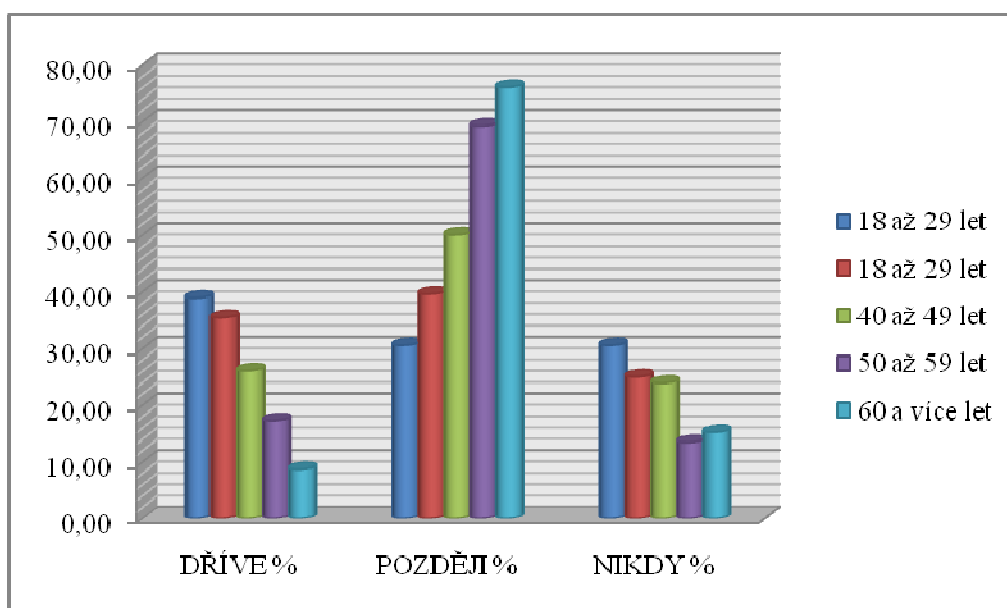
Graf č.: 29 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: muži - ženy

Přesto, že i v otázce na termín zavedení euro jsou názory mužů a žen více méně vyrovnány, lze vysledovat drobnou zajímavost. U mužů mírně převažuje názor na dřívější zavedení, ale zároveň i v kategorii později, též mírně převažuje jejich názor.

5.7.2.9 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle věku

Tabulka č.: 36 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle věku

Česká republika – analýza											
1	Kdy má být euro zavedeno?	POČET	%	DŘÍVE	POZDĚJI	NIKDY	CELKEM	DŘÍVE %	POZDĚJI %	NIKDY %	CELKEM%
a	18 až 29 let	36	15,79	14,00	11,00	11,00	36	38,89	30,56	30,56	100
b	30 až 39 let	48	21,05	17,00	19,00	12,00	48	35,42	39,58	25,00	100
c	40 až 49 let	46	20,18	12,00	23,00	11,00	46	26,09	50,00	23,91	100
d	50 až 59 let	52	22,81	9,00	36,00	7,00	52	17,31	69,23	13,46	100
e	60 a více let	46	20,18	4,00	35,00	7,00	46	8,70	76,09	15,22	100
CELKEM:		228	100	56	124	48	228	24,56	54,39	21,05	100

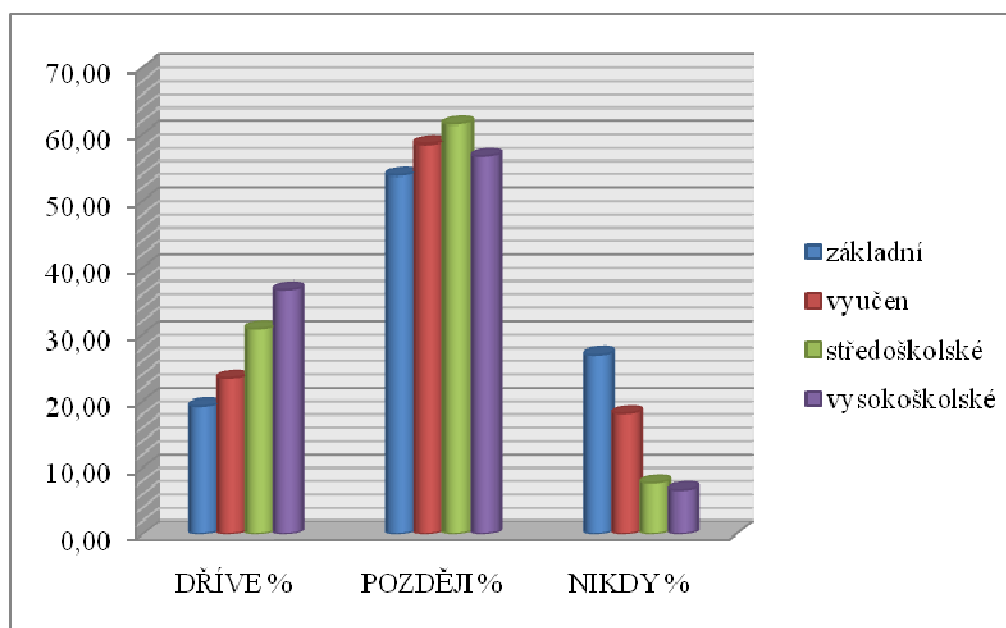
Graf č.: 30 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle věku

V dělení respondentů dle věku se dle předpokladu projevuje určitá přímá úměra, kde s přibývajícím věkem klesá „rychlost“ přijímání nových fenoménů, zatímco naopak s věkem stoupá opatrnost a rozvaha. Zajímavá je zde i veličina „NIKDY“. Zdálo by se, že s věkem by mělo stoupat procento odpůrců, ale je tomu naopak. Vysvětlení hledejme spíše v tom, že s přibývajícími lety stoupá i životní přehled, a proto absolutní odmítání není tak radikální.

5.7.2.10 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle vzdělání

Tabulka č.: 37 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle vzdělání

Česká republika – analýza											
1	Kdy má být zavedeno euro?	POČET	%	DŘÍVE	POZDĚJI	NIKDY	CELKEM	DŘÍVE %	POZDĚJI %	NIKDY %	CELKEM%
a	základní	26	11,40	5,00	14,00	7,00	26	19,23	53,85	26,92	100
b	vyučen	94	41,23	22,00	55,00	17,00	94	23,40	58,51	18,09	100
c	středoškolské s maturitou	78	34,21	24	48	6	78	30,77	61,54	7,69	100
d	vysokoškolské	30	13,16	11	17	2	30	36,67	56,67	6,67	100
CELKEM:		228	100	62	134	32	228	27,19	58,77	14,04	100

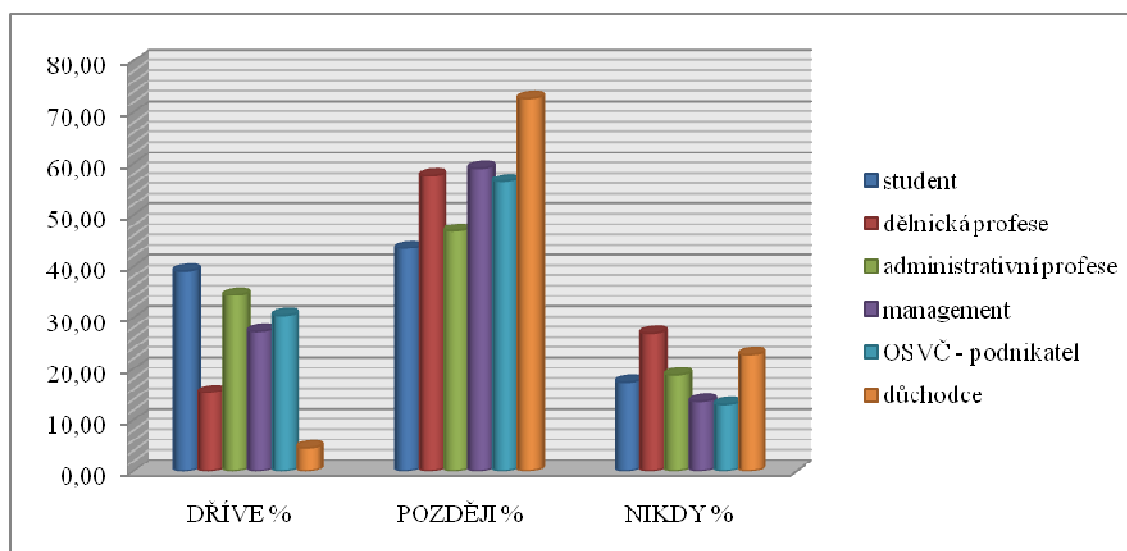
Graf č.: 31 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle vzdělání

Ani kategorie vzdělání se nevymyká hypotéze o narůstajícím rozhledu s vyšší znalostí. Je samozřejmé, že lidé s nižším vzděláním, raději závažné rozhodnutí o přijetí eura odloží, či přímo odmítnou, neboť nemají dostatek informací o kladech a záporech tohoto kroku.

5.7.2.11 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle profese

Tabulka č.: 38 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle profese

Česká republika – analýza											
1	Kdy má být zavedeno euro?	POČET	%	DŘÍVE	POZDĚJI	NIKDY	CELKEM	DŘÍVE %	POZDĚJI %	NIKDY %	CELKEM %
a	student	23	10,09	9	10	4	23	39,13	43,48	17,39	100
b	dělnická profese	52	22,81	8	30	14	52	15,38	57,69	26,92	100
c	administrativní profese	64	28,07	22	30	12	64	34,38	46,88	18,75	100
d	management	22	9,65	6	13	3	22	27,27	59,09	13,64	100
e	OSVČ - podnikatel	23	10,09	7	13	3	23	30,43	56,52	13,04	100
f	důchodce	44	19,30	2	32	10	44	4,55	72,73	22,73	100
CELKEM:		228	100	54	128	46	228	23,68	56,14	20,18	100

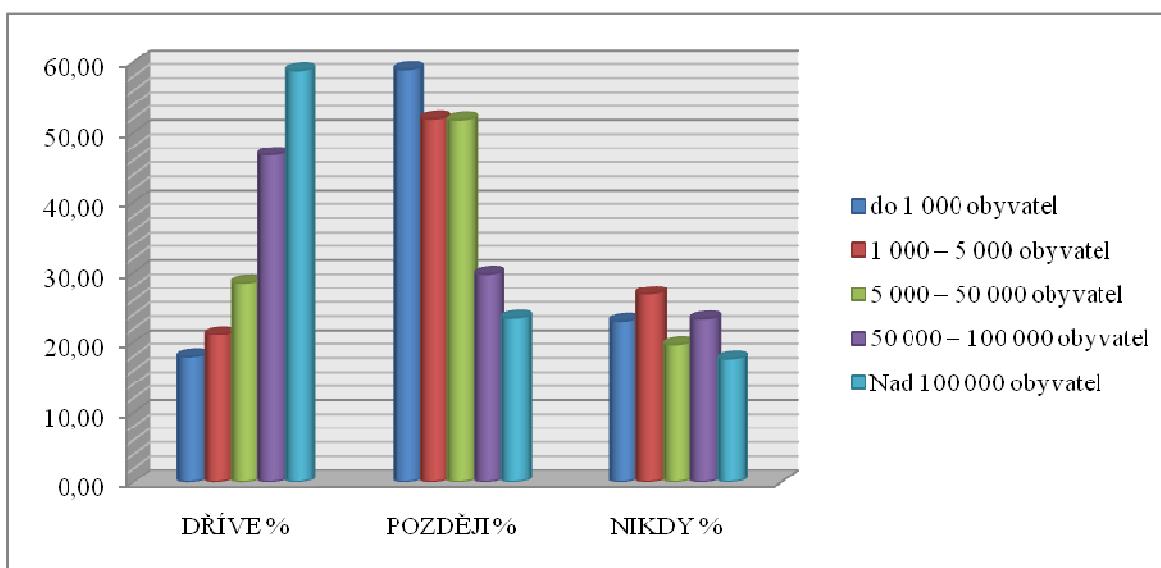
Graf č.: 32 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle profese

Časový rozbor otázky zabývající se profesí respondentů vykazuje jako v předchozím případě jistou nesourodost způsobenou nestejnými parametry ve všech skupinách. Předvídatelný trend vykazuje pouze nejmladší a nejstarší kategorie, tj. studenti a důchodci. Mezi důchodci je nejnižší počet zastánců dřívějšího přijetí, avšak zde se nachází nejvíce stoupenců odložení, či dokonce nepřijetí vůbec. Mezi ostatními tazateli se projevuje na pohled jakási roztříštěnost, způsobenou různými zájmy, znalostmi i potřebami.

5.7.2.12 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle velikosti bydliště

Tabulka č.: 39 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle velikosti bydliště

Česká republika – analýza											
1	Kdy má být zavedeno euro?	POČET	%	DŘÍVE	POZDĚJI	NIKDY	CELKEM	DŘÍVE %	POZDĚJI %	NIKDY %	CELKEM %
a	do 1 000 obyvatel	39	17,11	7	23	9	39	17,95	58,97	23,08	100
b	1 000 – 5 000 obyvatel	52	22,81	11	27	14	52	21,15	51,92	26,92	100
c	5 000 – 50 000 obyvatel	56	24,56	16	29	11	56	28,57	51,79	19,64	100
d	50 000 – 100 000 obyvatel	47	20,61	22	14	11	47	46,81	29,79	23,40	100
e	Nad 100 000 obyvatel	34	14,91	20	8	6	34	58,82	23,53	17,65	100
CELKEM:		228	100	76	101	51	228	33,33	44,30	22,37	100

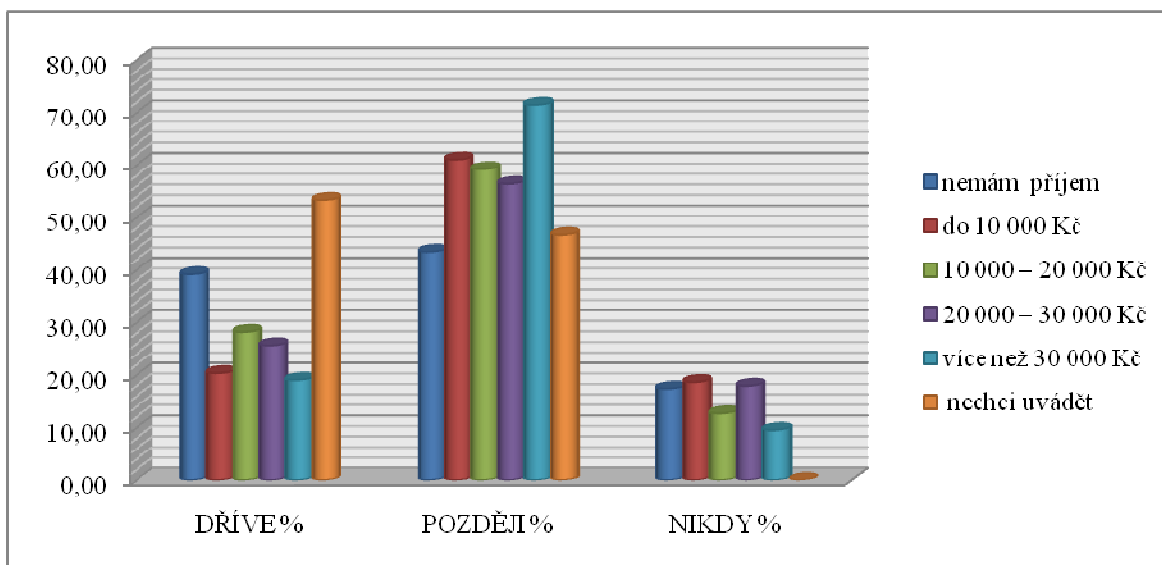
Graf č.: 33 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle velikosti bydliště

To, co bylo řečeno o názorech obyvatel dle velikosti bydliště v případě přijetí nebo nepřijetí euro, platí obdobně i v otázce časové. Životní a pracovní podmínky měst a venkova jsou odlišné, proto se to projevuje i v názorech obyvatelstva. Také Praha vykazuje stejný náhled na věc.

5.7.2.13 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle příjmů

Tabulka č.: 40 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle příjmů

Česká republika – analýza											
1	Kdy má být zavedeno euro?	POČET	%	DŘÍVE	POZDĚJI	NIKDY	CELKEM	DŘÍVE %	POZDĚJI %	NIKDY %	CELKEM %
a	nemám příjem	23	10,09	9	10	4	23	39,13	43,48	17,39	100
b	do 10 000 Kč	59	25,88	12	36	11	59	20,34	61,02	18,64	100
c	10 000 – 20 000 Kč	71	31,14	20	42	9	71	28,17	59,15	12,68	100
d	20 000 – 30 000 Kč	39	17,11	10	22	7	39	25,64	56,41	17,95	100
e	více než 30 000 Kč	21	9,21	4	15	2	21	19,05	71,43	9,52	100
f	nechci uvádět	15	6,58	8	7	0	15	53,33	46,67	0,00	100
CELKEM:		228	100	63	132	33	228	27,63	57,89	14,47	100

Graf č.: 34 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle příjmů

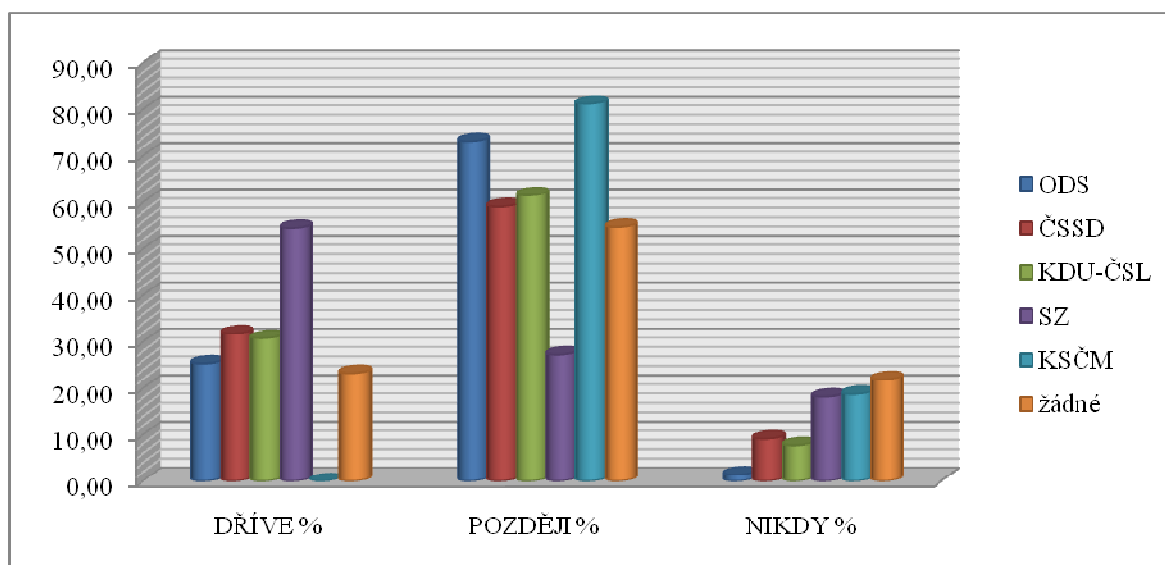
Analýza zohledňující výši příjmů opět ukazuje, že odvahu k brzkému přijetí mají bezpříjmoví studenti, což je možno vysvětlit malou zkušeností s nakládáním s penězi. V ostatních skupinách není trend zcela jednoznačný. Pouze v případě kategorií v nejvyšší příjmové skupině je tendence ke změně nejviditelnější.

U těch, kteří své příjmy tají, nelze provést detailnější rozbor, protože o motivech k neuvádění jejich finančního postavení nic nevíme.

5.7.2.14 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle politických názorů

Tabulka č.: 41 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle politických názorů

Česká republika – analýza											
1	Kdy má být zavedeno euro?	POČET	%	DŘÍVE	POZDĚJI	NIKDY	CELKEM	DŘÍVE %	POZDĚJI %	NIKDY %	CELKEM %
a	ODS	71	31,14	18	52	1	71	25,35	73,24	1,41	100
b	ČSSD	44	19,30	14	26	4	44	31,82	59,09	9,09	100
c	KDU-ČSL	13	5,70	4	8	1	13	30,77	61,54	7,69	100
d	SZ	11	4,82	6	3	2	11	54,55	27,27	18,18	100
e	KSČM	16	7,02	0	13	3	16	0,00	81,25	18,75	100
f	žádné	73	32,02	17	40	16	73	23,29	54,79	21,92	100
	CELKEM:	228	100	59	142	27	228	25,88	62,28	11,84	100

Graf č.: 35 Kdy má být euro zavedeno? Kategorie: dle politických názorů

V politickém rozdělovníku se tentokrát levice a pravice více shoduje na pozdějším přijetí eura. Je zajímavé, že příznivci Strany zelených vykazují naprosto stejná čísla jako v samotné otázce o přijetí. Větší výkyv směrem k odložení vykazují příznivci KSČM, z nichž se ani jeden nevyslovil pro dřívější přijetí. Je možné, že odkladem doufají v jiné řešení.

5.7.3 Závěry vyplývající z vyhodnocení

Celkovým shrnutím a analýzou výsledků dotazníku ohledně přijetí euro v České republice bylo dospěno k následujícím závěrům:

- Občané České republiky nejsou ve své většině a zásadě proti zavedení jednotné měny euro.
- Všeobecně se pro přijetí více vyslovují mladší lidé, s vyšším vzděláním, příznivci pravice, lidé s vyššími příjmy.
- Více kontroverzní otázka je spíše termín přijetí.
- Pokud se jedná o termín přechodu na společnou měnu, převažují spíše názory na pozdější termín přijetí a požadavek důkladné přípravy.
- Mladší lidé jsou pro dřívější termín, zatímco s přibývajícím věkem se termín pro přijetí oddaluje.
- Také vyšší vzdělání a znalost této záležitosti jsou k přijetí eura příznivější.
- Nemalou roli v rozhodování hraje i povolání respondentů, či spíše, zda problematika financí zasahuje do jejich oboru.

Mimo oficiální dotazník, který byl respondentům předkládán k vyplnění, byly zjištěny další názory a postřehy mimo dané otázky. Většina názorů se kryla s výsledky dotazníkového šetření, proto jsou zde spíše zmíněny důvody postojů k dané problematice:

- Stoupenci vidí v přijetí eura pokrok a užší začlenění do mezinárodní spolupráce.
- Odpůrci se obávají, že se naše ekonomika dostane mimo kontrolu našich institucí.
- Zastánci oddálení přijetí argumentují, že nejsme dostatečně připraveni.
- Příznivci co nejbližšího přechodu říkají, že dokonale nebudeme připraveni nikdy a případné problémy je nutno řešit za pochodu.
- Jedna strana tvrdí, že spěch se nám nemusí vyplatit. Druhá naopak, že váháním a oddalováním můžeme prodělat.
- Starší občané, pamětníci socialismu, nechtějí, aby nám bylo diktováno zvenčí.
- S tím souvisí i obava ne zcela rovného postavení mezi malými a velkými zeměmi, mezi novými a starými členy a také nerovnovážné ekonomické a životní úrovně mezi státy EU.
- K negativním postojům přispívají i občasné administrativní zásahy institucí Evropské unie do norem států a požadavky na přizpůsobení požadavkům centrály.

Shrnutí průzkumu

Z uskutečněného šetření vyplývá, že obecně se český národ staví k problematice zavedení eura v ČR spíše laxe, i když u určitých skupin nacházíme určité odchylky od všeobecně přijímaného názoru. Provedený průzkum se tedy víceméně shoduje s jinými profesionálně provedenými šetřeními, přestože v něm figuruje podstatně méně respondentů.

Lze soudit, že stanovení cíleného data přijetí společné měny se bude v daném časovém horizontu stále odkládat na neurčito. Touha Čechů po změně nevyznívá zdaleka aktuálně, tak jako u horkokrevnějších Slováků. Jelikož veřejnost přistupuje k dané problematice poněkud vlažně, lze samý postoj očekávat i od politické elity, jako reprezentativního vzorku společnosti.

Je téměř jisté, že Česká republika se stane členem eurozóny, i když se nikdo neodvází říci kdy. Situace by se mohla zvrátit jedině uskutečněním referenda stejně jako Švédsko, ale o takové možnosti dosud z řad politiků či ekonomů nevzešlo žádné relevantní stanovisko. Okolnosti k problematice jsou tedy značně nejisté.

Pro tuto chvíli však nejrozumnějším řešením bude přiklonit se na stranu obhájců opatrnosti a rozvahy a ještě chvíli počkat a věnovat se pečlivé přípravě. Je též třeba vzít v úvahu právě probíhající hospodářskou krizi, která by mohla situaci zkomplikovat.

ZÁVĚR

Problematika jednotné evropské měny je natolik významným fenoménem, že k jeho hodnocení se vyslovuje celá řada osobností z řad odborné i laické veřejnosti. Tím je jisté, že euro bude ovlivňovat každodenní život Evropana stále intenzivněji, než tomu bylo doposud. Tato práce studovala, jak změní život Čechů, až budou i oni součástí eurozóny.

Hlavním cílem diplomové práce bylo zjistit zkušenosti a názory zemí, které euro již zavedly, zejména se pak podrobně podívat na Slovensko, jako nového člena eurozóny.

Dalším cílem práce bylo zjistit jednotlivé kroky a důvody, které Slovensko přiměly přijmout euro dříve než jiní členové Evropské unie. V tomto ohledu se pro Českou republiku naskytly výjimečné příležitosti pozorovat, které potenciální dopady, ať pozitivní či negativní, můžeme očekávat i my, až přijmeme euro za svou měnu.

Práce též odpověděla na základní otázku, proč si Slovensko užívá eura o mnoho let dříve než Česká republika, přestože mají Slováci prokazatelně nižší životní úroveň. Daný fenomén se snažil být dokázán na osobně provedeném průzkumu, který se uskutečnil na území České republiky a Slovenska.

Šetření proběhlo formou anonymního dotazníku, pomocí něhož bylo zkoumáno názory jednotlivých respondentů na zavedení eura v dané zemi. Odpovědi Čechů a Slováků prokázaly jasné charakterové odlišnosti, přestože oba státy spolu po dlouhá léta tvořily jeden celek. Většinový pozitivní až nadšený postoj k jednotné měně slovenské veřejnosti významně přispěl k současnému zavedení eura na Slovensku.

Naopak Češi vyjadřují k danému jevu neutrální až spíše chladný postoj. Proto zde není ani politická vůle, která by mohla uspišit jednotlivé kroky na cestě k euru. Nelze si myslet, že i když mezi Čechy a Slováky neexistuje téměř žádná jazyková bariéra, jsou si stejně tak i charakterově podobní. Právě ona slovenská soutěživost je hlavní silou k jejich cestě vpřed. Ta Čechům v mnoha ohledech chybí.

Byla zde možnost sledovat první úspěchy či neúspěchy fungování eura pro nás ekonomicky i sociálně nejbližšího souseda. První rok slovenského eura se ukazuje zatím jako úspěšný. I celá procedura i organizace zavedení jednotného platidla proběhla naprosto ukázkově. Slováci dokázali využít vhodného časového okamžiku a nyní zatím využívají výhod plynoucích ze zavedení společné měny. Pro tuto chvíli je Slovensko rozhodně pro Českou republiku inspirativní. Jestli nám může být příkladem i za několik let je v současné době spekulací.

V rámci práce bylo také ověřováno, zda projekt jednotné měny má smysl pro další ekonomický vývoj celé Evropy. Tento aspekt byl zjišťován pomocí studia historického vývoje měnové integrace a popisem zkušeností některých zemí na zavedení společného evropského platidla. Prvních několik let fungování eura ukazuje, že tento významný ekonomický krok unie plní předpokládaná očekávání a ukazuje správnost integračního procesu.

Jednotné platidlo má svoji vnitřní i vnější roli. Ve vnitřní roli umožňuje snadnější fungování obchodních vztahů mezi státy unie, snadnější pohyb kapitálu, snižuje náklady dříve potřebné při převodu měn a v neposlední řadě usnadňuje i pohyb a cestování občanů v eurozóně. Z hlediska vnějšího se ukazuje jako konkurenceschopné mezinárodní platidlo, a to především k americkému dolaru.

Musí se však dát i částečně za pravdu euroskeptikům. V dobách krize se naplno projevují některé negativní důsledky ze zavedení jednotné měny. Jelikož země eurozóny ztratily vlastní nástroj v podobě plovoucího směnného kurzu, jak se vyrovnat disbalancím ekonomiky, mohou být dnes některé „eurostáty“ díky euru pravděpodobně v hlubší recesi než bez něj.

Je však vyloučené, že by projekt jednotné Evropy pomocí jednotné měny zkrachoval pouze na základě současné nepříznivé situace. Všechna tato kritéria si naopak vyžadají na budoucnost zaměřenou spolupráci a intenzivnější mezinárodní dialog mezi příslušnými orgány nevýznamnějších měnových bloků, aby bylo možné zlepšit zvládání mezinárodních krizí a řešit důsledky pohybů měny v reálné ekonomice.

Je pravděpodobné, že euro a jeho fungování bude v příštím desetiletí výrazně ovlivněno novými výzvami, které představují rozvíjející se asijské ekonomiky, a bude hrát stále důležitější globální úlohu.

Bude třeba hledat efektivnější způsoby, jak by eurozóna mohla sladit svůj vliv se svým hospodářským významem. Pro splnění požadavku účinnějšího fungování je třeba lépe sladit, aby členské státy eurozóny mimo jiné vystupovaly jednotně v souvislosti s politikou směnných kurzů. Vzhledem k faktu, že euro se používá i jako národní měna mimo eurozónu, mají příslušné orgány unie důsledky tohoto používání stále sledovat a vyhodnocovat.

Hospodářská a měnová unie je významným milníkem v procesu evropské integrace. V budoucích letech ji bude nutno přizpůsobovat s ohledem na otázky globalizace, nedostatek přírodních zdrojů, změnu klimatu a stárnutí obyvatelstva.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BALDWIN, R., WYPLOZZ, CH.: *Ekonomie evropské integrace*, 1. vyd., Praha: Grada, 2008, ISBN: 978-80-247-1807-1
2. CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J.: *Evropská integrace – EU*, 1. vyd., VŠE: Praha: Oeconomia, 2004, ISBN: 80-245-0854-0
3. DOČKAL, V., FIALA, P., KANIOK, P., PITROVÁ, M.: *Česká politika v Evropské unii: Evropský integrační proces a zájmy České republiky*, 1. vyd., Masarykova univerzita, 2007, ISBN: 80-210-4076-9
4. DURČÁKOVÁ J., MANDEL M.: *Mezinárodní finance*, Praha: Management Press, 2007, ISBN: 978-80-7261-170-6
5. *Evropská komise: Jedna měna pro jednu Evropu – Cesta k Euru*, Úřad pro úřední tisky, 2007, ISBN 92-79-04472-9
6. FIALA, P.: *Evropský mezičas: Nové otázky evropské integrace*, 1. vyd., Společnost pro odbornou literaturu, 2007, ISBN: 80-87029-04-6
7. FONTAINE Pascal: *Evropa ve 12 lekcích, Evropská společenství*, 2007, ISBN 92-79-02860-X
8. HAD, M., STACH, S., URBAN, L.: *Česká republika v Evropské unii: členství, přínosy, výzvy*, 1. vyd., Linde Praha, a.s., 2006, ISBN: 80-7201-611-3
9. HONZÁK, František a kolektiv. *Dejiny Slovenska: dátumy, udalosti, osobnosti*. Bratislava: Slovart, 2007. 882 s. ISBN 80-8085-596-X
10. KOŘÍNKOVÁ, K., NAGYOVÁ, J.: *Evropská integrace*, 1. vyd., Pardubice: Univerzita Pardubice, 2000, ISBN: 80-7194-282-0
11. KOVÁŘ, M., HORČIČKA, V.: *Dějiny evropské integrace*, 1. vyd., V Praze: Triton, 2005-2006, ISBN: 80-7254-731-3
12. LACINA, L. A KOL.: *Studie o vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR*, výzkumné centrum PEF MZLU v Brně, 2007
13. LACINA, L.: *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v Evropské unii*, 1. vyd., V Praze: C. H. Beck, 2007, ISBN: 978-80-7179-560-5
14. MAJONE, G.: *Dilemmas of European integration*, Oxford: Oxford University Press, 2005, ISBN: 0-19-9274304
15. MANDYSOVÁ, I.: *Evropská integrace*, 1. vyd., Pardubice: Univerzita Pardubice, 2006, ISBN: 80-7194-842-X

16. PEČÍNKOVÁ, I.: Euro versus koruna: Rizika a přínosy jednotné evropské měny pro ČR, 1. vyd., Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2007, ISBN: 978-80-7325-120-8
17. PELTRÁM, A.: Evropská integrace a Česká republika, 1. vyd., Praha: Grada, 2009, ISBN: 978-80-247-2849-0
18. PLECHANOVÁ, B.: Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření, 1. vyd., Praha: Karolinum, 2004, ISBN:80-246-0800-6
19. SCHÖTTER, H. J., ŘEŽÁBEK, R.: Aktuální slovník Evropské unie: politika, hospodářství, dějiny a kultura, 1. vyd., Praha: Brána, 2003, ISBN:80-7243-167-6

Internetové zdroje

1. *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. CzechTrade, c1997-2009 [cit. 2009-10-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/zavedeni-eura-v-cr/1001759/>>.
2. *Česká národní banka* [online]. Česká národní banka, c2003-2009 [cit. 2009-09-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.cnb.cz/cs/faq/index.html>>.
3. *Český rozhlas: Klady a zápory eura na Slovensku v čase krize* [online]. Český rozhlas, c2000-2009 [cit. 2009-11-14]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/cro6/internet/_zprava/558083>.
4. *EU v kostce: Evropa ve 12 lekcích* [online]. Evropská společenství, c1995-2009 [cit. 2009-09-15]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/abc/12lessons/lesson_7/index_cs.htm>.
5. *Evropská centrální banka: Euro systém* [online]. [2009] [cit. 2009-09-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.ecb.int/ecb/10ann/html/index.cs.html>>.
6. *Evropská komise* [online]. [2009], 23. 1. 2009 [cit. 2009-11-12]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/euro/zavedeni_cs.htm>.
7. *Evropská komise: Euro slaví desáté narozeniny* [online]. [2009] [cit. 2009-09-27]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/news/economy/080507_1_cs.htm>.
8. *Evropská komise: Jednotná měna euro - otázky a odpovědi* [online]. [2009] [cit. 2009-09-26]. Dostupný z WWW: <<http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/euro.pdf>>.
9. *Evropská měna* [online]. EStránky.cz, c2005-2008 [cit. 2009-09-20]. Dostupný z WWW: <http://www.evropska-mena.estranky.cz/stranka/co-je-euro_>.

10. *Neviditelný pes* [online]. 1996 [cit. 2008-11-13]. Dostupný z WWW: <http://neviditelnypes.lidovky.cz/ekonomika-slovensko-ceka-zkouska-eurem-fcm-/p_ekonomika.asp?c=A080512_102840_p_ekonomika_wag>.
11. *Partners: Finanční poradenství jinak* [online]. c2007 [cit. 2009-09-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.partners.cz/o-nas/media/9241/>>.
12. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [2009], 14. 7. 2009 [cit. 2009-11-11]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ekonomika_Slovenska>.
13. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [2009] [cit. 2009-09-20]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Maastrichtsk%C3%A1_krit%C3%A9ria>.
14. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [2009] [cit. 2009-09-20]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/M%C4%B9ny_nav%C3%A1zan%C3%A9_na_euro>.
15. *Zavedení eura v České republice* [online]. Internet Project, a.s., [2009] [cit. 2009-09-25]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/index_793.html>
16. *Zavedení eura v České republice* [online]. Internet Project, a.s., [2009] [cit. 2009-09-25]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=M#Mec>
17. *Zavedení eura v České republice* [online]. Internet Project, a.s., [2009] [cit. 2009-09-26]. Dostupný z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/vyklad_slovník.html?PG=M#Mechanismus%20měnových%20kurzů%20II>.
18. ZLÁMALOVÁ, Lenka. Jak dlouho se vyplatí čekat na euro. *Změny pro budoucnost* [online]. 2007 [cit. 2009-10-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.zmenyprobudoucnost.cz/prectete-si/media/jak-dlouho-se-vyplati-cekat-na-euro.aspx>>.
19. ZVOLÁNEK, Jan. Němcům euro nevoní, o návratu marky jich sní čím dál víc. *Idnes.cz* [online]. 16. 12. 2007 [cit. 2009-09-21]. Dostupný z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/nemcum-euro-nevoni-o-navratu-marky-jich-sni-cim-dal-vic-pp5-/eko_euro.asp?c=A071216_171740_ekonomika_jan>.

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A: Mapy eurozóny a Slovenska

PŘÍLOHA B: Zobrazení euro bankovek

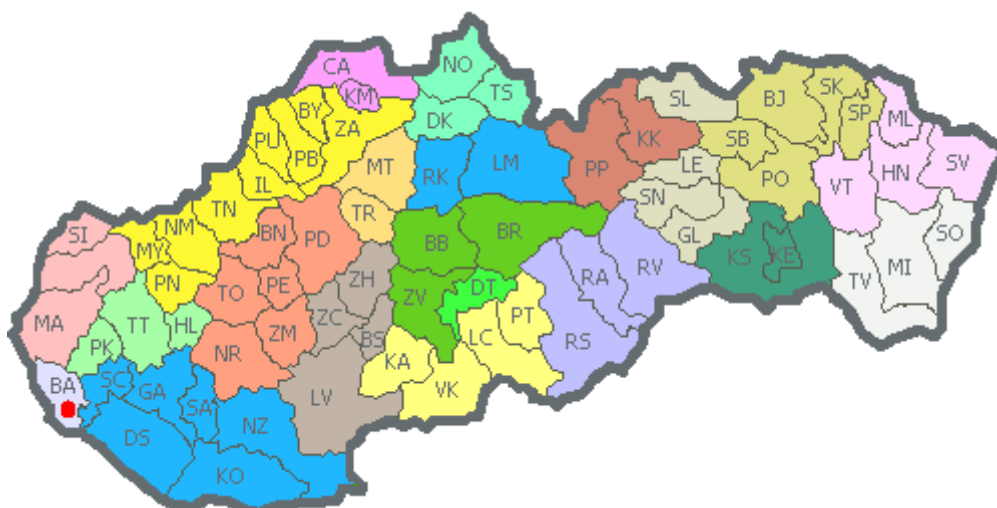
PŘÍLOHA C: Zobrazení euro mincí

Obrázek č.: 1 Znak euro

Obrázek č.: 2 Rozdělení států EU dle používání euro

Obrázek č.: 3 Slovenská republika

Zdroje: vlastní

Euro - bankovky		
	5 €	
	10 €	
	20 €	
	50 €	
	100 €	
	200 €	
	500 €	

Obrázek č.: 4 Euro - bankovky

Euro - mince		
Euromince lícová strana EUROZONA	Euromince hrana nominální hodnota	Euromince rubová strana SLOVENSKO
	 0,01 €	
	 0,02 €	
	 0,05 €	
	 0,10 €	
	 0,20 €	
	 0,50 €	
	 1 €	
	 2 €	

Obrázek č.: 5 Euro – mince